23/II 1918 **ЗЬВЯЗДА** 23/II 1928

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АККП(б)Б.

УсеКП(б)—правадыр і будаўнічы Чырвонай Арміі.

Цясьней згуртуем баявыя рады вакол УсеКП(б) і яе ленінскага ЦК

АДОЗВА

Да рабочых і сялян, да ўсіх працоўных Беларусі

ТАВАРЫШЫ!

За 10-годзьдзем Кастрычнікавай рэвалюцыі працоўныя Савецкага Саюзу сьвяткуюць дзесяцігодзьдзе рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі.

Ня тольні ваенныя, але і палітычныя і гаспадарчыя посьпехі СССР за мінулыя 10 год цесна зьвязаны з барацьбой і перамогамі Чырвонай арміі. Бяз Чырвонай арміі, як узброенай апоры пралетарскай дыктатуры, бяз Чырвонай арміі, як клясавай арміі пралетарскай рэвалюцыі, немагчымы былі-б перамога і панаваньне пралетарскае дыктатуры на працягу першага 10-годзьдзя будаўніцтва сацыялізму.

Адзінай узброенай сілай, якую мела пралетарская дыктатура ў першыя месяцы свайго панаваньня, былі рабочыя атрады Чырвонай гвардыі. Распыленыя па франтох грамадзянскай вайны, насьпех утвораныя, слаба ўзброеныя і дрэнна навучаныя, але самаахвярна адданыя пралетарскай рэвалюцыі і поўныя жалезнай клясавай волі да рашучай перамогі,—рабочыя атрады Чырвонай гвардыі мужна адбівалі наступленьні сусьветнай контр-рэвалюцыі на пралетарскую дзяржаву.

Але канчаткова перамагчы ворага, на баку якога былі гатовыя ўзброеныя сілы з большай баявой практыкай і высокай ваеннай тэхнікай, было немагчыма.

У самы разгар грамадзянскай вайны, на палёх бою, партыя Леніна перабудавала рабочыя атрады Чырвонай гвардыі ў Чырвоную армію. Яна кінула ў яе рады сотні тысяч лепшых рабочых і камуністых. Атрады гэтых рабочых і камуністых вынесьлі ў Чырвоную армію сваю мужнасьць, жалезную пралетарскую дысцыпліну, самаахвярную адданасьць справе пралетарскай рэвалюцыі і гэтым забясьпечылі перамогу.

Тольні на аснове баявога саюзу пралетарыяту і працоўнага сялянства магла камуністычная партыя, якая апіралася на паліторганы, камісараў і ячэйкі ў арміі, згуртаваць Рабоча-Сялянскую Чырвоную армію ў непераможную сілу.

Па сканчэньні грамадзянскай вайны Чырвоная армія, пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі робіць пераход ад вайны да міру, ператвараючы баявыя часьці ў працоўныя арміі, і прымае ўдзел у працы па аднаўленьні зруйнаванае белагвардзейцамі гаспадаркі.

Зарадзіўшыся ў агні рэвалюцыі, створаная партыяй дыктатуры пралетарыяту для барацьбы супроць памешчыкаў і буржуазіі, да сучаснага мо[illegible] тысяч рабочых і сялян зьяўляецца не тольні школай вайсковае справы, але

УРАД БССР—ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Адозва ЦВК і СНК Беларускае ССР

ДЭКРЭТ

Савету Народных Камісараў аб Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі

I.

Савет Народных Камісараў пастанаўляе: арганізаваць новую армію пад назваю «Рабоча-Сялянская Чырвоная армія», на наступных асновах:

1. Рабоча-Сялянская Чырвоная армія ствараецца з найбольш сьвядомых і арганізаваных элемэнтаў працоўных клясаў.

2. Доступ у яе рады адкрыты для ўсіх грамадзян Расійскай Рэспублікі, не маладзей 18 год.

Для паступленьня ў рады Чырвонай арміі неабходны рэкамэндацыі вайсковых камітэтаў ці грамадзкіх дэмакратычных арганізацый, што стаяць на пляцформе савецкай улады, партыйных і прафэсыянальных арганізацый ці, прынамсі, двух членаў гэтых арганізацый. Пры ўступленьні цэлымі часьцямі патрабуецца кругавая парука ўсіх і паіменнае галасаваньне.

II.

1. Ваякі Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі знаходзяцца на поўным дзяржаўным харчаваньні і, звыш таго, атрымліваюць па 50 руб. у месяц.

2. Непрацаздольныя члены сем'яў салдат Чырвонай арміі, якія раней знаходзіліся на іх утрыманьні, забясьпечваюцца ўсім неабходным па мясцовых спажывецкіх нормах, згодна пастановы мясцовых органаў савецкай улады.

III

Вярхоўным кіруючым органам Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі зьяўляецца Савет Народных Камісараў. Непасрэднае кіраўніцтва арміяй сканцэнтравана ў Камісарыяце па вайсковых справах у створанай пры ім асобнай Усерасійскай калегіі.

тарыяту для барацьбы супроць памешчыкаў і буржуазіі, да сучаснага мо-
[illegible]
тысяч рабочых і сялян зьвўляецца не толькі школай вайсковае справы, але ў той-жа час і школай пралетарскага кіраўніцтва і сацыялістычнага будаўніцтва.

Чырвоная армія, пабудаваная на братэрстве працоўных усіх нацыянальнасьцяй, праводзячы ў спэцыяльна-арганізаваных нацыянальных часьцях вайсковыя навучаньні, палітычнае выхаваньне і культурную працу на роднай мове чырвонаармейца—зьяўляецца школай інтэрнацыянальнага выхаваньня працоўных розных нацыянальнасьцяй.

Будаўніцтва і жыцьцё Чырвонай арміі самым цесным чынам зьвязаны з усім жыцьцём і ростам Савецкага Саюзу. Сацыялістычнае будаўніцтва СССР, узмацняючы нашу эканамічную моц, зьмякчае ваенную небясьпеку. Чым вышэй дасягнуты посьпехі ў галіне гаспадарчага і культурнага разьвіцьця, тым больш магчымасьцяй, у выпадку патрэбы, забясьпечыць абарону краю і абслужыць Чырвоную армію ў справе абароны краіны Саветаў.

Рабочыя і сяляне Савецкай Беларусі, якая знаходзіцца на рубяжы з капіталістычным сьветам, павінны асабліва сур'ёзную ўвагу аддаваць вартаўніку пралетарскай рэвалюцыі—Чырвонай арміі, якая ахоўвае мірную працу рабочых і сялян ад нападу імпэрыялістых.

Для гэтага трэба ўпарта і бязупынна ўздымаць прамысловасьць і сельскую гаспадарку, разьвіваць машынізацыю, кааперацыю і калектывізацыю ў вёсцы, зьнішчаць нядбайства і расхлябанасьць, змагацца з бюракратызмам, павялічваць культурнасьць ва ўсёй працы. Бяз гэтага нельга дабіцца ні баявой моцы Чырвонай арміі, ні абароназдольнасьці краіны ў цэлым.

Поруч з гэтым, перад рабочымі і сялянамі Савецкай Беларусі стаіць задача—праз гурткі вайсковых ведаў Ассавіяхіму ліквідаваць пачатковую вайсковую няпісьменнасьць. Кожны працоўны павінен умець уладаць стрэльбай і павінен ведаць, што яму рабіць для ўзмацненьня ваеннай моцы Савецкага Саюзу.

Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі Чырвоная армія ператварылася ў неперможную сілу, зрабіла пераход ад вайны да міру і ўдасканальвае сваю баявую падрыхтоўку.

Няхай жыве камуністычная партыя (бальшавікоў)—правадыр і арганізатар Чырвонай арміі!

Няхай жыве Чырвоная армія, якая ахоўвае мірную працу рабочых і сялян!

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (б) БЕЛАРУСІ.

Прывітаньне таз. Сталіна

Прывітаньне Чырвонай арміі, якая ў вялікіх бойках адстаяла заваёвы Кастрычніка.

Слава загінуўшым за пралетарскую справу байцом!

Слава байцом, што стаяць на варце вялікае справы сацыялістычнага будаўніцтва!

Яз. Сталін.

УРАД БССР—ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Ядозва ЦВК і СНК Беларускае ССР

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітпрацаўнікі!

Сёньня мінула 10 год ад таго часу, калі працоўныя нашага Саюзу ССР для абароны заваёў Кастрычнікавай рэвалюцыі ад шматлікіх нападаў сусьветнага імпэрыялізму павінны былі арганізаваць з лепшых сыноў сваіх—рабочых і сялян—сваю клясавую, Рабоча-Сялянскую Чырвоную армію.

Чырвоная армія цалком выканала тыя заданьні, якія на яе былі ўсклад ены працоўнымі. Рад франтоў, арганізаваных капіталістымі з мэтаю задушыць рэвалюцыю і аднавіць на абшарах Саюзу ўладу абшарнікаў і капіталістых, быў Чырвонай арміяй зліквідаваны.

Савецкая Беларусь, якая знаходзіцца на рубяжы Саюзу ССР з імпэрыялістычным сьветам, паўстала і існуе, дзякуючы перамозе нашай Чырвонай арміі над ворагамі.

Мы ў сучасны момант заняты мірнай працай па аднаўленьні і пашырэньні нашай гаспадаркі, палепшаньні нашага добрабыту, падпарадкаваных канчатковай мэце нашай працы — пабудове сацыялізму. Аднак, зьвярнуўшы значную ўвагу на нашае гаспадарчае будаўніцтва, мы ні на мінуту не павінны забываць, што вораг улады працоўных, вораг дыктатуры пралетарыяту і авангарду яго—камуністычнай партыі — не пакінуў намераў зьнішчыць заваёвы Кастрычніка, задушыць уладу Саветаў і аднавіць уладу буржуазіі. Савецкай Беларусі пагражае пры гэтым асаблівая небясьпека. Геаграфічнае палажэньне Савецкай Беларусі абумоўлівае яе стратэгічнае і палітычнае значэньне ў мерkаваньнях варожых нам сіл.

Моц і сіла нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі заключаецца ў тым, што яна зьяўляецца часткай працоўных рабочых і сялян, якія пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі, ажыцьцяўляючы дыктатуру пралетарыяту, кіруюць дзяржаўным жыцьцём нашай сацыялістычнай бацькаўшчыны. Адыходзячы на пэўны час ад варштату і плугу ў рады Чырвонае арміі, рабочы і селянін не спыняе свайго ўдзелу ў кіраваньні грамадзкім і палітычным жыцьцём краіны. Рабочыя і сяляне ў радох Чырвонае арміі застаюцца рабочымі і сялянамі, якія толькі вучацца, як лепш абараняць сваю ўладу працоўных ад замахаў на яе з боку міжнароднае буржуазіі.

Гэтакае становішча нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі адрозьнівае яе ад армій буржуазных дзяржаў, дзе армія зьяўляецца прыладай у руках буржуазнай клясы, пануючай над працоўнымі, і дзе жаўнеры—у асноўнай сваёй масе рабочыя і сяляне—абараняюць варожыя ім інтарэсы, ажыцьцяўляючы пад прымусам уладу сваіх прыгнятацеляў, накіраваную супроць рабочых і сялян.

У нас такой супярэчнасьці інтарэсаў няма і быць ня можа, і гэта зьяўляецца падставай унутранай моцы і сілы нашай Чырвонай арміі.

Стаючы на варце інтарэсаў сваёй рабоча-сялянскай краіны, чырвонаармеец ахоўвае свае ўласныя інтарэсы.

Нашая Рабоча-Сялянская Чырвоная армія ў мінулых ужо змаганьнях за Кастрычнікавую рэвалюцыю, за дыктатуру пралетарыяту, за ўладу Саветаў—выказала надзвычайную і неспадзяваную для нашых ворагаў энэргію і сілу.

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітпрацаўнікі! Сьвяткуючы сёньня дзесяцігадовы юбілей заснаваньня Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, мы ўсе павінны добра ўсьвядоміць сабе, што міжнародныя капіталістыя, ворагі дыктатуры пралетарыяту, не адмовіліся ад сваёй мэты—зьнішчыць уладу Саветаў. Міжнародная буржуазія ўпарта рыхтуецца да рашучага нападу на нашу краіну Саветаў. Савецкай Беларусі, якая ляжыць на мяжы краіны Саветаў з буржуазным сьветам, асабліва пагражае гэтая небясьпека нападу. Вось чаму на тыя часьці Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, якія знаходзяцца ў межах Беларусі, гэтае яе прымежнае і стратэгічна-геаграфічнае становішча ўскладае абавязак быць заўсёды гатовай выступіць на абарону нашых межаў ад нападу замежнай буржуазіі.

Слаўнае мінулае нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, яе клясавая істота даюць упэўненасьць у тым, што сваю задачу—абароны нашага мірнага гаспадарчага будаўніцтва—Чырвоная армія ў кожную мінуту гатова і можа выканаць.

Пад ахoвай Чырвонай арміі нашых межаў ад наскоку драпежнай буржуазіі працоўныя могуць спакойна займацца сваёй мірнай працай.

Чырвоная армія, моцная сваёй спайкай з рабочымі і сялянамі, можа быць упэўненай у тым, што ў патрэбную мінуту, калі Чырвонай арміі прыдзецца абараняць нас ад нападу імпэрыялістых, усе працоўныя нашай Савецкай краіны стануць у рады Чырвонай арміі, каб супольнымі сіламі абараняць заваёвы Кастрычніка і нашу мірную працу па будаўніцтве сацыялізму.

Няхай жыве Рабоча-Сялянская Чырвоная армія—абаронца заваёў Кастрычніка і нашай мірнай працы!

Няхай жыве Ўлада Саветаў!

Няхай жыве Камуністычная партыя—кіраўнік Чырвонай арміі і ўсяго сацыялістычнага будаўніцтва!

Старшыня Цэнтральнага
Выканаўчага Камітэту БССР
А. Чарвякоў.

Старшыня Савету Народных
Камісараў БССР
М. Галадзед.

Сакратар Цэнтральнага
Выканаўчага Камітэту БССР
А. Хацкевіч.

[illegible]
рэднае кіраўніцтва арміяй сканцэнтравана ў Камісарыяце па вайсковых справах у створанай пры ім асобнай Усерасійскай калегіі.

Старшыня Савету Народных Камісараў
В. УЛЬЯНАЎ (ЛЕНІН).

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Н. КРЫЛЕНКА.

Народныя Камісары па вайсковых і марскіх справах
ДЫБЕНКА і ПАДВОЙСКІ.

Народныя Камісары:
ПРОШ'ЯН, ЗАТОНСКІ, ШТЭЙНБЭРГ.

Кіраўнік справамі Савету Народных Камісараў **УЛАД. БОНЧ-БРУЕВІЧ.**

28 лютага 1918 г.

Узнагарода беларускіх вайсковых часьцей Чырвоным Сьцягам

МАСКВА, 21. За пасьпяховае выкананьне заданьняў, за высокую рацыяналізацыю працы, за ўзорную вайсковую дысцыпліну і культасьветную работу сярод сялянства пастаноўлена ўзнагарадзіць Чырвоным Сьцягам і Ордэнам Працоўнага Сьцягу №-скія чыгуначныя палкі Ленінградзкае і Беларускае вайсковых акруг, Карасьцельскі і Краснаznamённы палкі, чыгуначныя палкі Украінскае і Сібірскае вайсковых акруг, полк сувязі Беларускае вайсковае акругі і два сапёрныя батальёны Украінскае і сапёрны батальён Маскоўскае вайсковае акругі.

Гэроі ўзнагароджаны

Тэлеграфнае паведамленьне: Прэзыдыум ЦВК СССР зацьвердзіў хадайніцтва ЦВК Беларусі аб узнагародзе ордэнам Чырвонага Сьцягу за змаганьне за ўладу Саветаў наступных таварышоў: Талаша В. І.—селяніна в. Бялкі, Петрыкаўскага раёну, Мазырскае акругі, Кудзіна М. А.—селяніна в. Гальвіна, Барысаўскага раёну, Менскае акругі, Ляўкова М. А. і Славінскага А. С.

ПАРТЫЯ І ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ

Вайсковаму пытаньню партыя заўсёды аддавала вялікую ўвагу. Ужо трэці зьезд партыі ў рэвалюцыі аб падрыхтоўцы да ўзброенага паўстаньня падкрэсьліў неабходнасьць «ужыць рашучыя меры да ўзброеньня пралетарыяту, а таксама да выпрацоўкі пляну ўзброенага паўстаньня і непасрэднага кіраўніцтва ім, ствараючы па меры патрэбнасьці асобныя групы з партпрацаўнікоў».

Рэвалюцыя 1905 году стварыла сваю ўзброеную сілу—рабочыя атрады Чырвонай гвардыі.

Лютаўская рэвалюцыя зноў заклікае да жыцьця рабочыя атрады Чырвонай гвардыі. Праз некалькі дзён пасьля рэвалюцыі пры ЦК партыі разгортваецца работа вайсковай арганізацыі, якая мае на мэце фармаваньне ўзброенай сілы і заваяваньне спачуваньня ў салдацкай масе арміі. Ужо ў чэрвені 1917 году на ўсерасійскай нарадзе бальшавікоў было прадстаўлена 60 вайсковых арганізацый.

Аднак, стыхійна арганізаваныя, кепска навучаныя чырвонагвардзейскія атрады не прадстаўлялі сабою сур'ёзнай сілы.

Перад партыяй вырастае вялізнай важнасьці задача стварэньня рабоча-сялянскай Чырвонай арміі.

Патрэбна была гіганцкая работа партыі для таго, каб рабоча-сялянскія масы на ўласнай практыцы пераканаліся, што дабіць памешчыкаў і капіталістых, якія пагражаюць сацыялістычным заваёвам, можна толькі пры дапамозе Чырвонай арміі.

Толькі на гэтай аснове магла партыя пераканаць рабочую клясу і сялянства ў тым, «што ім ёсьць што абараняць».

У пэрыяд грамадзянскай вайны перад партыяй паўстала вялізнай важнасьці задача—стварыць рабоча-сялянскі, верны рэвалюцыі **каманды склад**. Патрэбнасьці фронту рэзка высоўваюць неабходнасьць прыцягненьня буржуазных вайсковых спэцыялістых. Прыцягненьне іх да будаўніцтва арміі выклікае вядомае супроцьдзейнічаньне ў радох самой партыі. Падазрона і з недавер'ем адносіцца да іх і рабочая кляса.

Патрэбна была глыбокая вера ў сілы партыі, каб у гэты момант стаць на шлях выкарыстаньня буржуазных спэцыялістых на камандных пасадах арміі. Партыя ўзмацняе сваё кіраўніцтва арміяй праз інстытут камісараў, якія апіраюцца на разгалінаваную сетку камуністычных ячэек у арміі. Інстытут палітычных камісараў уваходзіць у праграму партыі.

Лепшыя сілы аддае партыя фронту. Некаторае ўяўленьне аб гэтым этапе работы партыі дае сухі пералік партыйных мабілізацый.

«На дзянікінскі фронт і супроць Юдэніча ўвосень 1919 г. у агульным ліку было перакінута каля 25.000 чал., з іх 5.000 мабілізаваных у Петраградзе».

«Улетку 1920 г. на польскі фронт і для савецкай і партыйнай работы на Украіне пастаноўлена мабілізаваць 3.000; мабілізацыя дала 4.500 чалавек».

«У той-жа пэрыяд мабілізавана радавых камуністых для Заходняга фронту і ўмацненьня арганізацый у вызваленых мясцовасьцях да 7.000 радавых-камуністых, пераважна палякаў, літоўцаў і беларусаў».

«На Ўрангелеўскі фронт мабілізавана (увосень) 1.000 адказных працаўнікоў».

Усяго партыя дала Чырвонай арміі толькі ў парадку партмабілізацыі 52.833 чал.

Камуністычныя ячэйкі, пад кіраўніцтвам паліторганаў і камісараў, умацоўвалі баявую магутнасьць і баявое адзінства часьцей Р-СЧА, злучаючы іх у неперможную сілу.

Толькі на аснове баявога саюзу пралетарыяту і працоўнага сялянства магла камуністычная партыя, апіраючыся на паліторганы, камісараў і ячэйкі ў арміі, згуртаваць рабоча-сялянскую Чырвоную армію ў неперможную сілу.

У гэтым заслуга партыі і сакрэт гэраічных перамог арміі ў пэрыяд грамадзянскай вайны.

У выніку напружанай дзейнасьці партыі контр-рэвалюцыя зьнішчана. Энтузіязм рабочае клясы і сялянства аказаўся мацней танкаў, бранявікоў і золата нашых ворагаў. Арміяй, пад кіраўніцтвам партыі, выканана баявая задача. **Ад вайны да міру—такі новы этап у будаўніцтве ўзброеных сіл.**

Тэрытарыяльная сыстэма высоўваецца партыяй, як аснова далейшага будаўніцтва ўзброеных сіл.

Вырашэньне нацыянальнага пытаньня ў арміі ёсьць адзін з метадаў умацненьня яе баявой здольнасьці. Выпрацаваная РВС СССР праграма нацыянальнага будаўніцтва значна прасунула палітычнае будаўніцтва нацыянальных часьцей. Тав. Варашылаў так ацэньвае гэта будаўніцтва:

«На Украіне і Беларусі пяцігадовая праграма ўжо ажыцьцёўлена поўнасьцю і к тэрміну, а ў ЗСФСР мы таксама набліжаемся да яе выкананьня» (Варашылаў—«Абарона СССР», выд. 1927 г.)

У цеснай сувязі з мірным будаўніцтвам арміі паўсталі перад партыяй і пытаньні дысцыпліны.

З 1924 году пачынае ажыцьцяўляцца ў арміі практыка адзіна начальства. Аб'яднаньне апэрацыйных, страявых і гаспадарчых функцый у руках камандзіра (і функцый партыйна-палітычнага кіраўніцтва—у адносінах камандзіраў—членаў партыі) — такі асноўны сэнс гэтай палітыкі.

Партыйная арганізацыя Чырвонае арміі зьяўляецца непарыўнай часткай усяе партыі.

Апошнія гады былі гадамі значнага ідэалёгічнага росту. Разам з усёй партыяй аднадушна асуджана трацкісцкая апазыцыя. Апазыцыянэры ў арміі к моманту XV зьезду складалі 0,4 проц.

Так, пад кіраўніцтвам партыі, партыйная арганізацыя Чырвонай арміі няўхільна выконвае ўскладзеную на яе задачу ўзмацненьня баявой здольнасьці Чырвонай арміі, як узброенай апоры дыктатуры пралетарыяту.

Партыя—асноўная арганізуючая сіла і правадыр арміі.

У сыстэме сіл, якія арганізуюцца, партыя была, ёсьць і будзе асноўнай арганізуючай сілай арміі.

Чырвоная армія—узброены саюз працоўных усіх нацыянальнасьцяй СССР

Гаспадарчы рост—аснова абароназдольнасьці Савецкага Саюзу. Усе сілы на ўзмацненьне гаспадаркі краіны, на рацыяналізацыю вытворчасьці, на барацьбу з бюракратызмам і растратлівасьцю.

Дзесяць год барацьбы і будаўніцтва

Тав. **Ягораў** нёс на сваіх плячох багатую практыку гэраічнай барацьбы ў грамадзянскай вайне.

За баявыя адзнакі тав. Ягораў ўзнагароджан трымя ордэнамі Чырвонага Сьцягу, ганаровай баявой рэвалюцыйнай зброяй, баявымі падарункамі і залічан у сьпіс асоб генэральнага штабу.

Зараз зьяўляецца членам ЦВК СССР і членам РВС СССР.

Чырвоная армія—дзіця Кастрычнікавае рэвалюцыі.

Дзесяць год Чырвонай арміі—гэта дзесяць год вялізарнейшых намаганьняў самых шырокіх мас Савецкага Саюзу па стварэньні ўзброенай сілы, гэраічнай барацьбы за вялікі Кастрычнік і ўзмацненьні баявой моцы першай у сьвеце пралетарскай дзяржавы. На парозе новага дзесяцігодзьдзя працоўныя Саюзу разам з Чырвонай арміяй павінны аглянуцца назад, ацаніць пройдзены шлях, каб тым правільней намеціць будучыя задачы будаўніцтва ўзброеных сіл.

Як гэта здарылася, што галодная, распранутая, разбураная рабоча-сялянская краіна, пасьля нячуванай сусьветнай бойні перамагла сваіх ворагаў, якія апіраліся на ўсю вялізную моц сусьветнага капіталу.

У чым была сіла Чырвонай арміі?

Дзе таямніца яе гэраічных учынкаў і яе бясприкладных перамог?

Вялізныя творчыя сілы, непарушная воля і энэргія, гарачая адважнасьць, натхненьне рабочых і сялянскіх мас—вось галоўная крыніца сілы Чырвонай арміі, выкаванай у агні рэвалюцыі вялікай камуністычнай партыяй. Ацэньваючы вынікі перамог Чырвонай арміі, тав. Ленін ў лістападзе 1919 г. казаў: «Бязумоўна, мы тут атрымліваем практычны довад таго, што злучаная сіла рабочых і сялян, вызваленых ад уціску капіталістых, робіць сапраўдныя цуды. Тут мы маем на практыцы довад таго, што рэвалюцыйная вайна, калі яна сапраўды ўцягвае і зацікаўлівае працоўныя масы, выклікае энэргію і здольнасьць тварыць цуды».

Тав. Ленін ня раз падкрэсьліваў, што: «гэраізм працоўных мас, якія ... якое ня ведае яшчэ чалавечая гісторыя. Яна ведае, за што ідзе ў бой, і каго абараняе. **Сіла Чырвонай арміі—у яе рэвалюцыйнай сьвядомасьці.** Яе рабоча-сялянскі клясавы характар быў і застанецца аднэй з важнейшых умоў ваенных посьпехаў савецкае краіны. Аснова магутнасьці нашай Чырвонай арміі, крыніца яе магутнасьці **—у саюзе рабочых і сялян,** у рэвалюцыйным саюзе працоўных кляс, якія сталі на вялікую вызваленчую вайну. Лёс і вынік Кастрычнікавае рэвалюцыі, грамадзянскае вайны, усёй будаўнічай работы мірнага часу і будучых перамог залежалі і будуць залежаць ад стойкасьці і непарушанасьці саюзу гэтых дзьвюх асноўных кляс нашае краіны. Але ў гэтым саюзе ролю перадавога барацьбіта і арганізатара адыгрывала рабочая кляса і яе партыя. Праблема кіраўніцтва ўсім рухам з боку рабочае клясы была сур'ёзьнейшай праблемай, якая і на фронце і ў тыле вырашалася аднолькава з посьпехам. У арганізацыі, згуртаванасьці і ўзмацненьні сіл Чырвонай арміі рабочая кляса зьяўляецца першай і асноўнай апорай. «Толькі пры дапамозе сіл рабочае клясы мы можам цьвёрда стаць на ногі, мы можам атрымаць нашы гэройскія перамогі»—так казаў Ленін у красавіку 1919 году.

Наша партыя была арганізатарам, натхніцелем, правадыром Чырвонай арміі на ўсім яе баявым шляху. Усюды, заўсёды і нязьменна партыя была на перадавых пастох. Іменна наша партыя зьявілася тым моцным цэмэнтам, які згуртаваў Чырвоную армію і надалі яе ... тасьць і рашучасьць.

Камандзір і камісар 5-га стралковага корпусу тав. **Тодарскі** Аляксандр Іванавіч—гэрой чатырох ордэнаў Чырвонага Сьцягу.

Ад Царыцыну да меншавіцкай Грузіі, ад Туркестану да Баку—увесь гэты шлях быў пройдзены т. Тодарскім.

Напісаная т. Тодарскім кніга „Год са стрэльбай і плугам" заслужыла ўвагі т. Леніна ў прамове на XI-м партзьезьдзе і ў асобным артыкуле.

Тав. Тодарскі—член ЦК КП(б)Б.

«Бяз партыі, жалезнай і загартаванай у барацьбе, бяз партыі, якая карыстаецца давер'ем усяго сумленнага ў данай клясе, бяз партыі, якая ўмее сачыць за настроямі масы і ўплываць на яе — весьці пасьпяхова такую барацьбу немагчыма»,—пісаў т. Ленін у красавіку 1920 г., ацэньваючы ролю партыі ў грамадзянскай вайне.

Чырвоная армія і працоўныя Савецкага Саюзу ня былі адзінокімі ў сваёй гіганцкай барацьбе. Вялікая Кастрычнікавая рэвалюцыя мела саюзьнікаў ва ўсім сьвеце. Толькі братэрская дапамога, спачуваньне і падтрыманьне рэвалюцыйных рабочых усіх краін забясьпечылі Чырвонай арміі выключныя перамогі.

У 1921 г. тав. Ленін, падагульваючы вынікі грамадзянскай вайны, казаў: «Вы ведаеце, што супроць нас на працягу 3-х год ваявалі самыя багатыя дзяржавы сьвету... як-жа гэта магло здарыцца, што яны ставілі задачу перамагчы савецкую ўладу і не перамаглі? Як гэта магло быць? Адказ мы маем закладзены. Гэта магло быць і гэта здарылася таму, што пралетарыят ва ўсіх капіталістычных краінах быў за нас». Вось чаму Чырвоная армія глядзіць на сябе ня толькі, як на армію, якая ахоўвае мірнае сацыялістычнае будаўніцтва ў нашай краіне, але і як на армію, якая ахоўвае першую крэпасьць міжнароднай рэвалюцыі.

Гісторыя пралетарскай рэвалюцыі, гісторыя ўзброеных сіл пралетарскай дыктатуры лепш за ўсё пацьвярджае вялікую прадбачанасьць Маркса, які пісаў з повадам франка-прускай вайны 1870 г.: «У той час, як афіцыйная Францыя і афіцыйная Нямеччына кідаюцца ў братазабойчую барацьбу адна з другой,—рабочыя надсылаюць адзін другому весткі міру і дружбы. Ужо адзін гэты вялікі факт, які ня мае роўнага ў гісторыі, адкрывае надзеі на больш сьветлую будучыню. Ён паказвае, што ў процілегласьць старому грамадзтву з яго эканамічным жабрацтвам і палітычным шаленствам вараджаецца новае грамадзтва, міжнародны прынцып якога будзе—мір, бо ў кожнага з народаў будзе панаваць адзін і той-жа прынцып—прынцып працы».

Такая навука мінулага. Такая асноўная навука грамадзянскае вайны, паднесеная нам гісторыяй вялікай барацьбы рабочых і сялян нашае краіны.

Да 10-й гадавіны армія пралетарскае дыктатуры падыходзіць у поўнай зброі баявой выпраўкі і палітычнай сьвядомасьці. Сем год мірнай перадышкі былі шырока выкарыстаны для ўсямернага ўдасканаленьня і ўзмацненьня нашых узброеных сіл. На базе агульнага ўздыму ўсёй краіны — гаспадарчага, палітычнага і культурнага —мы маем да 10-й гадавіны вялізны матар'яльны і культурна-палітычны рост нашае арміі. Мы сабралі ў арміі такія арганізуючыя сілы —партыйную арганізацыю, начсклад, камсамол,—якія самі па сабе зьяўляюцца асноваю далейшага росту і ўзмацненьня нашай арміі. Праграма партыі патрабуе навучаньня і выхаваньня нашай арміі на аснове «клясавага згуртаваньня і сацыялістычнае асьветы». Шпаркі рост армейскай партарганізацыі, бурны рост камсамолу ў арміі, сацыяльнае і партыйнае аблічча начскладу зьяўляюцца найлепшым паказальнікам і наглядным вынікам сацыялістычнага характару выхаваньня Чырвонай арміі.

Дырэктыва XII зьезду нашае партыі—«Ужыць практычныя мерапрыемствы па арганізацыі нацыянальных вайсковых часьцей, з захаваньнем усіх мер, неабходных для забесьпячэньня абароназдольнасьці рэспублік»—няўхільна і настойліва праводзіцца намі ў жыцьцё. Нацыянальная беларуская дывізія, беларуская школа камандзнага складу, 5-гадовы плян далейшага разьвіцьця нацыянальных фармаваньняў у Беларусі—зьяўляюцца жывым узорам правільнай нацыянальнай палітыкі пралетарскае дзяржавы. Аб гэтым вельмі да рэчы ўспомніць у той момант, калі Пілсудзкі па той бок граніцы граміць Беларускую Грамаду ў працэсе «свабодных» выбараў, прасьледуе беларускіх рабочых і сялян, шчодра раздае беларускія землі польскім «асаднікам». Палітычная аналёгія тут вельмі навучальная. На адзін бок граніцы—братэрства і салідарнасьць народаў, адзіны саюз і злучэньне ўсіх нацыянальнасьцяй; на другі бок—развал і распад, уціск і бізун супроць усіх нацыянальнасьцяй.

Чырвоная армія самым цесным чынам зьвязана з шырокімі масамі працоўных. Тэрытарыяльныя дывізіі, допрызыўная падрыхтоўка і ваянізацыя працоўных адыгрываюць вялізную ролю ў справе сувязі Чырвонай арміі з працоўнымі масамі, з арганізацыямі пралетарыяту і паўпралетарыяту. Побач з гэтым шэфства, якое атрымала шырокае распаўсюджаньне— шэфства саветаў над часьцямі, шэфства камсамолу над флётам, шэфства прафсаюзаў і паасобных заводаў над часьцямі, экскурсіі часьцей, якія складаюцца пераважна з сялянскага маладняка, на заводы і фабрыкі—усё гэта мае вялізарнае значэньне ў справе палітычнага ўплыву рабочае клясы на сялянства, усё гэта служыць узмацненьню сувязі арміі з пралетарыятам. Вялізная работа грамадзкіх арганізацый у арміі — МОПР'у, Асоавіяхіму, т-ва «Прэч няпісьменнасьць», бязбожнікаў—пераплятаецца з грамадзянскімі пралетарскімі арганізацыямі, дапамагае збліжэньню і сувязі ўсёй савецкай грамадзкасьці з Чырвонай арміяй.

Сучасная вайна зьнішчае граніцы паміж «фронтам» і «тылам». Аднэй з найважнейшых умоў, якая забясьпечыла перамогу Чырвонай арміі, зьяўляецца яе непарыўная сувязь з усім тылам дзяржавы.

Яшчэ практыка мінулай імпэрыялістычнай вайны паказала, што дасягненьне мэты вайны пры сучасных умовах стала справай значна больш складанай, чым раней. Палажэньне, якое гаварыла, што «вынік вайны будзе вырашацца ня толькі непасрэдна на баявым фронце, але і на тых лініях, дзе стаяць грамадзянскія сілы краіны»—стала цяпер хадзячым правілам. Сувязь фронту з тылам у нашыя дні стала значна больш цеснай, непасрэднай і рашаючай. Жыцьцё і работа фронту ў кожны даны момант будзе вызначацца работаю і становішчам тылу. У гэтым сэнсе цэнтр цяжкасьці вядзеньня вайны пераносіцца з фронту назад, у тыл.

Фабрыцыуса ведае ўся Беларусь, аб ім ведае ўвесь Савецкі Саюз, бо ён адзін з тых трох гэрояў барацьбы, якія маюць па чатыры ордэны Чырвонага Сьцягу.

Гэраічныя ўчынкі, барацьба за рабочую клясу і сялянства—такі кароткі жыцьцяпіс загартаванага выпрабаванага бальшавіка.

У сучасны момант т. Фабрыцыус камандуе 4-м корпусам, член ЦКК УсеКП(б), член ЦВК СССР і член ЦВК БССР.

Адгэтуль настойлівая, пільная і неадкладная задача — узмацніць агульную работу па падрыхтоўцы краіны да абароны; арганізаваць краіну яшчэ ў мірны час так, каб разьвіваць народную гаспадарку, узьнімаць працоўную дысцыпліну, праводзіць рацыяналізацыю вытворчасьці, эканоміць савецкую капейку наладжваць новыя галіны прамысловасьці, паляпшаць і разьвіваць транспарт, рухаць наперад сельскую гаспадарку. Узмацняць абарону—значыць непарыўна ўздымаць вытворчыя сілы ў нашай гаспадарцы і цьвёрдым крокам ісьці па шляху індустрыялізацыі нашае краіны. Трэба, каб пытаньні абароны краіны, пытаньні аб вайне, яе прычынах, яе характары і падрыхтоўкі да яе былі зразумелы мільёнам рабочых і сялян.

XV зьезд партыі ў рэзалюцыі па палітычнай справаздачы ЦК зазначыў, што «капіталістычнае разьвіцьцё праявіла тэндэнцыю скараціць гістарычныя тэрміны мірнай перадышкі». Для Савецкага Саюзу гэта азначае, перш за ўсё, нарастаньне супярэчнасьцяй і абвастрэньне ў адносінах з капіталістычным сьветам. Усё ясьней і выразьней міжнародны капіталізм пагражае нам вайною, мабілізуе грамадзкую думку супроць нашае краіны, пры дапамозе здрадніцкіх газэтчыкаў і паслужлівых сацыялістых II-га інтэрнацыяналу акружае нашу краіну павуціньнем хлусьні і паклёпу, вар'яцее, кідае дзёрзкія вызвы, правакуе, ігнаруе.

Мы хочам міру—сапраўднага міру, не такога, які фабрыкуюць у Жэнэве і Вашынгтоне з каменем за пазухаю... Мы дамагліся за гады перадышкі нячуванага размаху сацыялістычнага будаўніцтва. Нам патрэбен мір, каб памножыць посьпехі нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Але ўся міжнародная абстаноўка ўладна дыктуе нам—быць напагатове. Рабочая кляса, працоўныя масы Савецкае краіны

Ад камандзіра ўзвода да начальніка штаба БВА высунала гэраічная барацьба тав. **Сяргеева** Яўгенія Мікалаевіча.

За баі на р. Таболі і Ішым, за баі супроць белапалякаў тав. Сяргееў атрымаў 2 ордэны Чырвонага Сьцягу.

Успаміны начштабу БВА Е. Сяргеева

Фарсыраваным маршам

(Пачатак другога наступленьня на Заходнім фронце ў 1920 г.)

Толькі 8-га чэрвеня закончылася, так званае, «майскае» наступленьне арміі Заходняга фронту супроць бела-палякаў. Закончылася яно няўдачна па цэлым радзе прычын, а галоўным чынам таму, што сілы, вызначаныя для гэтага наступленьня, былі далёка невыстарчальныя, каб зламаць левы фланг бела-польскіх армій, што знаходзіліся ў паўночнай Беларусі. Моцна перашкаджаў таксама і недахват коньніцы. Асноўны ўдарны кулак войск Заходняга фронту—15-ая армія, якая прасунулася далёка ўперад, амаль да Маладэчна, была схоплена ў абцугі дзьвума моцнымі групамі супраціўніка, якія наносілі ўдары проста ёй ў тыл, ад Сьвянцян і Зембіна, па-за яе флангамі; абараняла-ж гэтыя флангі парэўнаўча ...

страх за свой правы фланг і наадварот—дала цьвёрдую пераконанасьць у тым, што наша коньніца можа ў самым жа пачатку наступленьня налётам на глыбокія тылы супраціўніка разбурыць яго пляны і гарантаваць посьпех усяму Заходняму фронту.

Ідэя другога наступленьня была надзвычайна простаю. Усе тры арміі правага флангу павінны былі стварыць з сабе быццам молат, які павінен з пачатку разграміць магутным ударам правы фланг бела-польскіх армій і ў далейшым гнаць іх на паўднёвы захад, не даючы апамятавацца, увесь час імкнучыся абыйсьці і біць па тылох з боку адкрытага флангу, адрэзаўшы ад Літвы і ад Латвіі. Галоўная роля ў гэтым удары, зразумела, пры- ...

а больш групаваліся к цэнтру, і былі разьмешчаны ў раёне 15-й арміі непасрэдна каля Полацку.

Урэшце, усё было падгатоўлена; да вызначанага тэрміну засталося ўсяго два дні.

4-га ліпеня, на сьвітаньні, павінна было пачацца другое наступленьне войск Заходняга фронту—магутны ўдар, якому суджана было толькі спыніцца на Вісьле, пасьля грандыёзнага 600-вёрстнага паходу.

Яшчэ з вечара, напярэдадні заварушыліся бівакі войск, прызначаных для галоўнага ўдару. Ціха і бяз шуму выступалі доўгімі зьмеямі калёны, накіроўваючыся для скрытнасьці ляснымі дарожкамі ў раёны згуртаваньня. У гэту-ж ноч артылерыя заняла яшчэ раней выбраныя і ...

робіць сапраўдныя цуды. Тут мы маем на практыцы довад таго, што рэвалюцыйная вайна, калі яна сапраўды ўцягвае і зацікаўлівае працоўныя масы, выклікае энэргію і здольнасьць тварыць цуды».

Тав. Ленін не раз падкрэсьліваў, што: «гэраізм працоўных мас, якія сьвядома прыносяць ахвяры справе перамогі сацыялізму—вось што зьяўляецца асновай новай таварыскай дысцыпліны ў Чырвонай арміі, яе адраджэньня, узмацненьня, росту».

Чырвоная армія—армія рабочых і сялян—зусім новая, іншая армія, якое ня бачыў яшчэ сьвет, ...вонай арміі на ўсім яе баявым шляху. Усюды, заўсёды і нязьменна партыя была на перадавых пастох. Іменна наша партыя зьявілася тым моцным цэмэнтам, які згуртаваў Чырвоную армію і надаў яе ўдарам такую зьнішчаючую сілу. Камуністыя ішлі ў самыя небясьпечныя месцы і ў самыя цяжкія мінуты. Сваім асабістым прыкладам, сваім арганізуючым і натхняючым уплывам яны аказвалі магутнае ўзьдзейнічаньне на чырвоныя часьці, падмацоўваючы іх, надаючы ім стойкасьць, мужнасьць, упар...

...мія, якая прасунулася далёка ўперад, амаль да Маладэчна, была схоплена ў абцугі дзьвума моцнымі групамі супраціўніка, які наносіў удары проста ёй ў тыл, ад Сьвянцян і Зэмбіна, па-за яе флангамі: абараялі-ж гэтыя флангі пераважна слабыя часьці. Асабліва цяжкае становішча стварылася ў раёне на поўдзень ракі Заходняя Дзьвіна, дзе былі толькі слабыя нагляданыя кардоны Чырвонай арміі, а конніцы было ўсяго толькі партызанскі эскадрон. Толькі гэраічнае супраціўленьне гэтых слабых флангавых заслонаў дазволіла 15-й арміі, пераўначча, шчасьліва адступіць да Полацку.

Аднак гэтае наступленьне мела і свае дадатнія бакі: па-першае, мы моцна сталі на берагох Дзьвіны ў раёне Полацку, а значыць змаглі зараз жа прыступіць да аднаўленьня чыгуначнай пераправы каля гэтага важнага пункту. Акрамя таго, тая лінія, на якой спыніліся войскі Заходняга фронту, была некалькі больш на захад, чым пачатковая лінія майскага наступленьня, і супадала з раёнам больш выгадным для нанясеньня большага ўдару.

Падрыхтоўка гэтага другога наступленьня адбывалася амаль цэлы месяц. Па-першае, прыводзіліся ў парадак часьці, расстроеныя пры першым наступленьні. 15-ая армія, як лічбова занадта вялікая, вылучыла частку сваіх дывізій для стварэньня дзьвюх новых армій—4-ай—на правым флянзе і 3-яй—на левым флянзе; такім чынам у раёне Полацку стваралася ўжо цэлая група армій. Падыходзілі падмацаваньні з усіх канцоў Саюзу, фармаваліся новыя штабы, дастаўлялася ўсялякага роду тэхніка, якой нам дагарэзу не хапала ў часе першага майскага наступленьня.

Нарэшце, прыбылі часьці 3-га коннага корпусу, начале з т. Гаем. Корпус увайшоў у склад 4-й правафлангавай арміі.

Гэта апошняя абумоўленасьць ужо ўхіляла на будучы час усякі... ...польскіх армій і ў далейшым гнаць іх на паўднёвы захад, не даючы апамятавацца, увесь час імкнучыся абысьці і біць па тылох з боку адкрытага флангу, адрэзаўшы ад Літвы і ад Латвіі. Галоўная роля ў гэтым удары, зразумела, прыпадала на конніцу... Акрамя таго, каб адразу-ж зламаць супраціўленьне ворага супроць гэтага моманта, ідэя першага ўдару была пабудавана так, каб дзьве флангавыя арміі—4-ая і 3-я, прарваўшы фронт супраціўніка сваімі флангавымі часьцямі, акружылі-б яго асноўную масу сіл і такім чынам, самкнуўшы кальцо, зьнішчылі супраціўніка перад фронтам 15-й арміі, якая была ў цэнтры. Лявей, 16-я армія і «Мазырская група» мелі толькі другарадную задачу—скоўваць сваім дзеяньнем супраціўніка па лініі Бярэзіны і ў раёне Палесься. Распрацоўка другога наступленьня вялася надзвычайна дакладна. Камандуючы фронтам тав. Тухачэўскі асабіста абʼяжджаў усе штабы армій і вайсковыя часьці, гутарыў з камандзірамі, стараючыся ўліць у іх свае асноўныя думкі, пытаючы аб патрэбах і, ў межах магчымага, папаўняючы войскі Заходняга фронту, як жывою сілаю, так і тэхнікай.

Такая-ж вялізарная работа кіпела і ў самай гушчы арміі. У штабох арміі скліканіся нарады камандзіраў, дзе ў вузкім коле адказных асоб абгаворваліся пытаньні наступаючага адбыцца наступленьня, высьвятляліся ўсе магчымыя дэталі і затрудненьні,—словам усе прасякаліся адзінаю думкаю, адзіным духам, адзіным зразуменьнем агульных задач.

Адначасова ў строгай тайне, камандзіры і штабы рабілі разьведкі ў тых раёнах, адкуль меркавалася пачаць наступленьне. Каб ня выкрыць яшчэ раней сваіх намераў, вайсковыя часьці сталі зусім ня там, дзе ім трэба было дзейнічаць, ...чаных для таго... ...без шуму выступалі доўгімі зьмеямі калёны, накіроўваючыся для скрытнасьці лясными дарожкамі ў раёны згуртаваньня. У гэту-ж ноч артылерыя заняла яшчэ раней выбраныя і падрыхтаваныя пазыцыі. Коньніца схавалася ў лясох каля самай Дзьвіны, у некалькіх вярстох ад мястэчка Дзясна.

Сьвітаньне 4-га ліпеня адразу-ж прынясло некаторае расчараваньне—стаяў такі густы туман, што артылерыя не магла адкрыць агню, прышлося чакаць, калі туман рассеецца.

Толькі а 8 гадзіне раніцы раптам па ўсім фронце загрымелі сотні гармат. Артылерыйская падрыхтоўка была кароткая, але прадстаўляла сабой ураган агню. Ужо праз паўгадзіны пашла ў атаку пяхота. Першыя посьпехі хутка выявіліся на флянгавых напрамках 4 і 3 армій. У цэнтры часьці 15-й арміі таксама прарвалі ўмацаваны фланг супраціўніка.

Усё далей і далей ішла ўперад пяхота, ужо прышлося артылерыі перажджаць уперад, бо яна не магла падтрымліваць наступленьня са сваіх першых пазыцый, і вось, нарэшце, ужо ў палове дня, адбіўшы некалькі заядлых контр атак супраціўніка, чырвоная пяхота адкрыла шлях для чырвонай конніцы.

Шмат перахваляваліся за гэты дзень у штабе армій—налятаўшыя навальніцы прарывалі сувязь па тэлефоне і тэлеграфу, вайсковыя часьці шпарка ўходзілі наперад, гонячы супраціўніка, сьвязістыя не насьпявалі цягнуць за імі тэлефонныя правады, і толькі пасылка штабных працаўнікоў непасрэдна ў баявую лінію давала штабу армій сякія-такія зьвесткі аб баі, які разгортываўся з надзвычайнай шпаркасьцю. Толькі раніцаю, а 2-3 гадзіне заціхла работа.

З гэтага дня арміі Заходняга фронту бязупынна магутным патокам паліліся да цэнтру бела-польскай магутнасьці—да Варшавы...

...адзін ... неадкладная задача — узмацніць агульную работу па падрыхтоўцы краіны да абароны; арганізаваць краіну яшчэ ў мірны час так, каб яна магла шпарка, лёгка і безбалюча перайсьці на ваенныя рэйкі. Гэта мае рашаючае значэньне для будучай вайны. Роля грамадзянскіх дзяржаўных, партыйных, прафэсыянальных і грамадзкіх арганізацый у справе вырашэньня гэтай складанай і цяжкой задачы выключна вялікая. Узмацняць абарону краіны значыць больш шпаркім тэмпам ...днасьцю ...ўнікцтва. Але ўся міжнародная абстаноўка ўладна дыктуе нам—быць напагатове. Рабочая кляса, працоўныя масы Савецкае краіны і Чырвоная армія не будуць заспігнуты нечакана.

Гранітнай сьцяной стаіць Чырвоная армія на граніцах Савецкага Саюзу.

Пільна і ўважліва ахоўвае Чырвоная армія краіну, дзе будуецца сацыялізм.

М. Ланда

Нацыянальнае будаўніцтва Чырвонай арміі

Чырвоная армія зьяўляецца арміяй усяго Савецкага Саюзу. У выпадку вайны ёй прыдзецца абараняць працоўныя масы ўсяго Саюзу, незалежна ад іх нацыянальнай прыналежнасьці. Таму, да несеньня вайсковай службы і да падрыхтоўкі краіны да абароны павінны быць прыцягнуты ўсе насяляючыя Саюз нацыянальнасьці.

Але адбываньне вайсковай павіннасьці павінна адбывацца ў адпаведнасьці з нацыянальнай палітыкай партыі і савецкай улады. Незалежна ад сваёй лічбовай велічыні, нацыянальнасьці не павінны адчуваць сябе абойдзенымі і пакрыўджанымі. «**Толькі ва ўмовах поўнай нацыянальнай роўнасьці, нацыянальнай палітыкі савецкага ўраду стала магчымым ажыцьцёвіць нявырашанае для царызму і капіталістычных краін пытаньне аб прыцягненьні ўсіх народаў да будаўніцтва ўзброеных сіл краіны**», гаворыцца ў справаздачы наркамваенмору 4-му Усесаюзнаму Зьезду Саветаў.

Кожная рэспубліка Савецкага Саюзу цяпер мае на сваёй тэрыторыі нацыянальныя фармаваньні Чырвонай арміі, якія цесна зьвязваюць працоўных усіх нацыянальнасьцяй з Чырвонай арміяй і выклікаюць зацікаўленасьць іх да ўзмацненьня абароны Савецкага Саюзу.

На тэрыторыі Савецкай Беларусі гэтым нацыянальным фармаваньнем зьяўляецца Беларуская дывізія, Беларуская вайсковая школа і інш.

Беларускія—ня толькі па назьве.

Увесь чырвонаармейскі начальніцкі склад дывізіі, вайсковая вучоба і палітычна-выхаваўчая работа, усё ўнутранае жыцьцё казармы,—усё гэта яскрава адбівае сабою нацыянальны і, у першую чаргу, беларускі характар дывізіі. У сваёй дывізіі кожны год навучаюцца тысячы беларускай працоўнай моладзі і моладзі ўсіх нацыянальнасьцяй, што жывуць у межах Савецкай Беларусі. Кожны год сотні рабоча-сялянскай моладзі Беларусі вучацца на малодшых камандзіраў у школах часьцей дывізіі.

Цяпер у дывізіі амаль усе галіны вучобы беларусізаваны.

Чырвонаармейцы большую частку вайсковай вучобы праходзяць ... дана больш дзесяці назваў беларускіх статутаў.

Палітвучоба толькі ў нязначнай частцы не беларусізавана. На палітзаняткаах чырвонаармейцы старанна запісваюць вывады гутаркі:

«Чырвоная армія, абараняючы СССР, зьяўляецца магутным узброеным атрадам працоўных усяго сьвету, якія змагаюцца за сваё вызваленьне».

Няпісьменныя ўсе вучацца на беларускай мове, маюць свой беларускі вайсковы лемантар.

Тысячы экзэмпляраў беларускіх кніжак маюцца ў бібліятэках і чытаюцца чырвонаармейцамі.

У вайсковых школах поўнасьцю беларусізавана ўся вайсковая і палітычная вучоба, усё камандаваньне і ўся пазашкольная выхаваўчая работа.

У склад дывізіі штогод уліваецца працоўная моладзь і іншых нацыянальнасьцяй, што насяляюць Савецкую Беларусь — яўрэйская, польская, расійская. Кожны чырвонаармеец з гэтых нацыянальнасьцяй свабодна гутарыць, чытае кніжкі, газэты, часопісі на сваёй мове. Тут і ў паміне няма зьдзекаў над іх моваю, як гэта было ў старой царскай арміі, альбо як гэта ёсьць і цяпер у арміях буржуазных дзяржаў, у прыватнасьці, у польскай.

Казарма дывізіі, як і казарма ўсяе Чырвонае арміі, зьяўляецца роднай для чырвонаармейцаў усіх нацыянальнасьцяй. Ідэі братва і салідарнасьці народаў Саюзу пануюць у жыцьці казармы і прасякаюць сабою ўсю выхаваўчую работу. Гэта яшчэ больш узмацняе баявую магутнасьць дывізіі.

Пры непасрэдным кіраўніцтве Камуністычнай партыі Беларусі і яе ЦК і пры ўдзеле працоўных Савецкай Беларусі, Беларуская дывізія правяла і праводзіць вялікую работу па нацыянальным будаўніцтве і па ўзмацненьні сваёй баяздольнасьці і баявой падрыхтоўкі.

Сваю баявую падрыхтоўку дывізія прадэманструе перад працоўнымі Беларусі ў дзесятую гадавіну Чырвонай арміі. Сваю баявую здольнасьць дывізія выкажа і на справе тады, калі патрабуецца абараняць межы Савецкага Саюзу.

Таму яна і носіць імя Фрунзэ.

С. Шнэк.

Селянін Магілеўскае акругі в. Княжыца, **Паляко ў Адам**—стары партызан, удзельнік усіх боек грамадзянскае вайны на Беларусі. За баявыя заслугі ўзнагароджан ордэнам Чырвонага Сьцягу. Сямʼя яго працуе на гаспадарцы ў Магілеўшчыне.

А сам т. Палякоў працуе ў Маскве засядацелем калегіі абаронцаў у Цэнтральным Доме Селяніна.

Рабочы мэталязаводу тав. **Трумпокіс** за баявыя заслугі на Заходнім фронце атрымаў ордэн Чырвонага Сьцягу. Яго заслугі заключаюцца ў тым, што па ўсім фронце ім быў перанесен кулямет, які вырашыў тактычную задачу з перамогаю Чырвоных.

Тав. **Вастрацоў С. С.**—гэрой чатырох ордэнаў Чырвонага Сьцягу. У рэвалюцыйнай рабоце прымае актыўны ўдзел з 1905 году. Кастрычнікавая рэвалюцыя высунула яго на баявыя пасады, дзе пад яго кіраўніцтвам Чырвоная армія атрымала шэраг перамог.

Першыя фармаваньні чырвонаармейскіх атрадаў

(З мінулага гораду Магілеву і Магілеўскай губэрні)

У першыя дні студзеня 1917 году атрады галоўнакамандуючага Крыленка ўзялі стаўку. Магілеў далучаны, хоць са значным спазьненьнем, да Савецкай Расіі.

Лепшыя ў баявых адносінах антыбальшавіцкія сілы згуртаваліся на поўдні—там усё вышэйшае афіцэрства стаўкі. І ўрэшце, у раёне Магілеўшчыны, у паўднёвых яе паветах згуртавана была яшчэ адна буйная антысавецкая вайсковая сіла —польскія легіёны, якія тут замацаваліся ў часе Керанскага і складалі, быццам, «дзяржаву ў дзяржаве». Апошнія між іншым у першы пэрыяд работы ў Магілеве ў стаўцы галоўнакамандуючага Крыленка трымалі сябе зусім нейтральна і сталі праяўляць ініцыятыву толькі ў студзені-лютым 1918 году, калі стала набліжацца да Магілеву нямецкая акупацыйная армія.

Ва ўмовах, калі Магілеву пагражаў поўдзень, узброены да зубоў, пагражала Украінская Рада, якая толькі што прыняла да сябе ўсіх начальнікаў замежных місій пры стаўцы Духоніна, сталі пагражаць і легіянэры і інш. Значэньне Магілеву, як стаўкі, узрастала ў тыя дні асабліва рэльефна. У Магілеў штодня прыбывалі атрады чырвонагвардзейцаў - рабочых, маладыя, старыя, усіх узростаў, кваліфікацыі; многія ў рабочых куртках, проста ад варштату, ад машыны, пры чым пераважаючая большасьць былі матросы. Адгэтуль яны па меры фармаваньня ў адзінкі баявога значэньня паступова перакідаліся на поўдзень. Тут-жа пры стаўцы частка з іх застаўлялася для нясеньня варты, бо старая армія ў гэты час дэмабілізавалася.

І вось, як бачым, першыя атрады чырвонай гвардыі Магілеў убачыў у сваіх сьценах яшчэ ў першыя дні сьнежня 1917 году. Яны прышлі сюды разам з матросамі з крэйсэру «Аўроры», пры чым 9/10 іх складу былі рабочыя пецербурскіх і маскоўскіх фабрык і заводаў. Тут яны маршыравалі па вуліцах цэлымі баявымі атрадамі.

Магілеў у той час зьяўляўся пастаяннаю базаю тых фармаваньняў, якія ў хуткім часе заўладалі Растовам-на-Доне, гэтай расійскай Вандэяй, рассыпаліся густою лавіною па стэпах Паўночнага Каўказу, захапілі Стаўрополь. Але ўсё гэта адносіцца да пэрыяду сьнежань 1917 году—студзень 1918 году.

Наступае люты 1918 году. Самы крытычны час для савецкай улады, якая нядаўна—усяго толькі два месяцы таму назад,—зацьвердзілася ў Магілеве. Усе чырвонагвардзейскія фармаваньні з сталічных рабочых начале з матросамі, перакідаюцца на поўдзень. Магілеў зусім бяз войск, калі ня лічыць адзіную буйную сілу — латыскі полк, паасобныя роты якога перакідаліся то ў адзін, то ў другі павет губэрні.

У гэты-та момант губвыканком, а сьледам за ім і зʼарганізаваны губэрскі ваенна-рэвалюцыйны камітэт прыступаюць да фармаваньня чырвонагвардзейскіх атрадаў з мясцовага насельніцтва—пераважна з сялянскай моладзі. Надзвычайныя падзеі, якія потым наступілі, прымусілі Рэвваенсавет перайсьці да прымусовай мабілізацыі. Пачынаецца новы пэрыяд, пэрыяд арганізацыі Чырвонай арміі, фармаваньня яе з сялянскай моладзі Магілеўшчыны.

Дзякуючы, аднак, атраду чырвонаармейцаў, якія своечасова зьявіліся з Сенна, спроба рэстаўрацыі старой улады не ўдалася. Атрад аднавіў уладу саветаў, абяззброіў групу белагвардзейцаў, якія аддадзены пад суд. Справа іх будзе слухацца ў хуткім часе ў Рэўтрыбунале.

І ўрэшце, адно паведамленьне, якое ўзята намі з мясцовага друку за люты месяц 1918 году, мае сваім зьместам ужо звычайную па ўсіх правілах складзеную зводку посьпехаў сфармаванага «першага магілеўскага рабоча-сялянскага палка».

Атрады палка былі пасланы губвыканкомам супроць легіёну і ўступілі з ім у бой у 10 вярстох ад мястэчка Доўска, Рагачоўскага павету. Чырвонагвардзейцы абкружылі легіянэраў з трох бакоў. У выніку 2-гадзіннага бою перамога засталася за Чырвонай гвардыяй пры нязначнай, у 25 чалавек, страце, ...як легіянэраў загінула 133 чал. Легіянэры ў беспарадку адступілі ад Рагачова.

Южанін.

••• ПЕРШАЕ 10-ГОДЗЬДЗЕ ЧЫРВОНАЕ АРМІІ і ЗАДАЧЫ АБАРОНЫ*). •••

Уся сыстэма палітасьветнае работы Чырвонай арміі зьяўляецца суставной часткай баявой падрыхтоўкі і мае мэтаю ўзьняць сьвядомасьць чырвонаармейцаў, узьняць іх вайсковы і культурна-палітычны ўзровень. Толькі шырокая палітыка асьветная работа дае магчымасьць выхаваць сьвядомага байца-грамадзяніна, які разумее свае клясавыя інтарэсы і гатовы ў любую хвіліну стаць на абарону Савецкае ўлады. У выніку знаходжаньня ў Чырвонай арміі, чырвонаармеец вярочаецца дадому пісьменным і актыўным працаўніком. Наступная лічба пацьвярджае гэты вывад: у выніку выбараў па РСФСР у 1927 г., паводле няпоўных даных, у склад старшынь валвыканкомаў увайшло 66,7 проц. дэмабілізаваных чырвонаармейцаў, у склад старшынь сельсаветаў—49,3 проц., у склад членаў валвыканкомаў—49,9 проц. Чырвоная армія выхоўваецца на аснове сацыялістычнае асьветы. На гэтым прынцыпе пабудаван увесь зьмест школьных і па-зашкольных заняткаў. **Асноўнай установкай у палітыка-асьветнай і выхаваўчай рабоце зьяўляецца бальшавіцкае ленінскае выхаваньне.** Чырвоная армія зьяўляецца сапраўдным гадавальнікам культуры ў нашым Саюзе. Калі падлічыць, што ў яе арганізацыі ёсьць 710 клюбаў, амаль 6.000 ленінскіх куткоў, тысячы чырвонаармейскіх насьценных газэт, каля 10.000 бібліятэк, дык стане ясным тое вялікае значэньне, якое мае Чырвоная армія ў нашай малакультурнай краіне, і працаўнікі Чырвонае арміі маюць права ганарыцца, што яны выконваюць задачу сацыялістычнае асьветы і культуры.

Склад нашай Чырвонай арміі поўнасьцю адлюстроўвае шматнацыянальны малюнак Савецкага Саюзу. Паводле даных перапісу сьнежня 1926 г. у радох Чырвонай арміі знаходзілася: вялікарусаў—64,8 проц., украінцаў—17,3 проц., беларусаў—4,2 проц., татар—2,03 проц., грузін—1,2 проц., армян—1,1 проц., цюркаў—0,5 проц. і інш. нацыянальнасьцяй—7,6 проц. Вось чаму асабліва важнае значэньне набывае ажыцьцяўленьне ў вайсковым будаўніцтве прынцыпаў нацыянальнай палітыкі Савецкае ўлады. Ва ўсіх нацыянальных рэспубліках створаны нацыянальныя вайсковыя злучэньні, якія па сваіх якасьцях набліжаюцца да іншых часьцей рабоча-сялянскай Чырвонай арміі. Ня гледзячы на цэлы рад труднасьцяй, як напр., навіна справы, недахват каманднапалітычнага складу, адсутнасьць нацыянальных статутаў і вайсковай літаратуры, будаўніцтва нацыянальных часьцей не сустракала, аднак, непераможных перашкод і праходзіла досыць гладка. Толькі ва ўмовах поўнае нацыянальнае роўнасьці і нацыянальнае палітыкі Савецкага ўраду ўдалося правільна вырашыць і ажыцьцявіць невырашымае для царызму і для капіталістычных краін пытаньне аб прыцягненьні ўсіх народаў да будаўніцтва ўзброеных сіл краіны. Першыя нацыянальныя часьці, якія ўжо ёсьць у складзе Чырвонай арміі, зьяўляюцца кадрамі для разгортваньня наступных часьцей. Увага ўсіх савецкіх і прафэсыянальных органаў у нацыянальных рэспубліках павінна быць сканцэнтравана на ўзмацненьні гэтых кадраў, а таксама на стварэньні маральна-бытавых і матар'яльных ўмоў, якія дапамагаюць далейшаму разьвіцьцю гэтай важнейшай галіны вайсковага будаўніцтва Савецкага Саюзу.

На ўсіх этапах разьвіцьця Чырвонай арміі яе заўсёды акружала актыўнае спачуваньне рабочых і сялянскіх мас. Іменна яно было адной з важнейшых прычын нашых вайсковых посьпехаў у гады грамадзянскае вайны і ў пэрыяд мірнага будаўніцтва. **Роля савецкай грамадзкасьці ў сучасных умовах вайны ўзрастае яшчэ больш.** Масавы характар будучых войнаў і зьнішчэньне ў іх граніц паміж фронтам і тылам патрабуе вайсковай падрыхтоўкі пагалоўна ўсяго працоўнага насельніцтва. Гэта задача ня можа быць вырашана сіламі адной толькі Чырвонай арміі. Пасьпяховае яе выкананьне ў значнай меры залежыць ад арганізаванай грамадзкасьці. Стварэньне тэхнічнае базы для абароны, поўнае вызваленьне савецкай тэхнікі ад капіталістычнай залежнасьці і, нарэшце, індустрыялізацыя краіны патрабуюць таксама непасрэднага ўдзелу працоўных у гэтым гіганцкім працэсе. Усе, без выключэньня, буржуазныя дзяржавы імкнуцца падмацаваць свае рэгулярныя арміі добраахвотнымі таварыствамі і вайсковымі саюзамі, пабудаванымі на строга клясавым прынцыпе. Фашысцкая міліцыя ў Італіі, нацыяналістычныя саюзы ў Нямеччыне, фашысцкія атрады ў Амэрыцы, фінскія шуцкоры і польскія стральцы—усе яны прадстаўляюць сабою моцную апору існуючага ладу і вайсковыя рэзэрвы для ўнутранай і замежнай барацьбы. Само сабою зразумела, што ў пытаньнях абароны краіны роля грамадзянскіх, дзяржаўных, партыйных, прафэсыянальных і грамадзкіх арганізацый выключна вялікая. **Адгэтуль вялізнае значэньне набывае наша савецкая грамадзкая арганізацыя Асоавіяхім.** Мы ўжо знайшлі формы і мэтады прыцягненьня працоўнага насельніцтва да пытаньняў абароны краіны. Вучот ва ўсёй рабоце па разьвіцьці вытворчых сіл для мэт абароны пастаўлен зараз, неабходна ўсямерна павялічыць размах і палепшыць якасьць работы нашай савецкай грамадзкасьці па ўсіх яе каналах.

Падрахоўваючы агульныя вынікі разьвіцьця і будаўніцтва Чырвонай арміі да першага дзесяцігодзьдзя яе існаваньня, неабходна адзначыць вялікія дасягненьні ва ўсіх галінах гэтага будаўніцтва, а таксама і абароны Савецкага Саюзу. Створана магутная Чырвоная армія, моцная ў палітыка-маральных адносінах і навучаная на асновах сучаснай вайны. Тэрытарыяльна-міліцыйная сыстэма будаўніцтва ўзброеных сіл арганізацыйна ўзмацнілася і атрымала поўнае прызнаньне з боку ўсяго працоўнага насельніцтва нашага Саюзу. Вырас у вайскова-тэхнічных і палітычных адносінах кадр каманднага складу ўсіх ступеняй. Амаль нанова адноўлен і ўпарадкаван морскі флёт, дасягнуты значныя посьпехі ў стварэньні свайго бацькаўскага савецкага паветранага флёту. Індустрыялізацыя краіны, пастаўленая дырэктывай партыі, як практычная задача гаспадарчага будаўніцтва, дасьць неабходную матар'яльную базу для справы абароны. Чырвоная армія ў цэлым складае вельмі буйную палітычную і культурную сілу ў нашай краіне і магутны баявы кулак для аховы савецкае бацькаўшчыны ад замежнай небясьпекі.

Сучасная міжнародная абстаноўка і вынікаючая з яе магчымасьць новай інтэрвэнцыі настойліва патрабуюць далейшага ўзмацненьня Чырвонай арміі і абароназдольнасьці нашай краіны. Сучаснае становішча неабходна разглядаць ня інакш, як толькі перадышку. За зацішшам няўхільны новыя буры. Савецкі Саюз займае адну шостую частку земнае сушы. Частку вялізную, але толькі частку. Усёй рэштай тэрыторыі сьвету распараджаецца не савецкая ўлада, а ўлада буржуазная; уся рэшта насельніцтва знаходзіцца пад панаваньнем фабрыкантаў, банкіраў і памешчыкаў. Гэты факт стварае для Савецкага Саюзу пастаянную пагрозу ваеннага нападу.

Істота Савецкага Саюзу знаходзіцца ў нязгоднай супярэчнасьці з істотай усіх іншых дзяржаў. Наша дзяржава зьяўляецца рабоча-сялянскай: улада ў нас знаходзіцца ў руках працоўных, і гэта ўлада праводзіць рабоча-сялянскую палітыку, няўхільна накіраваную на абарону інтарэсаў працоўных клясаў і супроць інтарэсаў непрацоўных элемэнтаў.

Наш Саюз знаходзіцца ў такой-жа супярэчнасьці з іншымі дзяржавамі, у якой рабочая кляса з буржуазіяй. І як немагчымы вечны мір паміж пралетарыятам і буржуазіяй, таксама немагчымы ён паміж рабоча-сялянскай дзяржавай і дзяржавамі капіталістычнае дыктатуры.

Рост узброеньня ў Эўропе—наяўны довад гэтаму. Перад апошняй сусьветнай вайной арміі ўсіх эўрапейскіх дзяржаў, у тым ліку і Расіі, налічвалі 3.800.000 чал. Зараз буржуазная Эўропа трымае ўзброенымі 3.700.000 чалавек. Гэта—ня лічачы Савецкага Саюзу і, прымаючы пад увагу, што арміі Нямеччыны і Аўстрыі амаль зьнішчаны. Буржуазныя дзяржавы шалёна рыхтуюцца да новых сусьветных войнаў. Старыя вайсковыя саюзы заменены новымі. Ранейшыя саюзьнікі сталі ворагамі. У гэтай няўстойлівай абстаноўцы Савецкі Саюз адным толькі шляхам можа забясьпечыць сабе поўную свабоду дзейнасьці і самастойнасьць сваёй палітыкі. Гэты шлях—уладаньне магутнымі ўзброенымі сіламі.

Міжнароднае становішча Савецкага Саюзу вызначае задачы Чырвонай арміі. Яны заключаюцца ў абароне Савецкага Саюзу ад усіх яго ворагаў і папярэджаньні ўсіх спроб зьнішчыць свабоду працоўных і адабраць ад іх іх уладаньні.

Гэта сваё прызначэньне Чырвоная армія захоўвае ня толькі ў ваенны, але і ў мірны час. Глыбока памылковы пункт гледжаньня, што нібы Чырвоная армія ў мірны час патрэбна толькі для таго, каб навучаць моладзь краіны і як кадр для разгортваньня арміі на выпадак вайны. Капіталістычныя драпежнікі прызнаюць толькі сілу. Калі-б у нас ня было Чырвонай арміі, яны даўно-б, ня лічачыся ні з якімі «боскімі» і «чалавечымі» законамі, зьнішчылі-б савецкі лад і зрабілі-б Расію сваёй калёніяй, а рабочых і сялян Савецкага Саюзу—сваімі калёніяльнымі нявольнікамі. Ня было-б у нас Чырвонай арміі, мы не маглі-б процістаяць і мінуты ніводнаму з запатрабаваньняў, якія былі-б прад'яўлены нам любым капіталістычным урадам.

Нашы ворагі прымушаны аддаць адпаведнае ўмелай палітыцы нашай чырвонай дыплёматыі, якая цьвёрда абараняе інтарэсы працоўных Саюзу перад капіталістымі ўсяго сьвету. Але ніякае дыплёматычнае ўменьне ня выратавала Савецкі Саюз, калі-б за сьпіною нашых чырвоных дыплёматаў не стаяла моцная Чырвоная армія.

Таму незалежна ад таго, ці пагражае нам вайна ў бліжэйшым будучым, ці не, толькі наяўнасьць моцнай і здольнай у баявых адносінах Чырвонай арміі можа забясьпечыць свабоду і спакой нашаму гаспадарчаму разьвіцьцю. Толькі за сьпіною арміі рабочыя і сяляне Савецкага Саюзу могуць весьці мірную працу. Таму, клопаты аб усямерным палітычным, баявым, гаспадарчым і тэхнічным узмацненьні Чырвонай арміі павінны стаць першачарговай задачай бліжэйшых гадоў.

Мы павінны зрабіць Чырвоную армію магутнейшай і мацнейшай, сапраўды здольнай адбіць усе напады. Для гэтага мы павінны забясьпечыць яе ўсім неабходным і падрыхтаваць для яе магутныя рэзэрвы. Мы павінны яе акружыць найлепшымі адносінамі і ўвагай, каб зрабіць службу ў ёй прывабнай для кожнага рабочага і селяніна. Толькі тады мы зможам спакойна заняцца гаспадарчым будаўніцтвам, не баючыся таго, што нас захопяць нечакана.

Дзесятая гадавіна Чырвонай арміі будзе служыць [illegible] абароназдольнасьці ня толькі Чырвонай арміі, але і ўсяе краіны. Перад наяўнасьцю вайсковых рыхтаваньняў імпэрыялістых, мы яшчэ і яшчэ раз заявім у гэты дзень: мы хочам міру; савецкая ўлада зробіць усё ад яе залежнае, каб ухіліцца вайны, яна ўжыве ўсе меры, каб пажар вайны, калі ён выбухне, не перакінуўся на нашу краіну.

Але мы будзем і надалей узмацняць Чырвоную армію, якая зьяўляецца адным з важнейшых сродкаў аховы міру і незалежнасьці Савецкага Саюзу.

Мы справу абароназдольнасьці нашай краіны зробім уласнасьцю яшчэ больш шырокіх пластоў насельніцтва.

Мы трымаем порах сухім у нашых парахоўніцах.

Мы, у выпадку навязанай нам вайны, дамо такі ўзор згуртаванасьці Чырвонай арміі і ўзброенага народу вакол Камуністычнае партыі і Савецкае ўлады, які патрасе асновы ўсяго капіталістычнага сьвету.

А. И. Егоров

*) Пачатак глядзі „Зьвязду" № 45.

Рэдкі здымак т. т. Варашылава, Фрунзэ і Будзёнага

КРЫЛЬЛІ САВЕТАУ

(Артыкул начальніка паветраных сіл РСЧА т. Баранава)

Практыка сусьветнай вайны поўнасьцю паказала, што баявая здольнасьць паветранага флёту павінна быць забясьпечана перш за ўсё досыць разьвітай авіяцыйнай прамысловасьцю, здольнай пакрыць страты ў самалётах і маторах на вайне, а таксама тэхнічна пераважаць праціўніка, або ва ўсякім выпадку быць з ім на адным узроўні.

Адгэтуль асноўнай задачай будаўніцтва паветранага флёту СССР павінна быць абсалют- [...] **шпарка расьці. І ў 1927 годзе лік пабудаваных самалётаў і матораў павялічваецца ў некальні раз.**

Рост авіяцыйнай прамысловасьці ідзе побач з разьвіцьцём авіяцыйнай тэхнікі. Першыя практычныя вопыты ў гэтай галіне адносяцца таксама да пераломных для паветранага флёту 1923-24 гадоў. Спачатку тэхнічная думка, адарваная ад навейшых дасягненьняў заграбежнае тэхнікі, [...] Акадэмія паветранага флёту выпусьціла інжынэраў паветранае справы ў нашай краіне. За 1925-27 гады акадэмію паветранага флёту скончыў новы кадр інжынэраў. У падрыхтоўцы шматлікіх відаў спэцыялістых мы ў 1927 г. дасягнулі 100 проц. нашае патрэбы. Рабочая, партыйная і камсамольская праслойкі ў школах паветранага флёту няўхільна растуць, што гаворыць аб сапраўдным фактычным заваяваньні паветранага флёту рабочай і сялянскай моладзьдзю.

Чырвоны Крыж—на баявой варце

Сьвяткуючы дзесяцігодзьдзе існаваньня рабоча-сялянскай Чырвонай арміі, добра высьвятліўшы яе баявы шлях, яе перамогі, яе высокую баявую здольнасьць, неабходна таксама асьвятліць працу т-ва Чырвонага Крыжу, якое [...] сярод грамадзянскага насельніцтва. Таму зьяўляецца новая задача: арганізаваць побач з санітарнай службай арміі яшчэ санітарную службу тылу, уцягнуўшы ў гэтую справу асноўныя кадры працоўнага насельніцтва, галоўным чынам жанчын для таго, каб у кожным пункце была [...]

Абарона і працоўная жанчына

У гады грамадзянскай вайны работніцы былі ня толькі ў радох чырвоных сясьцёр, але і бралі ўдзел у баявых пралетарскіх атрадах. Гісторыя рэвалюцыйнай барацьбы пралетарыяту ведае дзесяткі фактаў, калі работніцы са стрэль- [...] ве прыцягненьня пралетарак-жанчын да абароны краіны, усё яшчэ нязначныя. Мы павінны памятаць, што вялікая маса працоўных жанчын яшчэ не прыступіла да падрыхтоўкі да абароны. Працоўных жанчын у Асоавіяхіме толькі 20

перамогі, не высокую баявую здольнасьць, неабходна таксама асьвятліць працу т-ва Чырвонага Крыжу, якое зьяўляецца міжнароднай арганізацыяй і працуе згодна міжнародных канвэнцый (згоды) па санітарным абслугоўваньні Чырвонай арміі і рабоча-сялянскага насельніцтва, пастраўдаўшага ў часе вайны, стыхійных бед.

У гэты час, калі навакол Савецкага Саюзу зноў зьбіраецца небясьпека і капіталістыя рыхтуюць новыя вайсковыя напады на нашу рэспубліку і калі працоўнае насельніцтва рыхтуецца да абароны, усім неабходна памятаць таксама і аб санітарнай абароназдольнасьці.

На вопыце мінулых войнаў мы бачым, што санітарная частка займае вялікае месца ў агульн сыстэме арганізацыі абароны. Гэта мы бачым з таго, што ў імпэрыялістычнай вайне, ва францускай арміі, дзе санітарная служба была арганізавана добра, зварочвалася на фронт да 80 проц. параненых, а ў расійскай—толькі да 15 проц., а рэшта выбывалі са строю. Паўміралі і заставаліся калекамі ад таго, што ня было аказанай медычнай дапамогі, больш людзей, чымся ад сур'ёзных параненьняў.

У наступнай вайне, якая абхопіць ня толькі лінію фронту, але і глыбокі тыл, важнасьць санітарнае службы набывае значна большае значэньне. У выніках моцнага разьвіцьця ваеннай тэхнікі, паветранай і хэмічнай, калі стала магчымым бамбардыроўка глыбокага тылу праціўніка, у кожным больш-менш важным тылавым пункце могуць аказацца параненыя ў вялікай колькасьці, таксама і санітарную службу тылу, уцягнуўшы у гэтую справу асноўныя кадры працоўнага насельніцтва, галоўным чынам жанчын для таго, каб у кожным пункце была шматлікая, добра падрыхтаваная і арганізаваная група грамадзян, якія будуць аказваць першую дапамогу параненым і газаатручаным жыхаром гэтае мясцовасьці.

Беларускае т-ва Чырвонага Крыжу, як масавая арганізацыя працоўных, ставіць галоўнай сваёй задачай—арганізаваць працоўных навакол узмацненьня санітарнай абароны. Першы параграф статуту т-ва, зацьверджанага ЦВК БССР, выразна гаворыць: „У часе вайны Беларускае т-ва Чырвонага Крыжу аказвае мэдычную, санітарную, харчовую і іншую дапамогу кворым і параненым байцом Чырвонай арміі СССР, у тым ліку і тэрытарыяльных часьцей БССР, а таксама насельніцтву ў раёне дзейнасьці таварыства. Акрамя таго, таварыства, згодна палажэньня міжнароднай канвэнцыі, прымае на сябе апекаваньне над ваеннапалоннымі Чырвонай арміі СССР, у тым ліку тэрытарыяльных часьцей БССР і непрыяцельскіх армій, а таксама над інтэрнаванымі грамадзянамі і насельніцтвам ваюючых краін".

Згодна гэтай сваёй задачы, Беларускае т-ва Чырвонага Крыжу яшчэ з пачатку мінулага году распачало працу па падрыхтоўцы шырокіх колаў насельніцтва ў галіне аказаньня санітарнае першае дапамогі параненым і газаатручаным для таго, каб у выпадку нападу на нас імпэрыялістых працоўнае насельніцтва было падрыхтавана да санітарнае абароны.

І. Фрыдман.

„БЯЗ ПАРТЫІ, ЖАЛЕЗНАЙ І ЗАГАРТАВАНАЙ У БАРАЦЬБЕ, БЯЗ ПАРТЫІ, ЯКАЯ КАРЫСТАЕЦЦА ДАВЕР'ЕМ УСЯГО ЧЭСНАГА Ў ДАНАЙ КЛЯСЕ, БЯЗ ПАРТЫІ, ЯКАЯ ЎМЕЕ САЧЫЦЬ ЗА НАСТРОЯМІ МАСЫ І МАЕ ЎПЛЫЎ НА ЯЕ,—ВЕСЬЦІ ПАСЬПЯХОВА БАРАЦЬБУ НЕМАГЧЫМА".

(ЛЕНІН).

Адгэтуль асноўнай задачай будаўніцтва паветранага флёту СССР павінна быць абсалютная здольнасьць нашай авіяцыйнай ды і ўсякай іншай прамысловасьці поўнасьцю пакрыць усе запатрабаваньні паветранага флёту ў часе вайны.

Царская Расія мела вельмі слабую авіяцыйную прамысловасьць, знаходзячыся ў поўнай залежнасьці ад «саюзьнікаў».

Але нават і гэта надзвычайна слабая база была зьведзена да нулю ў пэрыяд грамадзянскай вайны.

Толькі ў 1924 годзе наша авіяпрамысловасьць пачынае чатку тэхнічная думка, адарваная ад навейшых дасягненьняў заграбежнае тэхнікі, прыбегла адсутнасьцю ўласнай вытворчай базы, пераймае заграанічныя ўзоры.

Аднак, у апошнія гады разам з разьвіцьцём авіяцыйнай прамысловасьці, з угрунтаваньнем вытворчай базы, зьяўляецца рад самалётаў, матораў, розных прылад і прадметаў абсталяваньня зусім арыгінальных, якія па сваіх якасьцях зьяўляюцца ня горшымі ад узораў перадавой заграанічнай тэхнікі.

Нармальная падрыхтоўка новых людзей для паветранага флёту за гэтыя гады дала значныя вынікі. флёту неўхільна растуць, што гаворыць аб сапраўдным фактычным зацікаўленьні паветранага флёту рабочай і сялянскай моладзьдзю.

Зараз толькі сярод летнага складу паветрана вайсковых сіл мы маем ужо звыш 80 проц. працаўнікоў, якія скончылі школы за апошнія тры гады.

Паветраны флёт расьце і мацнее. Яго далейшае разьвіцьцё і ўзмацненьне забясьпечана ўсей яго гісторыяй, работай і посьпехамі апошніх гадоў. Абарона паветраных граніц неасяжнага СССР ужо ня мара, не надзея мільёнаў працоўных, а справа, якая выконваецца.

На варце савецкіх марэй

(Артыкул начальніка морскіх сіл РСЧА тав. Муклевіча)

У 1919-1920 г.г. мы ўжо атрымалі наглядны прыклад таго, наколькі уважліва і пільна павінен сачыць пралетарыят за морам. Вялікабрытанія сканцэнтравала тады над Кранштадтам, калі баі ішлі на рэвалюцыйнага Ленінграду, 72 вайсковыя караблі. Гэты флёт вёў шалёныя атакі супроць нашага флёту і берагавых умацаваньняў. Ад здрадніцкіх атак ангельскіх тарпэдных катэраў загінуў наш крэйсэр «Алег» і навучальны карабель «Памяць Азова», загінулі на ангельскіх мінах 3 эсьмінцы. У нашых тэрытарыяльных водах або недалёка ад іх і дагэтуль ляжаць затопленыя намі ангельскія падводныя лодкі і мінаносцы. На Чорным моры дзейнічаў францускі, грэцкі і той-жа ангельскі флёт, на Белым—амэрыканцы і тыя-ж ангельцы, на Каспіі—ангельцы, на Далёкім Усходзе—японцы.

З усяго гэтага мы зрабілі пэўны і цьвёрды вывад: **СССР патрэбен моцны абарончы флёт.**

Ужо зараз наша судабудаўніцтва абыходзіцца без замежнае прамысловасьці. Яно стаіць на сваіх уласных моцных нагах.

Але асноўным і самым каштоўным элементам флёту зьяўляецца яго асабовы склад: чырвонафлётцы і камандзіры. У дадзены час мы маем наступны склад чырвонафлётцаў: прамысловых рабочых—52,2 проц., сялян—41,8 проц., іншых—6 проц. Членаў УсеКП(б)—18,5 проц., камсамольцаў—35,2 проц., беспартыйных—46,3 проц.

Дзякуючы камсамольскаму парыву нашы вайскова-морскія школы былі запоўнены рабочымі і сялянамі, якія ўжо на працягу некалькіх год запаўняюць рады кваліфікаваных камандзіраў флёту.

Камсамольцамі ў значнай меры ўкамплектаваны нашы караблі.

Гэта цесная сувязь флёту з сваім шэфам дае, перш за ўсё, тую карысьць, што чырвонафлётцы не адрываюцца ад сваёй клясы, не адрываюцца ад вытворчасьці і ад інтарэсаў, не адрываюцца ад краіны.

Наша краіна, ня гледзячы на свае вялізныя размеры, вялікіх грошай на флёт выдаваць ня можа. Най патрэбныя перш за ўсё школы, больніцы, добрыя дарогі, фабрыкі, электрастанцыі. Вось куды ідуць нашы сродкі.

Наш невялікі флёт будуецца і навучаецца так, каб ён быў непераможнай перашкодай для нападаючага боку. У злучэньні з берагавой абаронай, паветранымі і сухаземнымі сіламі Чырвонай арміі, з рэвалюцыйным парывам рабочых і сялянскіх мас, ён вырастае ў грозную сілу.

Але мы павінны памятаць, што дасягненьні, якія мы маем у справе чырвоных сясьцёр, але і бралі ўдзел у баявых пралетарскіх атрадах. Гісторыя рэвалюцыйнай барацьбы пралетарыяту ведае дзесяткі фактаў, калі работніцы са стрэльбамі ў руках стойка змагаліся, сумесна з усімі рабочымі і сялянамі, супроць белых генэралаў і памешчыкаў.

Але ўсе яны ішлі на справу абароны краіны без асаблівых ведаў і падрыхтоўкі. Таму нямала лішніх труднасьцяў было перанесена імі. Не заўсёды работніцы і сялянкі маглі аказаць тую дапамогу, якая патрабавалася.

Зараз гэты прабел папаўняецца. Работніцы і сялянкі прыступілі да алтыўнай падрыхтоўкі да справы абароны ў будучай вайне. Работніцы і сялянкі зразумелі, што аднаго жаданьня змагацца з буржуазіяй мала, што патрэбны таксама і веды. Трэба ўмець абыходзіцца са зброяй, трэба ўмець прыстасоўваць процігазы, трэба ўмець даць дапамогу атручанаму газамі і параненаму і г. д.

17.000 работніц і сялянак уцягнуты ў нас, у БССР, у Асоавіяхім і актыўна працуюць у розных гуртках і камандах вайсковых ведаў, хэмабароны і г. д. Акрамя таго, 6.500 работніц і сялянак зьяўляюцца членамі гурткоў першай дапамогі ў таварыстве Чырвонага Крыжу; каля 2.000 ужо скончылі гурткі першае дапамогі. Гэтыя лічбы гавораць аб тым, што работніцы і сялянкі цьвёрда пастанавілі узброіцца вайсковымі ведамі для абароны клясавых інтарэсаў рабочых і сялян супроць капіталістых усіх краін.

нязначныя. Мы павінны памятаць, што вялікая маса працоўных жанчын яшчэ не прыступіла да падрыхтоўкі да абароны. Працоўных жанчын у Асоавіяхіме толькі 20 проц. Гэта невыстарчальна. Ня ўсе работніцы зьяўляюцца яшчэ членамі Асоавіяхіму. Слаба яшчэ ўцягнуты сялянкі.

У дзень 10-годзьдзя Чырвонай арміі мы павінны памятаць, што жонкі і дочкі буржуазіі вывучаюць вайсковую справу. Яны падрыхтоўваюць крывавы паход супроць савецкай краіны. Асабліва моцна рыхтуюцца буржуазныя жанчыны Польшчы.

У дзень гадавіны Чырвонай арміі ўлічым практыку мінулай барацьбы, праверым свае баявыя сілы для таго, каб з большай энэргіяй, з большай сілай узяцца за садзейнічаньне абароне краіны.

Крэмэр.

Тав. Богат, дачка бранскага рабочага, скончыла вайсковую акадэмію.

ЯКУБ КОЛАС

У тылу у Дзянікіна

(РАСКАЗ)

У глыбокім яры тулілася жменька чырвонаармейцаў, чалавек дванаццаць. Сядзелі, стаіўшыся ў густым дубовым кустаўі.

Сувязь з сваімі часьцямі была парвана ў сумятні нядаўняга бою. Чырвоныя падаліся на поўнач, адаўшы пазыцыю дзянікінцам. Лявей, ужо ўперадзе, пагрымлівалі гарматы, а на правым флянгу дзянікінцаў татакалі кулямёты. Але бой заціхаў, і фронт перасоўваўся на новыя пазыцыі. Яр і кучка чырвонаармейцаў апынуліся на тэрыторыі Дзянікіна.

Чырвоныя сядзелі моўчкі, думаючы кожны на свой лад.

Становішча ня цікавае!

— Вось табе і ў палон папалі! —у голас прамовіў Мікіта Чуракін, жывы, вясёлы хлопец.

— Палон, не палон, а справа, братцы,—табак!—азваўся салідны Дземук, бывалы салдат-беларус.

Настрой сярод кучкі чырвонаармейцаў быў зьніжаны, і асабліва занепакоеным быў нядаўна прысланы ў войска Андрэй Буркін, з рабочых партыец, ён-жа і начальнік аддзяленьня. Ён стараўся ніяк ня выказаць свайго хваляваньня, а ў думках вінаваціў сябе, як камандзіра, што папаў у такое крэпнае становішча.

— Тфу ты!.. плёваў ён і азлаб-[illegible]аў гэтае плёваньне выкрунтасіс-

— І як гэта мы адарваліся ад сваіх, разьдзяры тваё пашчэнкі!

— Стой, хлопцы! пачаў дзелавіта Дземух, паставіць варту і зрабіць разьведку—ніколі шкоды ня зробіць.

— А што вартаваць тут?—пачуўся скэптычны голас:—сядзі, чакай, пакуль ноч ня прыдзе.

Некалькі галасоў падтрымалі яго.

Дземух паважна падняў у гору палец.

— Глядзі наперад, пазірай назад, абводзь вачамі навакол сябе і ты ніколі не прападзеш,—тонам глыбокага пракананьня зазначыў Дземух.

— Эх, хто ні карыстаўся нашаю цёткаю!—трагічна азваўся Максімёнак. Мабыць хацелася выказаць той паршывы стан, у якім апынуліся яны.

А Буркін тут-жа распарадзіўся паставіць варту. Пры гэтым дадаў:

— Т-т! памятайце, з кім ваюеце і за што ваюеце! Трымайцеся!

— Самае важнае для салдата—тутун!

Сказаўшы гэта, Дземух пашыўся ў кусты і зьнік. Ні ежы, ні тутуну ні ў кога ня было.

Прайшло з паўгадзіны часу. Дземух не вярочаўся. У Буркіна закралася было нават падазрэньне, ці не задаў ён стракача.

І раптам кусты зашумелі, зава-

як-бы моцна спалоханага чалавека. Чырвонаармейцы паўсхопліваліся і за стрэльбы!

З кустоў ляцеў на зломаньне карку Дземух!

— Тры чалавекі ка мне!

З прыціскам, узрушана і прыцішана выгукнуў Дземух.

Чырвонаармейцы таксама ўзрушыліся, але ніхто не крануўся, не разумеючы, у чым справа.

— Правіянт і тутун!—паясьніў Дземух.

Буркін і яшчэ два чырвонаармейцы пабралі стрэльбы і пабеглі. Прабраліся праз кусты на верх яру. За кустамі пад старою грушаю залеглі.

Пад'яжджала сялянская падвода. Карасьлівы каняка ледзь-ледзь цягнуў каламашку з нейкаю паклажаю. На возе сядзелі два дзянікінскія салдаты, а селянін у суконнай сьвітцы шоў збоку.

— Як скажу «рраз!», выскаквайце ўсе, як адзін,—ціха сказаў Дземух, гледзючы праз куст.

Як толькі галава каня параўнялася з грушаю, пачулася «рраз»!

Усе чацьвёра выскачылі з-пад

— Ні з места!

Спынілі падводу.

— Злазь з воза!

Перапалоханыя фурман і дзянікінцы замлелі.

Салдат пасьпягалі з воза.

— Куды едзеце?

— У штаб палка.

— Што везяце?

— Правізію для гаспод афіцэраў.

— А, для гаспод? Ну, хоць гэта ў нас і не палагаецца, але сёньня і мы пабудзем гаспадамі,—заўважыў Дземух:—а покі што пойдзем у наш штаб!

Фурману закамандавалі выпрагаць каня. Каламашку з паклажаю зьвярнулі з дарогі, уцягнулі ў кусты. Усё гэта зрабілі вельмі борзда і жыва.

— Бяры гэтыя пакі на плечы і чхай у яр!—камандаваў Дземух.

Дзянікінцы паслушна ўзвалілі на сябе па емкай скрыні.

— Ох, ты, горушка маё!—застагнаў барадач-дзядзька, падстаўляючы плечы пад вузел,—наўперад конь вёз, а цяпер і сам цягай! І

— Ня лайся, дзядзька: і сам адпачынеш, і конь папасецца. А халадком дамоў папрэш,—заспакойваў яго Дземух.

Каламашку апаражнілі. Паклажу прыперлі «ў штаб» чырвоных, у вельмі зацішнае месца, дзе схаваліся чырвонаармейцы.

— Не [illegible], хлопцы!—перасьцярог Буркін.

А «хлопцы» з нязвычайным захапленьнем трыбушылі дабро «для гаспод афіцэраў».

— Брацці! папяросы!

— Кансэрвы!

— Булкі!

— Масла!

Салдат-дзянікінец у портках з салявога мяшка дастаў пакуначак і ўрачыста падняў яго ў гору.

— Калі не памыляюся, дык гэта—каньячок!

— За такую знаходку Георгія табе павесім!—узрадаваўся Чуракін.

— Парадак, хлопцы, парадак! Каб ня было анархіі і ніякага імпэрыялізму!—наводзіў парадкі Дземух, хватаючы бутылкі.

ўсю гэтую сумятню-завіруху. А потым, калі ўсё «дабро для гаспод афіцэраў» было распакавана і ўстала ў сваёй шыкарнай наяўнасьці, не ўстаяў і дзядзька-барадач. Вочы яго заблішчалі.

— Бач ты, сукіныя сыны! Гэтыя ў салявых портках шчагеляюць, а яны кансэрвы, масла і каньякі лопаюць! А, скула ім у горла!

Галодныя чырвонаармейцы прагавіта накінуліся на яду. А Дземух паўпіхаў коркі ў бутэлькі каньяку.

— Пачні, тав. камандзір!—паднёс ён першаму Буркіну.

Буркін хацеў штосьць сказаць. Убачыў, што каньяку ўсяго пяць бутэлек і заспакоіўся ды прапусьціў пару чырвонаармейскіх глыткаў. Крэхнуў і сказаў:

Т. т! Трымайцеся! Памятайце, з кім ваюеце і за што ваюеце!

— Вось ты казаў, што ў палон мы папалі. А мы самі ў палон узялі!—зьвярнуўся Дземух да Чуракіна і дадаў:

— Глядзі наперад, пазірай назад і абводзь вачамі навокал сябе, і ты ніколі не прападзеш.

Далі глытнуць і барадачу-дзядзьку.

— Ну, салявыя мяшкі!—зьвярнуўся Дземух да дзянікінцаў з бу-

а былі тут наплечнікі залатыя, дык мы-б вас павесілі тут на грушах. А паскольку вы можаце быць або нявольнікамі, або проста дурнямі, то гэта ўсё можам вам дараваць. З нявольніка можна зрабіць вольнага чалавека, з дурня..

Дземух памаўчаў:—вось тут справа горш. Але дурні бываюць часовыя і дурні вечныя. З часовага дурня можна зрабіць разумнага чалавека...дык ваце пацягнеце!

Буркін зьмяніў варту.

Падмацаваліся на славу. Павесялелі. Закурылі папяросы, прызначаныя, «для гаспод афіцэраў». Завязалася гутарка.

Буркін сядзеў з дзянікінскімі салдатамі, распытваў іх, зьбіраў патрэбныя весткі ваеннага характару. Барадач-дзядзька знаёміў Дземуха з тапаграфіяй, расказваў, як трэба ісьці, каб дабрацца да сваіх.

— Нам больш нічога не застаецца, як трымацца, брацкі, вас і ісьці з вамі—заявілі чырвонаармейцам дзянікінцы.

Надышоў вечар. Сьцямнела. Барадачу-дзядзьку памаглі выцягнуць каламашку.

Позна вечарам чырвонаармейцы рушылі з яру. З імі пашлі і дзянікінцы.

Выступаючы, Буркін напомніў:

Чырвоная армія--узброены атрад сусьветнай рэвалюцыі. Няхай жыве сусьветны Кастрычнік!

Дэмабілізаваны чырвонаармеец кіруе трактарам

ЗАГАД

Войску Беларускай Вайсковай Акругі

№ 61

23-га лютага 1928 году. **г. Смаленск.**

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітпрацаўнікі! Вялікі шлях прайшла Чырвоная армія. Дзесяць год самаадданай барацьбы на подступах да краіны пралетарскае дыктатуры. Ад першых рабочых чырвонагвардзейскіх атрадаў, якія штурмавалі капіталізм у Кастрычнікавыя дні, праз першыя мабілізацыі—у рэгулярныя яе часьці, праз гады гэраічнай барацьбы супроць сусьветнай контр-рэвалюцыі—да арганізаванай, тэхнічна магутнай, палітычна падрыхтаванай Чырвонай арміі—сталёвай абароне СССР, апоры сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі.

Разутая і галодная, слаба ўзброеная і тэхнічна непадрыхтаваная—Чырвоная армія разьбіла арганізаванае войска імпэрыялістых. Калчак і Юдэніч, Дэнікін і Ўрангель, Дутаў і Красноў, Каледзін і Пятлюра—уся белая зграя буржуазна-памешчыцкай контр-рэвалюцыі пазнала сілу клясавай арміі дыктатуры пралетарыяту.

Чырвоная армія перамагла як клясавая армія пралетарскае дыктатуры.

Чырвоная армія перамагла рэвалюцыйным энтузыязмам рабочых і сялян, якія ўпяршыню ў гісторыі скінулі ланцугі капіталістычнага ўціску і гвалту.

Чырвоная армія перамагла, дзякуючы ленінскаму кіраўніцтву камуністычнай партыі, партыі, загартаванай у жорсткай барацьбе з капіталізмам.

Непарушнай сьцяной стаіць Чырвоная армія на абароне Саветаў пад Ленінскім сьцягам УсеКП(б).

Абарона будаўніцтва сацыялізму, падрыхтоўка да будучых клясавых боек—вось сучасныя гістарычныя задачы Чырвонай арміі. Капіталістыя ўзмацняюць падрыхтоўку супроць

В. Чарвякоў

Да сьвяткаваньня дзесятае гадавіны Чырвонае арміі

Кастрычнікавае паўстаньне рабоча-сялянскіх мас нарадзіла для барацьбы за сацыялізм Чырвоную армію. Чырвоная армія — армія ўзброеных рабочых і сялян, замацавала заваёвы Кастрычнікавае рэвалюцыі і ў сучасны момант стаіць на варце нашага мірнага сацыялістычнага будаўніцтва.

Для Савецкае Беларусі значэньне Чырвонай арміі павялічваецца тым, што ў барацьбе рабочых і сялян Беларусі за вызваленьне з-пад улады акупантаў, галоўнай сілай, забясьпечыўшай перамогу, была Чырвоная армія. Выходзячы з гэтага значэньня Чырвонае арміі, Савецкая ўлада прымае цэлы рад крокаў для далейшага яе ўзмацненьня.

У сучасны момант ідуць перамовы аб усеагульным разбраеньні, і ў гэтых перамовах прымае актыўны ўдзел Савецкі Саюз. Цікава ў сувязі з гэтым паставіць пытаньне аб нашых задачах і нашых абавязках адносна Чырвонае арміі, бо калі адбылося-б усеагульнае разбраеньне, то ўжо напярэдадні гэтага можна было-б прыцішыць тэмп будаўніцтва арміі наогул, а ў тым ліку і Чырвонае арміі.

Мне здаецца, што ў пытаньні аб усеагульным разбраеньні ўсім працоўным трэба мець на ўвазе наступнае:

першае—тое, што рабоча-сялянскія масы Савецкага Саюзу і іх Савецкі ўрад шчыра дабіваюцца ўсеагульнага разбраеньня;

другое—тое, што ўсеагульнае разбраеньне супярэчыць самой прыродзе капіталістычнага сьвету, які можа існаваць толькі на падставе прыгнечаньня і сілы, і таму размовы буржуазных дзяржаў аб усеагульным разбраеньні—гэта ёсьць хітрыкі буржуазіі, якая гэтым шляхам дабіваецца, каб замацаваць сваё панаваньне.

На падставе гэтага, мы ўжо загадзя павінны падазрона сустракаць усе прапановы буржуазіі і згаджацца на падпісаньне адпаведных умоў толькі маючы цьвёрдыя гарантыі, што гэтыя ўмовы будуць выконвацца ня толькі намі, але і іншымі дзяржавамі. Можна лічыць, што адзінай вернай гарантыяй з боку буржуазных дзяржаў будзе ўстанаўленьне рабочага кантролю. Але мы ўсе добра ведаем, што на гэта буржуазныя дзяржавы ніколі ня згодзяцца і таму кожны з нас павінен разумець, што калі да нас зварочваюцца з прапановамі аб усеагульным разбраеньні, то гэтым хочуць нас падмануць, каб вырваць з нашых рук зброю і зрабіць нас безабароннымі.

Вось чаму трэба весьці рашучую барацьбу супроць тых салодзенькіх, сьлюнявых і падазроных размоў аб зьмяншэньні нашых выдаткаў на Чырвоную армію, што часта можна чуць у сувязі з весткамі аб канфэрэнцыях па разбраеньні.

Спрэчкі за новы сацыялістычны парадак жыцьця будуць канчаткова вырашаны не салодзенькімі прамовамі, а ўзброенай барацьбой паміж працай і капіталам. І таму мы павінны, з аднаго боку, прымаць удзел у канфэрэнцыях па разбраеньні, каб гэтым выкрываць хітрыкі буржуазіі, каб гэтым паказаць працоўным усяго сьвету, што капіталізм нясе новую страшную бойку для чалавецтва і каб праз гэта павялічыліся сілы працоўных у іх барацьбе супроць капіталістых, а з другога боку, мы павінны зрабіць усё магчымае, каб быць дастаткова падрыхтаванымі да рашучай барацьбы з капіталістычным сьветам.

Кожны рабочы, кожны селянін і наогул усе працоўныя Савецкае Беларусі павінны ведаць, што ў выпадку вайны з капіталістычным сьветам Беларусь зноў стане плацдармам барацьбы, будзе зруйнавана. У выпадку перамогі буржуазіі, Беларусь будзе зьнішчана азьвярэлымі буржуазнымі бандамі і страціць сваю незалежнасьць—стане зноў нявольніцай буржуазіі.

Вось чаму нам у першую чаргу ў Беларусі трэба думаць аб тым, як жыве, як працуе і як узмацняецца Чырвоная армія.

Больш увагі пытаньням жыльлёвага становішча і наогул быту Чырвонае арміі. Больш увагі загартаваньню маладых чырвонаармейцаў і выхаваньню з іх рэвалюцыйна сьвядомых барацьбітоў. Асабліва ўважліва ўсім нам трэба адносіцца да каманднa-палітычнага складу Чырвонае арміі. Трэба выхаваць у кожнага грамадзяніна ўважлівыя адносіны да чырвонага камандзіра, бо чырвоны камандзір на вайне—гэта ёсьць тая скрэпка, якая ўзмацняе Чырвоную армію і забясьпечвае яе перамогі.

Гэроям грамадзянскай вайны трэба больш увагі. Трэба ведаць, што іх рэвалюцыйны гарт, іх баявыя здольнасьці, іх загартаванасьць у перамозе надзвычайных труднасьцяй грамадзянскай вайны, забясьпечылі нам перамогу над капіталістычным сьветам і ў выпадку вайны зноў будуць патрэбны для савецкае краіны.

Вось чаму цяпер нам трэба зрабіць усё магчымае і патрэбнае, каб гэроі грамадзянскай вайны былі самымі любімымі, самымі жаданымі нашымі таварышамі.

Гэта ўсё належыць да нашых абавязкаў адносна будаўніцтва Чырвонае арміі. Але гэтага мала. Паміма таго, што робіцца ў Чырвонай арміі і для Чырвонае арміі, нам трэба прыстасаваць усё нашае жыцьцё, каб у патрэбную мінуту наша краіна стала ўзброеным да зубоў лягерам, дзе кожная галіна нашай гаспадаркі і ўсяго жыцьця можа служыць мэтай абароны і дзе-б кожны працоўны адчуваў сябе салдатам адзінай Чырвонай арміі

Вось чаму сьвяткаваньне 10-й гадавіны Чырвонае арміі трэба выкарыстаць дзеля таго, каб праверыць, што намі зроблена і што трэба зрабіць для ўзмацненьня баявой здольнасьці нашае краіны.

М. Галадзед

Пераможнаму атраду сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі шчырае братэрскае прывітаньне

Дзесяць год назад пралетарыят у саюзе з вясковай беднатой пад кіраўніцтвам партыі Леніна ствaрыў нячуваную ўва ўсім сьвеце перамогу над буржуазіяй, скавырнуў урад Керанскага (урад імпэрыялістычнай буржуазіі) і абвясьціў дыктатуру пралетарыяту на адной шостай частцы зямное кулі. Але скінутыя капіталістыя былой царскай Расіі і іх клясавыя саюзьнікі

назад Чырвоная армія з сталёвай рэвалюцыйнай дысцыплінай была створана вялікім сусьветным стратэгам і правадыром Леніным і яго партыяй. Супроць сілы сусьветнай буржуазіі стала моцная сіла пралетарыяту, арганізаваная ў рады Чырвонай арміі. Асабліва трэба падкрэсьліць тое, што гэтай маладой арміі пралетарыяту з посьпехам удалося ...

ўдасца сьцерці вялікіх гімнаў перамогі пралетарыяту.

У гэтыя гады гэройскай барацьбы Чырвонай арміі, як ніколі, працоўныя масы выявілі сваю здольнасьць.

У дзесяцігодзьдзе існаваньня і барацьбы Чырвонай арміі мы пажадаем усім гэроям грамадзянскай вайны, ...

Шэфы на вечары сувязі з Чырвонай арміяй

Замацаваць дасягненьні

Падрыхтоўка да юбілейных дзён Чырвонай арміі, якая пачалася ў Беларусі за месяц да юбілею, зьявілася для Асоавіяхіму паўтарэньнем «тыдню абароны». Кампанія значна пашырыла рады Асоавіяхіму, вырасьлі новыя ячэйкі, гурткі вайсковых ведаў, пабудаваны новыя ціры, вайсковыя гурткі і г. д. Значна ўзьняўся аўтарытэт Асоавіяхіму. Яшчэ раз складзена агульна-грамадзкая думка навокал пытаньня абароны краіны і работы Асоавіяхіму.

— У Віцебску ў дні падрыхтоўкі да юбілейных дзён пабудаваны новыя ціры, адкрыты вайсковыя куткі,—піша рабкор Б.

— Транспартная камісія Асоавіяхіму ст. Віцебск МББ чыг. пастанавіла ў сувязі з 10-годзьдзем Чырвонай арміі правесьці збор ахвяраваньняў па вузьле чыгункі ў фонд арганізацыі газавага інстытуту—піша «Заря Запада».

— Сутаварыскія арганізацыі віцебскага вайсковага шпіталю ў сувязі з падрыхтоўкай да юбілейных дзён зарганізавалі сангуртоў,—піша гэта-ж газэта.

— У сувязі з 10-годзьдзем Чырвонай арміі ячэйка Асоавіяхіму МЦРК правяла конкурсную стральбу ...

вонай арміі, зімовы і летні, былі перапоўнены асоавіяхімаўцамі, якія гарэлі жаданьнем пастраляць в мэтаю выявіць сваю баявую здольнасьць да 10-й гадавіны.

Усе гэтыя факты лішні раз пацьвярджаюць тое, што ў Асоавіяхіме паўтарыўся «тыдзень абароны» і яшчэ з большымі практычнымі дасягненьнямі, бо тут было менш параднасьці, менш шуму, чым у «тыдзень абароны», а больш практычнай вайсковай вучобы.

Усё гэта ставіць перад Асоавіяхімам вялікую і адказную задачу, задачу замацаваньня гэтых дасягненьняў і не «прозевать» іх так, як гэта было праз месяц-два пасьля «тыдню абароны».

На падставе гэтых дасягненьняў Асоавіяхім павінен разгарнуць вялікую работу па пераходзе на летнія формы работы, бо наогул ужо пара работу Асоавіяхіму перанесьці ў цір і на поле.

На вёсцы работа Асоавіяхіму ў сучасны момант павінна ісьці ў першую чаргу на лініі ўдзелу ў надыходзячай вясеньняй пасеўнай кампаніі, даказаўшы на практыцы ...

...бочых і сялян, якія ўпершыню ў гісторыі ... талістычнага ўціску і гвалту.

Чырвоная армія перамагла, дзякуючы ленінскаму кіраўніцтву камуністычнай партыі, партыі, загартаванай у жорсткай барацьбе з капіталізмам.

Непарушнай сьцяной стаіць Чырвоная армія на абароне Саветаў пад Ленінскім сьцягам УсеКП(б).

Абарона будаўніцтва сацыялізму, падрыхтоўка да будучых клясавых боек—вось сучасныя гістарычныя задачы Чырвонай арміі. Капіталістыя ўзмацняюць падрыхтоўку супроць СССР. Тым мацней будзе наша згуртаваньне вакол камуністычнае партыі, тым лепш наша ваенна-тэхнічная вывучка, тым вышэй палітычная сьвядомасьць, тым мацней сувязь з працоўным насельніцтвам.

Няхай жыве сьвята дзесяцігодзьдзя Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі!

Няхай жыве правадыр Чырвонай Арміі—УсеКП(б).

Камандуючы войскамі акругі А. ЯГОРАЎ.

Член РВС ЛАНДА

...кіраўніцтвам партыі Леніна стварыў нячуваную ўва ўсім сьвеце перамогу над буржуазіяй, скавырнуў урад Керанскага (урад імпэрыялістычнай буржуазіі) і абвясьціў дыктатуру пралетарыяту на адной шостай частцы зямное кулі. Але скінутыя капіталістыя былой царскай Расіі і іх клясавыя саюзьнікі Заходняй Эўропы мабілізавалі ўсе цёмныя сілы і сродкі на тое, каб зноў адваяваць страчаныя пазыцыі панаваньня. Вялізарныя полчышчы чорнай сотні, арміі і дывізіі замежных войск, усе найвышэйшыя дасягненьні вайсковай тэхнікі былі рухнуты на паўстаўшы пралетарыят з тым, каб задушыць сацыялістычную рэвалюцыю. Буржуазнай сіле патрэбна было супроцьпаставіць пралетарскую сілу. Такой сілай павінна была быць узброеная рэвалюцыйным энтузыязмам пралетарская армія. Старая армія распалася, ды яна і не магла выканаць гістарычную ролю рэвалюцыйнай арміі пралетарыяту. Камуністычнай партыі і савецкаму ўраду патрэбна была клясавая Чырвоная армія, якая-б здолела адбіць нападаўшага клясавага ворага і абараніць сацыяльную рэвалюцыю.

Выкананьня гэтай вялікай гістарычнай задачы камуністычная партыя бальшавікоў дабілася на ўсе сто процантаў: дзесяць год таму створана вялікім сусьветным стратэгам і палкаводцам Леніным і яго партыяй. Супроць сілы сусьветнай буржуазіі стала моцная сіла пралетарыяту, арганізаваная ў рады Чырвонай арміі. Асабліва трэба падкрэсьліць тое, што гэтай маладой арміі пралетарыяту з посьпехам удалося скарыстаць усё лепшае з рэштак старое арміі—як тэхніку ўзброеньня, так і асабісты склад для справы абароны Кастрычнікавых заваёў. Чырвоная армія, у часы грамадзянскай вайны, у тыя часы, калі савецкая ўлада знаходзілася пад націскам усіх контррэвалюцыйных сіл як унутраных, так і замежных—экзамэн цалкам вытрымала і дала адпор усім ворагам Савецкай рэспублікі. Чырвоная армія выдала экзамэн на атэстат сьпеласьці перад сусьветным рэвалюцыйным пралетарыятам і заняла месца першага і пярэдняга атраду пралетарскай арміі ўсяго сьвету. Караваныя генэралы сусьветнай буржуазіі з сваімі гарматамі, танкамі і атрутнымі газамі былі зломаны пад напорам магутнага паўстаўшага пралетарыяту і прымушаны былі ўцякаць «во свояси». Гэтыя вялікая гістарычная перамога Чырвонай арміі ўжо запісана на скрыжалях сацыяльнай рэвалюцыі залатымі літарамі, нікому ў сьвеце ня...

...У гэтыя гады гераічнай барацьбы Чырвонай арміі, як ніколі, працоўныя масы выявілі сваю здольнасьць.

У дзесяцігодзьдзе існаваньня і барацьбы Чырвонай арміі мы пажадаем усім гэроям грамадзянскай вайны як камандзірам, палітпрацаўнікам, так і чырвонаармейцам далейшага посьпеху ў іх працы на карысьць пралетарыяту.

Роля Чырвонай арміі для Беларусі, для абароны беларускай дзяржаўнасьці ўсім вядома. Толькі дзякуючы перамогам Чырвонай арміі мы мелі магчымасьць вызваліць Беларусь ад буржуазнай акупацыі і ад панаваньня абшарнікаў, якія прадавалі яе царскаму ўраду за маёнткі, і толькі дзякуючы гэтым перамогам мы мелі магчымасьць стварыць Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку Беларусі. Таму нашы задачы заключаюцца ў тым, каб мабілізаваць усю ўвагу рабочых і сялян Беларусі, а таксама ўвагу ўсёй савецкай грамадзкасьці на... умацаваньня Чырвонай арміі, памятаючы аб тым, што рабочыя і сяляне Савецкай Беларусі жывуць і працуюць на мяжы з заходня-эўрапейскім капіталам і што першы ўдар капіталізму будзе накіраван на нашу Сацыялістычную бацькаўшчыну. Таму, рабочым і сялянам Савецкай Беларусі, трэба яшчэ больш абкружыць шчырай любоўю слаўную Чырвоную армію, каб за яе абаронай спакойна працаваць на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

Адзначаючы вялізарную гістарычную ролю Чырвонай арміі ў барацьбе за камунізм, вітаю ўсіх камандзіраў, палітпрацаўнікоў і чырвонаармейцаў з вялікім сьвятам сусьветнага пралетарыяту, з дзесяцігодзьдзем першай ва ўсім сьвеце Чырвонай арміі. Няхай жыве і ўзмацняецца сацыялізм. Няхай жыве Чырвоная армія ва ўсім сьвеце. Няхай жыве камуністычная партыя (бальшавікоў) — выпрабаваны кіраўнік сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі і правадыр Чырвонай арміі.

...цебскага вайсковага шпіталю ў сувязі з падрыхтоўкай да юбілейных дзён зарганізавалі сангурток,—піша гэта-ж газэта.

— У сувязі з 10-годзьдзем Чырвонай арміі ячэйка Асоавіяхіму МЦРК правяла конкурсную стральбу з выдачай прызоў,—піша «Рабочий» (Менск).

Паказальны былі ў Менску 18 і 19 лютага, калі адкрыўся ў прысутнасьці каля 500 дэлегатаў акруговы зьезд Асоавіяхіму, які віталі рабочыя, работніцы і сяляне, калі ў гэты-ж самы дзень, ня гледзячы на завею, вышла 4.000 узброеных камсамольцаў і з посьпехам правялі начны паход, а ціры Дому Чыр...

На вёсцы работа Асоавіяхіму ў сучасны момант павінна ісьці ў першую чаргу па лініі ўдзелу ў надыходзячай вясеньняй пасеўнай кампаніі, даказаўшы на практыцы сялянству работу Асоавіяхіму, бо ёсьць шмат сялян, якія і да гэтага часу ня ведаюць аб існаваньні такой арганізацыі.

Толькі ў тым выпадку, калі кампанія падрыхтоўкі будзе замацавана зараз-жа, то работа, якая праводзілася перад юбілеем, зьявіцца сапраўдным аглядам баявой моцы асовіяхімаўскіх арганізацый.

М. Ш—дт.

НАЧНОЕ РАДЫЁ

Пастанова ЦВК і СНК СССР

МАСКВА, 22. ЦВК і СНК СССР у сувязі з 10-годзьдзем Чырвонае арміі выдаў пастанову, якая дае шмат ільгот для крэдытаваньня сем'яў чырвонаармейцаў і сем'ям б. чырвоных партызан.

Лёкаут адкладзен

БЭРЛІН, 22. Агульна-нямецкі саюз прадпрыемцаў металяпрамысловасьці апублікаваў заяву, у якой гаворыцца, што «прадпрыемцы зробяць адпаведныя вывады з абвявы рашэньня прымірыцельнай камэры абавязковымі».

Далей паведамляецца, што лёкаут адкладаецца да 28-га лютага.

Гісторыя Першага Інтэрнацыянальнага атраду Чырвонай арміі

Пасьля перапынку Берасьцейскіх мірных перагавораў, нямецкія мілітарыстыя пачалі новае наступленьне, захапілі рад гарадоў Заходняй вобласьці— Менск, Дзьвінск і г. д. і пачалі набліжацца да Пскова. Наступленьне нямецкіх юнкероў выклікала непакой сярод рэвалюцыйных рабочых мас. Многія думалі, што надышоў апошні час рэвалюцыі. Аднак, кіраўніца працоўных мас—бальшавіцкая партыя з большай энэргіяй заклікала ўсіх рабочых і сялян да зброі. Гэты баявы заклік партыі знайшоў жывы водгук сярод працоўных. У чырвонай сталіцы — тагачасным Петраградзе і ў іншых гарадох пачалі фармавацца чырвонагвардзейскія часьці, якія хутка рыхтаваліся да абароны Савецкай краіны. Імкненьне да стварэньня новых рэвалюцыйных часьцей, замест старой арміі, ахапіла самыя шырокія масы працоўных. Ніводзін рэвалюцыянэр, для якога былі дарагімі інтарэсы Кастрычнікавае рэвалюцыі і справа сацыялізму,—ня мог застацца з боку ад гэтай вялікай работы па будаўніцтве арміі Рэвалюцыі.

Пад уплывам гэтых вялікіх ...тыю і са зброяй у руках абараніць рэвалюцыю. Але ажыцьцявіць гэтага рашэньня мы не маглі, з тэй прычыны, што ніводзін з нас ня ведаў расійскае мовы. Гэта прывяло нас да думкі сфармаваць асобны баявы атрад з таварышоў, якія гавораць па ангельскай мове. За дазволам для стварэньня такога атраду мы парашылі зьвярнуцца да Ўладзьмера Ільліча. Разам з амэрыканскім журналістым Альбэртам Вільямсам, аўтарам цікавай кнігі «Расійская рэвалюцыя і народныя масы», мы пайшлі да Леніна і падзяліліся з ім думкамі аб нашым пляне. Уладзімер Ільліч з вялізнай увагай аднёсься да нашае прапановы і тутжа напісаў ліст да т. Крыленкі з просьбаю зрабіць нам усялякую дапамогу пры арганізацыі гэтага атраду.

23-га лютага 1918 г. мы пайшлі з гэтым лістом да т. Крыленка, які выдаў мне і т. Вільямсу два мандаты наступнага зьместу:

„Дадзен гэты таварышу Самуілу Агурскаму, чужаземцу-сацыялістаму, для арганізацыі інтэрнацыяналістычных атрадаў для барацьбы з нямецкай, саюзьніцкай, расійскай і ўсякай іншай буржуазіяй. Прашу аказваць яму ў гэтых адносінах усякую дапамогу.

Вархоўны галоўнакамандуючы Н. К.".

Атрымаўшы такі мандат для «барацьбы з усёй міжнароднай буржуазіяй», мы ўтраіх: Альбэрт Вільямс, Нэйбут і я, склалі наступную ...

і расійскай мовах. У гэтай адозьве мы пісалі наступнае:

„З усеагульнае цемнаты раптам выбухнула сьвятло расійскай рэвалюцыі, абуджаючы вялікія надзеі чалавецтва. Савецкая ўлада аддала гэраічныя сілы, каб пакласьці канец вайне і ўтрымаць факел цывілізацыі і не заліць яго морам крыві.

Савецкая ўлада зьвярнулася з адозвай да рабочых усяго сьвету: да гэтага часу рабочая кляса ня прышла на дапамогу расійскай рэвалюцыі і зараз нямецкія арміі прабуюць нанесьці ўдар у самае рэвалюцыйнае сэрца Саветаў.

Вочы рэвалюцыянэраў усіх краін зьвернуты на гэты цэнтр усяго сьвету. Наш абавязак — прыняць удзел у барацьбе за абарону Петраграду.

Зараз складаецца асобная частка з усіх, хто гаворыць па-ангельску. Яна будзе перадана гвардыі Грэнадзерскаму палку. Усіх эмігрантаў, асабліва эмігрантаў Англіі і Амэрыкі, якія не ўваходзяць яшчэ ў склад Чырвонай арміі і каму дорагі інтарэсы расійскае рэвалюцыі, просяць далучыцца да гэтага атраду. Жадаючых запісацца ў атрад просяць зьвярнуцца ў Марыінскі палац, 3-ці паверх, уваход з Вазьнясенскага завулку.

Калі вы жадаеце прыняць удзел у абароне савецкай улады ад пагражаючага ёй удару, далучайцеся да нас.

Альбэрт Вільямс, Самуэль Агурскі, Ф. Нэйбут".

Разам з гэтай адозвай у «Праўдзе» была зьмешчана наступная ўвага:

«Аддзел фармаваньня і навучаньня пры Усерасійскай калегіі арганізацыі і кіраўніцтва Чырвонай арміі абвяшчае, што ім дазволена фармаваньне пры адной з вайсковых часьцей Петраграду Першага Рэвалюцыйнага Інтэрнацыянальнага атраду Чырвонай арміі. Запіс праводзіцца на добраахвотных прынцыпах.

Умовы жыцьця добраахвотнікаў—агульныя з умовамі жыцьця чырвонагвардзейцаў».

У той-жа дзень гэта адозва была зьмешчана ва ўсіх петраградзкіх газэтах, а потым перадрукована і правінцыяльным друкам.

Як толькі наша адозва была агалошана, да нас пачалі зьяўляцца дзесяткі таварышоў, якія гавораць па ангельскай мове; прыходзілі і таварышы іншых нацыянальнасьцяй і прасілі арганізаваць яшчэ атрады—на іншых мовах. Так было прыступлена да арганізацыі Першага Інтэрнацыянальнага атраду Чырвонай арміі.

* * *

У той час, калі ў нас адбываўся запіс добраахвотнікаў, наша чырвоная сталіца перажыла падзею, аб якой ніколі не запамятаюць відавочцы.

Гэта было а 1 гадзіне ўночы. Горад быў пагружан у цемру. Ніхто нават не ўяўляў сабе тэй небясьпекі, якая насоўвалася. Вуліцы былі пустымі.

Раптам вялізны горад абудзіўся. З усіх канцоў загулі фабрычныя гудкі, пачалася трывога. Рабочыя хутка апраналіся і накіроўваліся да сваіх фабрык і заводаў. Абывацельская публіка не разумела значэньня таго, што адбывалася.

«Таварышы да зброі»—былі чутны галасы.—«Рэвалюцыя ў небясьпецы, немцы ідуць на Петраград». У рабочых кварталах усе былі на нагах. Мужчыны і жанчыны пачалі паступаць у атрады, узбройваючыся стрэльбамі. Жанчыны прыносілі ў атрады харчы для сваіх сыноў і мужоў. З рэвалюцыйнымі ...

У Смольным быў напружаны настрой.

У б. Таўрыцкім палацы адбывалася пасяджэньне Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту, дзе абгаворвалі пытаньне аб падпісаньні нямецкіх мірных умоў. Ленін заявіў, што зараз ні ў якім разе нельга думаць аб магчымасьці супраціўленьня нямецкаму наступленьню. Армія вельмі стомлена. Немцы яшчэ моцныя. З гэтай прычыны неабходна падпісаць Берасьцейскую згоду, ня гледзячы на цяжкія ўмовы. У часе перапынку мы зможам сабрацца з сіламі для барацьбы за сацыялізм.

Ленін закончыў сваю прамову: «Мы прымушаны заключыць цяжкі мір для захаваньня Савецкае рэспублікі. Гэты мір будзе нядоўгім, бо сусьветны пралетарыят нам хутка прыдзе на дапамогу і тады мы зможам працягваць гэту барацьбу».

Пасьля Леніна выступіў Мартаў, які жорстка крытыкаваў прапанову Ільліча аб падпісаньні міру і абвінавачваў бальшавікоў і левых эсэраў за тое, што яны давялі Расію да такога становішча.

Пасьля Мартава выступалі прамоўцы іншых плыняў, якія змагаліся супроць ленінскае прапановы. Усе патрабавалі пайсьці супроць немцаў, спрэчкі працягваліся да 4-й гадз. раніцы. Калі паставілі пытаньне на галасаваньне—за заключэньне міру галасавалі 112 чалавек, 85 супроць і 32 устрымаліся. Вынікі галасаваньня не задаволілі абодвых бакоў. Тады паставілі пытаньне другі раз на галасаваньне. На гэты раз за прапанову Леніна было 116, супроць—85, а ...чылася. Нязначнай большасьцю ў 15 галасоў была ўхвалена прапанова аб заключэньні міру. Урад зараз-жа паведаміў па радыё ў Бярэсьце, што Саветы згодны прыняць нямецкія ўмовы. Але, ня гледзячы на гэта, нямецкія мілітарыстыя ня спынілі свайго наступленьня. Далейшае прасоўваньне немцаў павялічыла трывогу. Буржуазія з радасьцю чакала прыходу немцаў. Такі-ж настрой быў сярод усіх ворагаў савецкага ўраду. Яны аб гэтым гаварылі адкрыта ў сваім друку, на сваіх сходах.

Але сярод рабочых, як маланка, пранёсься покліч Камітэту Рэвалюцыйнае Абароны – «да зброі».

„Таварышы рабочыя і салдаты,— зазначалася ў адозьве гэтага камітэту,—рэвалюцыя, савецкая ўлада і сталіца ў вялізнай небясьпецы. Вы скінулі самаўладных катаў, зьнішчылі Керанскіх, Каледзіных і Дутавых. Пакажэце бандам нямецкіх каледзінцаў сілу і рашучасьць рэвалюцыйнага пралетарскага адпору.

Усе на абарону, усе да зброі!

Зараз-жа зьлівайцеся ў чырвоныя сацыялістычныя батальёны, ідзеце перамагчы або памерці!

Рэвалюцыя ў небясьпецы! Няхай жыве рэвалюцыя! Няхай жыве сацыялізм!"

І петраградзкія рабочыя адказалі на гэты рэвалюцыйны баявы покліч і, запісваючыся ў батальёны, пайшлі змагацца за рэвалюцыю і савецкую ўладу.

І так, учынкі нямецкіх мілітарыстых прывялі да таго, што ў гэты гістарычны дзень, 23-га лютага, з Чырвонай гвардыі была створана Чырвоная армія, тая сіла, якая выратавала пралетарскую рэспубліку ад усіх небясьпек, тая сіла, на якую з надзеяй глядзіць увесь пралетарскі сьвет.

* * *

...25-га лютага, мы працягвалі нашу работу з яшчэ большай энэргіяй.

Калі наш батальён у першыя тыдні свайго існаваньня ня меў яшчэ асаблівага вайсковага значэньня, дык затое ён меў вялікае агітацыйнае значэньне.

Чужаземныя журналістыя, якія тады знаходзіліся ў Расіі, разасьлалі па тэлеграфу вестку аб стварэньні Першага Інтэрнацыянальнага батальёну Чырвонай арміі.

Па прыкладу Ленінграда быў праз нейкі час арганізован такі-ж батальён у Маскве. У сакавіку 1918 году я атрымаў мандат для арганізацыі міжнароднага атраду ў Маскве.

У Маскве мы таксама апублікавалі адозву да чужаземных таварышоў на ангельскай, францускай, нямецкай, італьянскай і расійскай мовах. У гэтай адозьве мы пісалі:

„Грамадзяне! Таварышы! Інтэрнацыяналістыя!

Расія ў цісках, але яе голас, заглушаючы шум сусьветнай вайны, заклікае чалавецтва да праўды і справядлівасьці для бяднейшых і прыгнечаных. Расія мае шмат ворагаў унутраных і замежных, моцных і хітрых. Ёй не патрэбны словы і пустыя пажаданьні. Ёй патрэбна работа, дысцыпліна, арганізацыя і бясстрашныя войны.

Ці верыце вы ў рэвалюцыю, у Інтэрнацыянал, у савецкую ўладу?

Калі верыце, дык зараз-жа далучайцеся да Інтэрнацыянальнага легіёну Чырвонай арміі".

Першае баявое хрышчэньне Маскоўскі атрад атрымаў пры задушэньні паўстаньня левых эсэраў. Потым гэты батальён быў далучан да розных чырвонаармейскіх частак.

Вось у каротких рысах гісторыя Першага Інтэрнацыянальнага атраду Чырвонай арміі, які арганізаваўся ў самы дзень нараджэньня Чырво...

Міністр працы абвясьціў трацэйскую пастанову абавязковай

Рабочыя за змаганьне да канца

Наўпроці стараньням рэфармістых

БЭРЛІН, 21. Дэлегацкі сход рабочых мэталістых Сярэдняй Нямеччыны аднагалосна без устрымаўшыхся адхіліў трацэйскую пастанову, якая ўхвалена прымірыцельнай камэрай. Міністр працы абвясьціў трацэйскую пастанову абавязковаю. Цяпер паўстае пытаньне—ці будуць прафсаюзы далей працягваць барацьбу супроць трацэйскай пастановы і пасьля абвяшчэньня яе абавязковай.

На ўчарашнім сходзе ўрадавых асоб саюзу мэталістых у Гале прадстаўнікі прафсаюзнай меншасьці патрабавалі, каб у рэзалюцыі было выразна сказана, што барацьба будзе працягвацца і ў выпадку абвяшчэньня трацэйскай пастановы абавязковаю.

Рэфармісцкая большасьць фармулявала адпаведны пункт рэзалюцыі наступным чынам: сход даручае прэзыдыуму напярэдзіць магчымае абвяшчэньне трацэйскай пастановы абавязковаю. Такая фармулёўка ні ў якім выпадку не азначае гатоўнасьці рэфармістых працягваць барацьбу наперакор абвяшчэньню пастановы абавязковаю. Зусім відавочна, што рэфармістыя, як і ўрад, імкнуцца ўнікнуць барацьбы.

Сярод рабочых мэталістых Сярэдняй Нямеччыны пануе вялікае абурэньне, бо такога роду паводзіны рэфармістых ня толькі зрываюць барацьбу за заработную плату мэталістых Сярэдняй Нямеччыны, але і ствараюць прэцэдэнт для надыходзячых вялікіх боек па пытаньні аб заработнай плаце. Учора непасрэдна пасьля сходу службовых асоб прафсаюзаў, на пляцу ў Гале адбылася дэманстрацыя рабочых мэталістых. Дэманстрацыя, якою кіравала камуністычная партыя, зьявілася выяўленьнем пратэсту рабочых супроць трацэйскай пастановы.

„Ротэ Фанэ" заклікае да ўжыцьця ўсіх мер, якія неабходна для насьпяхавага вядзеньня барацьбы. „Абавязак прафсаюзаў,—піша газэта,—заключаецца ня ў тым, каб чакаць покуль прадпрыемцы пачнуць звальняць рабочых. Прафсаюзы павінны зараз-жа спыніць работу ў жыцьцёва-неабходных галінах прамысловасьці і ў той галіне, дзе непасрэдна разгортваецца барацьба, а таксама і ў некаторых іншых, найважнейшых прамысловых цэнтрах, як Бэрлін, Рурская вобласьць і г. д. Акрамя таго, у барацьбу павінны быць уцягнуты чыгуначнікі, рабочыя электрычных станцый, газавых станцый, горнарабочыя, транспартнікі, рабочыя хэмічнай прамысловасьці і г. д.".

* * *

БЕРЛІН, 21. На ўчарашнім пасяджэньні муніцыпалітэту ў Гале камфракцыя ўнесла прапанову аб аказаньні дапамогі бастуючым шляхам арганізацыі выдачы малака, вугалю і г. д. За прапанову камуністых пад націскам мас галасавалі і сацыял-дэмакраты. Прапанова была адхілена большасьцю галасоў буржуазных партый.

Здрадніцкая тактыка рэфармістых

БЭРЛІН, 21. „Орган нямецкіх сац.-дэм. „Форвэртс" ужо высунуў лёзунг, з дапамогаю якога рэфармістыя парашылі, як відно, сарваць барацьбу супроць абвяшчэньня апошняе трацэйскае пастановы ў мэталяпрамысловасьці абавязковаю. У гэтым лёзунгу гаворыцца: «Тэрар буйных прамыслоўцаў, якія правакуюць канфлікт, ня можа быць зломлен толькі шляхам прафсаюзнае барацьбы. Гэтае пытаньне мае першаступянёвае палітычнае значэньне і павінна быць вырашана нямецкім народам на падыходзячых выбарах у рэйхстаг».

Пры гэтым „Форвэртс" зазначае, што прафсаюзы, у выпадку барацьбы супроць трацэйскае пастановы, абвешчанае абавязковаю, могуць быць прыцягнуты да адказнасьці ў грамадзянскім парадку.

Наадварот, арганізацыі прадпрыемцаў, у выпадку абвяшчэньня імі ў тых-жа ўмовах лёкауту, не падлягаюць адказнасьці, бо арганізацыі прадпрыемцаў ня лічацца дагаворнымі бокам.

Гэтыя „выкрыцьці" сацыял-дэмакратычнае газэты ўяўляюць з сябе поўную працілеглясьць звычайным цьвярджэньням рэфармістых, якія заяўляюць, што існуючыя законы ў дастатковай меры гарантуюць рабочым ажыцьцяўленьне іх затрабаваньняў легальным парадкам.

Абастрэньне барацьбы ў чэскай горнапрамысловасьці

ПРАГА, 21. Паводле афіцыйных вестак, у раёне стачкі вугляколаў у паўночна-заходняй Багэміі спакойна. Камітэт дзеяньня ў Дабручы, у склад якога ўвайшлі таксама прадстаўнікі іншых саюзаў і якім кіруюць камуністыя, распушчан учора мясцовымі ўладамі з прычыны невыкананьня распараджэньняў і абвастрэньня барацьбы, што выявілася ў адмове выконваць работы па ахове капальняў. Жанчын, якія перашкаджаюць гарняком спускацца ў капальні для аховы капальняў, жандармэрыя арыштоўвае. Выдана пастанова, якая карае за перашкоды ў працах па ахове капальняў арыштам да 14 дзён.

Лёкаут натынгэмшырскіх гарнякоў

ЛЁНДАН, 14. Капальняўласьніцкая компанія „Нью-Хэкнол" у Нотынгэмшыры абвясьціла лёкаут 2.000 гарнякоў, з мэтаю дабіцца зьніжэньня зарплаты. Трэба адзначыць, што компанія „Нью-Хэкнол" за апошнія 10 год мае прыбытку прыблізна ў 78 проц.

Без камуністых рабочая партыя становіцца ПАЛІТЫЧНЫМ ТРУПАМ

ЗА ЗВАРОТ ЛЕВЫХ У ПАРТЫЮ

ЛЁНДАН, 14. У Лёндане адбылася канферэнцыя нацыянальнага камітэту левага крыла рабочага руху. Пад час абгаварэньня пытаньня аб выключэньні камуністых з рабочай партыі зазначалася, што ў апошні час многія актыўныя рабочыя пакідаюць рабочую партыю, у сувязку з чым ствараецца поўная арганізацыйная небясьпека.

„Саймон, едзь назад"

Дэманстрацыі ў Калькуце

ЛЁНДАН, 21. Па прыезьдзе камісіі Саймона ў Калькуту, вуліцы гораду зрабіліся арэнаю велізарных свараджысцкіх дэманстрацый. Дэманстранты несьлі плякаты з надпісамі: «Саймон, едзь назад», «байкот чужаземных тавараў» і г. д. Потым адбыліся масавыя мітынгі, удзельнікі якіх давалі ўрачыстую клятву, што ня будуць насіць ангельскіх тканін, покуль Індыя не атрымае самакіраўніцтва. На адным з мітынгаў прысутнічаў член палаты вобшчын Тэртль (рабочая партыя), які прыватным парадкам знаходзіцца ў падарожжы па Індыі разам з сваёю жонкаю, дачкою Лэнсбэры.

Ангельская кампартыя выкрывае эксплёататараў Індыі

ЛЁНДАН, 21. Кампартыя апублікавала заяву, дзе падкрэсьлівае, што рабочая кляса Англіі ня можа мець давер'я да камісіі Саймона, якая па даручэньні ангельскіх эксплёататараў Індыі будзе разыгрываць камэдыю абсьледваньня, у якой меры ім трэба адмовіцца ад гэтай эксплёатацыі. У заключэньне заявы гаворыцца, што кампартыя высьвятліць рабочым Эбэр-Эвона (выбарчая акруга Макдавальда), што ў іх-жа інтарэсах прагнаць імпэрыялістычных лідэраў, як Макданальд і інш. і замяніць іх самаахвярнымі барацьбітамі.

САВЕЦКАЯ НАФТА

ПРАСОЧВАЕЦЦА Ў АНГЛІЮ. „КОЖНЫ ГРАМАДЗЯНІН МОЖА ПАСТУПАЦЬ ТАК, ЯК ЗАХОЧА"

ЛЁНДАН, 21. Агэнцтва „Рэйтэр" паведамляе: „У палаце вобшчын кансэрватыўны дэпутат палкоўнік Хол запытаў міністра гандлю Лістэра, ці ня скажа ён, якія інструкцыі даны мясцовым урадам наконт запытаньняў адносна назыцыі ўра... пытаньні аб куплі савецкай нафты, што здабываецца з шчылін, якія раней належалі да ангельскіх грамадзян.

Міністр гандлю адказаў, што ўрад не адзін раз ужо падкрэсьліваў свой намер ня ўмешвацца ні ў якай форме ў пытаньне аб гандлі з Расіяй і ў пытаньне аб ільготах для такога гандлю. З прычыны гэтага, усе тыя, хто рабіў запытаньне, каму ў сапраўднасьці належыць купляемая расійская нафта, былі паведамлены, што кожны грамадзянін Англіі можа паступаць так, як захоча ў гэтым пытаньні.

Што датычыцца закупак ураду, дык ён у сваёй практыцы ўнікае купляць тавары, якія раней зьяўляліся ўласнасьцю іх жа грамадзян і былі канфіскаваны без кампэнсацыі.

Хол задаў зноў пытаньне: калі запытаньні паступалі ад муніцыпалітэтаў, дык ці не належала зазначыць, што купля „крадзенай" нафты наносіць страту інтарэсам краіны? Лістэр заявіў, што дадзены ім адказ зусім дакладна супадае з інфармацыяй, якая дадзена ў адказ на запытаньні".

Зьнішчым канкурэнцыю паміж друкарнямі

(У парадку абгаварэньня)

Наступае час скліканьня зьезду друкароў. Адным з галоўным пытаньняў зьезду павінна стаць пытаньне аб беспрацоўі. Беспрацоўе сярод друкароў расьце з кожным годам. Паліграфічная справа перажывае вялікія перашкоды.

Неабходна арганізаваць ў Менску пры Дзяржпляне бюро па прыёме друкарскіх заказаў, якое будзе разьмяркоўваць заказы паміж друкарнямі і зьнішчыць канкурэнцыю.

У задачы бюро павінны ўвайсьці: выяўленьне прапускной здольнасьці кожнай друкарні, вывучэньне пытаньня аб накладных выдатках пасобных друкарань, скасаваньне дагавароў, якія існуюць паміж установамі БССР і друкарнямі іншых рэспублік, правільнае разьмеркаваньне паперы паміж друкарнямі, распрацоўка пытаньня аб скарачэньні адміністрацыйнага апарату Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

Гэтыя мерапрыемствы, бязумоўна, дадуць магчымасьць увесьці пляпавы пачатак у працу паліграфічнай прамысловасьці і спыніць рост беспрацоўя.

М.

Што даў пераход на дзьве зьмены

(Завод „Дрэваапрацоўшчык", Менск).

Вялікі попыт на піла-матар'ялы з боку гарадзкіх будаўнічых арганізацый прымушае задумацца над павялічэньнем выпрацоўкі. Адна зьмена не спраўлялася з заказамі. Сырцу для працы хапае, а выпрацаваць, колькі патрэбна немагчыма.

Адміністрацыя заводу, па згодзе з вытворчай камісіяй, пастанавіла перавесьці лесапільны цэх на дзьвёхзьменную работу. З біржы працы ўзялі новых 30 рабочых.

Пераход на дзьве зьмены даў магчымасьць задаволіць запатрабаваньні у будаўнічых матар'ялах і паставіць на працу 30 беспрацоўных.

С. Г.

Заўком прамаргаў

Слаба вядзецца праца з цэхавымі дэлегатамі на Менскай электрастанцыі. З ліпеня месяца да гэтай пары адбыўся толькі адзін дэлегацкі сход. Дэлегатаў на станцыі—28 чалавек.

Нядаўна быў назначаны новы сход, але зьявілася толькі 7 чалавек. Памойму, у гэтым вінаваты і самы заўком, які не паклапаціўся часьцей склікаць сходы і растлумачыць дэлегатам іх абавязкі.

С. Б.

Нормы выпрацоўкі неабходна павялічыць

(Майстэрні конскага воласу Белдзяржгандлю)

Год назад адміністрацыя Белдзяржгандлю перавяла работніц майстэрні конскага воласу на зьдзельшчыну, устанавіла пэўную аплату кожнага выпрацаванага пуду; раней работніцы атрымлівалі 48 руб. у месяц. Перавод на зьдзельшчыну, зразумела, узмацніў зацікаўленасьць работніц у павялічэньні прадукцыйнасьці працы.

Але аб адным адміністрацыя забыла, што плаціць трэба за волас, які перапрацоўваецца, але не за гатовую прадукцыю.

Калісьці Белдзяржгандаль прапанаваў усім загатоўшчыкам прысылаць конскі волас у акуратным выглядзе,—кожны гатунак павінен быць складзены паасобна. Гэта мерапрыемства было карысным своечасова, калі работніцы атрымлівалі месячную зарплату і ня былі зацікаўлены ў павышэньні прадукцыйнасьці працы.

Што-ж атрымалася: увесь волас пападае ў кацёл, і работніцы прыходзіцца яго толькі перакідваць.

Такім чынам, работніца зарабляе 70—80, а то і 90 руб. у месяц, а працуе толькі 4 дні ў тыдзень. (За адсутнасьцю сырцу майстэрні перайшлі на 4-дзённую працу).

Належыць адзначыць, што работа па конскім воласе не патрабуе вялікай кваліфікацыі, а зарплата работніцы раўняецца заработку шчаціншчыка 7-га разраду, які працуе поўны тыдзень. Выплывае пытаньне аб павялічэньні норм выпрацоўкі.

Пчала.

„ЗАРЭЖЫМІЛІ"

Двое сялян, абедаючы ў сталоўцы, купілі сабе бутэльку піва.

— Глядзі, Іван, ці-ж гэта ізноў мікалаеўскі завод адкрыўся?

— Ды што ты, дзе ты бачыў?

А вось глядзі і мядалі, і арол з дзьвюма башкамі.

— Эгэ—вось гэта дзіва! Трэба запытацца, можа і грошы мікалаеўскія там прымаюць.

———

Заводакіраўніцтва «Беларусь» выпусьціла новы гатунак піва, так званы «мядок».

— Эх і сюрпрыз для нашых спажыўцоў, адна прыгожасьць,—радавалася заводакіраўніцтва, і смачна і танна. Усё-ж не 21 кап., а 18 к.

— Вось толькі ярлыкі прыдумайце добрыя, абавязкова прыцягваючыя.

— А ведаеце што? Ідэя, слова гонару, ідэя!!

— Ёсьць у нас стары запас ярлыкоў—11 год ляжыць, ніяк не скарыстаеш.

— Але-ж там жа дзьвухгаловы арол, мядалі і акрамя таго напісана «Завод братоў Лекерт», а не «Беларусь»?

— Глупства! Наадварот, старая фірма лепш прыцягвае. Хоць мала, да «зрэжымім» усё-ж такі, а тое, што на ярлыкох двухгаловыя арлы і партрэты Мікалая—гэта глупства. Кожны ведае, што ў нас цяпер, савецкая ўлада...

———

Хочацца задаць пытаньне кіраўніком заводу...

— А што, калі-б трэба было ўпрыгожыць клюб, і былі-б партрэты Мікалая? Тады ў імя рэжыму эканоміі можна было-б вывесіць гэтыя партрэты? Глупства, што Мікалай, за тое рэжым эканоміі, ці ня так?

Эх, таварышы, таварышы!!

С. Галкін.

СХОД РАБКОРАЎ ГАРАДЗКОГА РАЁНУ

Рэдакцыя газ. «Зьвязда» сумесна з Гаррайкомам КП(б)Б склікае на суботу, 25-га лютага, а 7-й гадзіне ўвечары, у малой залі клюбу Карла Маркса (вул. Энгельса, другі паверх) сход рабкораў, членаў рэдкалегій і ўсіх пішучых у насьценгазэты прадпрыемстваў і ўстаноў Гарадзкога раёну.

На парадку дня—даклад заг. аддзелам друку ЦК КП(б)Б тав. **СЯНЬКЕВІЧА** аб задачах рабкораў у зьвязку з пастановамі XV партзьезду.

Просьба прыйсьці своечасова.

Рабселькораўскі аддзел «Зьвязды»
Гаррайком КП(б)Б.

Заводзкія будні

Хто вінаваты?

Ужо два разы здараліся пажары на новай фабрыцы „Чырвоная Бярэзіна", якая будуецца ў Нова-Барысаве. Страты ад пажараў дасягнулі 1.500 руб.

Загаралася сушня: яе моцна натапілі, а каля труб ляжалі дошкі. Вельмі цяжка было тушыць пажар, але як-небудзь удалося. Думалася, што Белдзяржстрой, які будуе новую фабрыку, улічыць вопыт пажару і наладзіць супроцьпажарную ахову. Але ў сушыльні ўсё засталося па-старому і нядаўна зноў успыхнуў пажар. Згарэла сушыльня, згарэлі дошкі.

У абодвых пажарах трэба цалкам вінаваціць Белдзяржстрой і прадстаўніка пажарнага аддзелу ВСНГ у Барысаве.

Пабудова ня мае нават ніводнае пажарнае машыны, ніводнай бочкі вады.

С. Клопаў.

Самі не скарыстоўваюць, іншым не даюць

На шпалернай фабрыцы амаль што ўсе склады заняты непатрэбнымі матар'яламі. Тысячы пудоў непатрэбнага матар'ялу ляжаць у складах. Гэтае жалеза ня можа быць скарыстана фабрыкай, але яно можа прыгадзіцца заводу «Энэргія» для пераліўкі. Склады заняты бракаванай паперай, якое сабралася некалькі вагонаў. Трэба было гэту паперу паслаць для пераапрацоўкі на папяровую фабрыку, а ня трымаць у складах.

Дзякуючы такім парадкам, недзе трымаць бумагу-сырэц, большая частка яе ляжыць пад адкрытым небам. Дождж і сьнег псавалі сырэц і прыходзіцца несьці яго на прасушку. Зразумела, гэта адбіваецца на прадукцыйнасьці працы і выклікае перабоі ў працы машын.

Рабочы.

17.000 пудоў пад адкрытым небам

Узімку мінулага году, дзякуючы таму, што на заводзе імя Дамбаля ня было паветкі для захаваньня саломы, завод страціў каля 2.000 руб.—уся салома згніла.

У гэтым годзе трэст дазволіў пабудаваць паветку. Пабудова яе ўжо скончана, а накрыць няма чым. Завод патрабаваў ліставога жалеза яшчэ 5-га студзеня, але, ня гледзячы на ўсе намаганьні заводу, жалеза ня выслана. Зноў 17.000 п. саломы ляжыць пад адкрытым небам і пачынае псавацца.

В. Лукашэвіч.

Забастоўка вугляколаў у Чэха-Славакіі

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

па ТЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ і ПОШТАЙ ад НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

[illegible] малазан.

Міністр гандлю адказаў, што ўрад не адзін раз ужо падкрэсьліваў свой намер ня ўмешвацца ні ў якай форме ў пытаньне аб гандлі з Расіяй і ў пытаньне аб льготах для такога гандлю. З прычыны гэтага, усе тыя, хто рабіў запытаньне, каму ў сапраўднасьці належаў увесь пытаньне: калі ваяўнічыя пастапалі ад муніцыпалітэтаў, дык ці не належала заспачыць, што купля „крадзенай" нафты наносіць страту інтарэсам краіны? Лістэр заявіў, што дадзены ім адказ зусім дакладна супадае з інфармацыяй, якая дадзена ў адказ на запытаньні".

РАЗГАЛОСЬСІ НА СЭСІІ КАМІТЭТУ БЕЗАПАСНАСЬЦІ

КОЖНАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ТРЫМАЕЦЦА СВАЙГО ПУНКТУ ГЛЕДЖАНЬНЯ

ЖЭНЭВА, 22. Вынікі двухдзённых дэбатаў на сэсіі камітэту безапаснасьці, якія яшчэ ня скончыліся, але ўжо прывялі да значнага крызісу, малююцца ў наступным выглядзе. У пытаньні аб краінных гарантыйных угаворах маюцца сур'ёзныя разгалосьсі між Францыяй і Нямеччынай.

Не адмаўляючыся ад ідэі жэнэўскага пратаколу, больш таго, падкрэсьліваючы яго неабходнасьць яшчэ больш, як на сьнежаньскай сэсіі, Францыя імкнецца ажыцьцёвіць сыстэму абласных гарантыйных дагавораў, якія Ліга Нацый разіць у якасьці „інструманту безапаснасьці". Узорам падобных угавораў французская дэлегацыя лічыць Лёкарно і адкрыта заяўляе аб сваім жаданьні зьвязаць некаторыя эўрапейскія краіны падобнымі ўгаворамі.

Найбольшы супраціў гэты пагляд сустракае з боку нямецкай дэлегацыі. Ня маючы магчымасьці адкрыта адхіліць праект абласных гарантыйных угавораў, нямецкая дэлегацыя спрабуе зьмягчыць яго. Спробаю такога роду зьяўляюцца агаворкі, высунутыя на першым пасяджэньні Сімансам. Гэтыя агаворкі сустракаюць рэзкія пярэчаньні з боку французскае дэлегацыі, якая абвінавачвае Нямеччыну ў імкненьні сарваць плян краінных гарантыйных дагавароў. Пазыцыя Англіі заключаецца ў адмове браць удзел у такіх угаворах, не перашкаджаючы іх утварэньню. Пазыцыі іншых дзяржаў адбіваюць існуючыя ў Эўропе ў бягучы час групоўкі.

У пытаньні аб арбітражы можна канстатаваць некаторае зьмягчэньне англа-французскіх разгалосьсяў. З меркаваньняў унутранае палітыкі ангельскі ўрад праяўляе цяпер менш адмоўных адносін да пытаньня абавязковага арбітражу, чым раней. Такім чынам, пункт погляду Англіі, Францыі і Нямеччыны ў гэтым пытаньні зблізіўся.

Разгалосьсі застаюцца ў пытаньні аб сувязі арбітражу з гарантыямі з боку Лігі Нацый, на чым настайвае Францыя. Зноў абвастрыліся разгалосьсі ў пытаньні аб ролі статуту Лігі ў якасьці гарантыі безапаснасьці. Англія і Нямеччына лічыць яго дастатковаю гарантыяй, а Францыя патрабуе яшчэ дадатковых гарантый безапаснасьці.

ЛЁНДАН, 14. У Лёндане адбылася канфэрэнцыя нацыянальнага камітэту левага крыла рабочага руху. Пад час абгаварэньня пытаньня аб выключэньні камуністых з рабочай партыі зазначалася, што ў апошні час многія актыўныя рабочыя пакідаюць рабочую партыю, у зьвязку з чым ствараецца пэўная арганізацыйная небясьпека.

Камітэт ухваліў пастанову аб тым, што ўсе актыўныя рабочыя павінны заставацца ў радох рабочай партыі і змагацца за зварот у яе рады выключаных прыхільнікаў левага крыла, а таксама за зьмену цяперашняга кіраўніцтва рабочай партыі.

Нарада літоўскіх эмігрантаў

БЭРЛІН, 21. Ковенскі карэспандэнт „Бэрлінэр Тагеблят" паведамляе, што частка лідэраў літоўскіх партый, што знаходзяцца ў апазыцыі да ўраду Вальдэмараса, выехалі ўчора з Коўна ў Бэрлін для нарады з лідэрам літоўскіх хрысьціянскіх дэмакратаў Быстрасам (былы прэм'ер, які ўцёк з Літвы) аб тым, якой пазыцыі трымацца ў адносінах да ўраду Вальдэмараса. Партыі, якія бяруць удзел у канфэрэнцыі, лічаць становішча, якое стварылася ў зьвязку з апошняй нотай Залескага Вальдэмарасу, надзвычайна сур'ёзным.

Камуністычныя лістоўкі

ТОКІЁ, 21. У часе выбарчай кампаніі ў многіх мясцох распаўсюджваліся камуністычныя лістоўкі, заклікаючыя галасаваць за пралетарскіх кандыдатаў.

Забастоўка вугляконаў у Чэха-Славакіі

Нарэшце цярплівасьць гарнякоў паўночна-заходняй Багэміі лопнула, і сёньня, 13 лютага, кінулі работу 30 тысяч рабочых. Каля паўгода рэфармісцкія лідэры вялі перагаворы з капальняўласьнікамі аб палепшаньні ўмоў працы гарнякоў, але гэтыя перагаворы не далі ніякіх вынікаў. Зарплата гарнякоў вызначалася калдагаварамі, заключанымі яшчэ ў 1923 годзе пасьля праіграная забастоўкі. Згодна гэтага дагавору зарплата была зьніжана на 10 проц. З таго часу яна ўвесь час зьмяншалася, ня гледзячы на тое, што жыцьцё моцна ўздаражала. Сярэдняя зарплата за адну зьмену складала (у кронах, крона — каля 6 кап.): у 1921 г.—66,33 для тых, што працавалі пад зямлёю і 50,91,—што працавалі над зямлёю; у 1923 г.—44,03 і 33,65; у 1924 г.—40,70 і 32,94; у 1925—38,68 і 26,63.

Цяперашняя зарплата гарняка складае толькі 88 проц. даваеннай. Зарплата нямецкага гарняка на 30 проц. больш чэха-славацкага. І гэта ня гледзячы на тое, што, дзякуючы рацыяналізацыі, інтэнсыўнасьць працы гарняка значна паднялася. У 1922 годзе ў раёне забастоўкі было занята 51.450 гарнякоў, якія здабылі 19.174 тысяч тон вугалю. У 1926 г. лік гарнякоў скараціўся да 37.207, а здабыча вугалю амаль ня зьменшылася (18.800 тыс. тон). А ў 1927 г. 37.627 гарнякоў здабылі ўжо 20 мільёнаў тон вугалю. У параўнаньні з 1913 годам прадукцыйнасьць працы зараз вырасла на 106 проц.

Капальняўласьнікі моцна нажываюцца на поце і крыві гарнякоў. Курсы акцый вугольных таварystваў увесь час няўхільна павышаліся. У працягу 1927 г. яны павысіліся на 50 проц. Прыбытак капальняўласьнікаў раёну забастоўкі ў 1927 г. складаў каля 415.700.000 крон.

Ня гледзячы на вялізныя прыбыткі, капальняўласьнікі адхілілі ўсякае патрабаваньне гарнякоў аб палепшаньні ўмоў працы, спасылаючыся на неабходнасьць канкураваць на замежным рынку. Міжнародны прафсаюз (МПС уваходзіць у Прафінтэрн) з самага пачатку запрапанаваў скасаваць калдагавор і дамагацца павялічэньня зарплаты на 20 проц. Але рэфармісцкія лідэры, верныя сваёй тактыцы—ухіляцца барацьбы, паднялі кампанію супроць прапановы МПС, проціпаставіўшы яму ў сьнежні 1927 году патрабаваньне аб аднаразовай прыбаўцы. Аднак, як ні стараліся рэфармісцкія лідэры пераканаць капальняўласьнікаў у неабходнасьці ў іх-жа інтарэсах пайсьці на гэту больш чым скромную ўступку гарняком, усе іх намаганьні ні да чаго не прывялі. Капальняўласьнікі засталіся глухімі нават да такога запатрабаваньня рэфармістых. Гэта выклікала моцнае расчараваньне гарняцкіх мас тактыкаю рэфармістых. Пад націскам мас рэфармісцкім прафсаюзам прышлося далучыцца да патрабаваньня МПС, і забастоўка была вырашана.

Настрой бастуючых бадзёры. Яны ведаюць, што іх барацьба зьяўляецца барацьбою ўсяго чэха-славацкага пралетарыяту, які бязумоўна ім дапаможа.

А. Ольскі.

Прага, 13-II-28 г.

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

па ТЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ і ПОШТАЙ ад НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

Хвароба на здаровым целе

(Паводле лістоў нашых селькораў)

Бюракратызм і цяганіна ў савецкім будаўніцтве—балячка на здаровым целе. Ня гледзячы на рашучыя меры з боку ўлады ў зьнішчэньні бюракратызму і цяганіны ў нашых установах, апошнія займаюць яшчэ значнае месца.

Лісты, якія надасланы ў рэдакцыю, галасна заяўляюць, што панаваньне бюракратызму і цяганіны не дае магчымасьці паставіць тую ці іншую працу на правільныя рэйкі.

Аб бюракратызьме ў Пухавіцкім лясьніцтве (Меншчына) піша Я. М.—Лясьнічы Пухавіцкага лясьніцтва Куль на кожным сваім кроку праводзіць лінію бюракратызму і цяганіны. Аб гэтым яскрава сьведчыць такі факт: камуна „Зьвязда" даведалася, што ў лясьніцтве прадаецца рэшта лесу, які патрэбен [illegible] камуны. Апошняя накіравала ў [illegible]ніцтва свайго прадстаўніка. Калі прадстаўнік камуны зьвярнуўся да лясьнічага з запытаньнем аб водпуску лесу, то атрымаў такі адказ: „а надда ча 220 проц. ёсьць? Пасьведчаньне ад сельсавету ёсьць?"

Пасьведчаньне было дастаўлена і калі прад'явілі лясьнічаму, то ён крыкнуў: „трымай яго ў сябе!" Трэба дадаць, што па гэтай справе званіў нават і старшыня райвыканкому, але... бюракрат яшчэ горш узьеўся, закрычаўшы на прадстаўніка камуны „ты ідзі хоць у ЦВК, ня толькі ў РВК!, а лес атрымаеш тады, калі застанецца". Вышла так—кулакі лес атрымалі, а камуна не, з прычыны бюракратызму.

Ня лепш лясьнічага Куля і загадчык савецкай гаспадаркі Лемніца, Кохана ўскага раёну (Аршаншчына), Саковіч Н. Ён ужо з мая месяца 1927 г. водзіць за нос гр-на Мартусэвіча, які зарабіў у яго 40 руб. Кожны раз, калі прыходзіць Мартусэвіч па грошы, то Саковіч яго корміць заўтракамі. Хутка будзе год, як Мартусэвіч есьць „заўтракі" Саковіча.

— Цяжка было зарабіць,—кажа Мартусэвіч,—але яшчэ цяжэй атрымаць.

Скаргі не перастаюць сыпацца па адрасе кааперацыі. У гэтым вельмі і вельмі часта вінаваты працаўнікі. Аб невялічкім, але характэрным факце з м. Цімкавіч (Меншчына) піша Галіноўскі.

— На каляды каапэратыў стаяў закрыты два дні. Толькі каапэратары па сваіх патрэбах заходзілі ў яго. Сяляне былі напрыяжджалі з збожжам, але каапэратыў быў на замку.

Старшыня спраўляў каляды, а прыватнік набіваў кішэні сялянскімі капейкамі.

Вельмі цяжка адбіваецца бюракратызм у нашых лекавых установах, дзе асабліва трэба чула адносіцца да хворых—прыежджых сялян.

Кульпановіч—селянін Грэскага раёну, Менскае акругі, прыехаў па вызаве доктара лячыцца ў 1-ю савецкую больніцу ў Менск.

Загадчык больніцы запытаўся ў Кульпановіча, якога ён раёну. І калі даведаўся загадчык, што Кульпановіч Грэскага раёну, то яму сказаў, што Грэск, Бабруйскай акругі і едзь туды лячыцца. На працягу якіх-небудзь пяці гадзін Кульпановіч даказваў загадчыку, што Грэск, Менскай акругі, але апошні не здаваўся, ня гледзячы на паперку, дзе было напісана чорным па белым, што Грэскі раён, Менскай акругі. Аб гэтым паведаміў нас Ул. Кастрыца.

Бюракратызм займае значнае месца ў працы па земляўпарадкаваньні. Земляўпарадкаваньне якой-небудзь вёскі цягнецца па 4-5 год.

Яшчэ ў 1923 годзе пачалося земляўпарадкаваньне на пасёлках: Першамайскім, Пралетарскім і Мікольскім, Увараўскага раёну (Гомельшчына), і да гэтага часу не закончана. Ва ўсім гэтым вінаваты бюракратызм. Пасёлак Першамайскі і вёска Клепавіцы ня маюць зусім сенажаці, а каля Клепавіцы ў 50 саж. ёсьць каля 160 дзесяцін сенажаці лясьніцтва. Гэта пытаньне трэба як найхутчэй вырашыць, — піша селькор Корба С.

Перад намі прашоў невялікі сьпіс савецкіх бюракратаў, якім савецкая ўлада абвясьціла барацьбу. Селькор павінен быць першым змагальнікам з бюракратызмам і цяганінай.

Ул. Б.

Да ўзнагароды вэтэранаў і кампалітскладу

ВОРША. (Уласны кар.). Акруговая камісія па сьвяткаваньні 10-годзьдзя Чырвонай арміі намеціла да грашовай узнагароды 39 вэтэранаў Чырвонай арміі і кампалітскладу.

Арганізацыя карэспандэнцкіх пунктаў

ВОРША. (Уласны кар.). З першага сакавіка па акрузе арганізуецца 5 карэспандэнцкіх пунктаў з мэтаю выяўленьня адходнікаў з ліку вясковага насельніцтва і садзейнічаньня гаспадарча-будаўнічым арганізацыям у падборы рабочай сілы.

Да пабудовы крухмальнага заводу

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Месцам пабудовы крухмальнага заводу інспэкцыя мясцовай прамысловасьці абрала вёску Засну, Рэчыцкага раёну, якая знаходзіцца ў цэнтры бульбянога раёну.

Выстаўка рабочага вынаходзтва

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). У пачатку сакавіка акрпрафсавет арганізуе ў Гомелі выстаўку рабочага вынаходзтва.

Цэнтр пасылае без разбору

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Магілеўскія арганізацыі ў гэтым годзе нікуды ня кідаліся за насеннай канюшынай ня пэўнай якасьці. Яны (сельсаюз) абмяжоўваліся загатоўкамі канюшыны толькі па месцы ад сялян —насеннаводаў. Насеньне аказалася добраякасным і больш танным.

Але разам з тым, арганізацыі «без супярэчаньня» бралі тое, што прысылаў цэнтр (Менск). А цэнтр прысылаў і замежную, і паўднёвую і паўночную, і мясцовую канюшыну. Прысылаў канюшыну, якая была заражана павілікай, а канюшына, якая мелася ў нас, вымярзала.

Сьвяткаваньне пачалося

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). У горадзе пачалося сьвяткаваньне юбілею Чырвонай арміі. Ва ўсіх клюбах праводзяцца вечары з удзелам чырвонаармейцаў, апошнія выступаюць на вечарох з успамінамі. На шмат якіх прадпрыемствах выпушчаны спэцыяльныя нумары насьценных газэт, якія прысьвечаны юбілею і інш.

Эпідэмія шкарлятыны

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). За апошні час зарэгістравана значная колькасьць захворваньняў шкарлятынай у Сьвіслацкім і Глускім раёнах. Інспэкцыяй аховы здароўя ўжыты належныя меры і на мясцох утвараецца масавая прышчэпка супроць шкарлятыны сярод дзяцей.

Гурткі першай дапамогі

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). Зараз у Бабруйску налічваецца 15 гурткоў першай дапамогі, якімі ахоплена 400 чал. рабочых і служачых. Зараз зварачаецца таварыствам «Чырвонага Крыжу» вялікая ўвага на арганізацыю новых гурткоў першай дапамогі ў вёсцы.

Мэліярацыя ў Віцебшчыне

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Акрземаддзелам распрацаваны шырокі плян мэліярацыйных работ у бягучым годзе. Цэнтр увагі будзе зьвернуты на балоты травянога тыпу, якія параўнаўча хутка змогуць пакрыць тыя выдаткі, якія былі патрачаны на іх культываваньне.

Плян прадугледжвае рэгуляваньне рэк, капаньне канаў, вышуканьні па рацэ Аўсянка і балотах (Мяжынскі раён), вышукальныя работы з складаньнем праектаў на землях савецкіх і калектыўных гаспадарак, правядзеньне асушальных работ на землях 101 мэліярацыйнага таварыства.

Мэліярацыйныя работы абхопяць 18.435 гэктараў зямлі. Будзе таксама арганізавана 10 новых мэліярацыйных таварystваў.

Праверка працоўнай дысцыпліны

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). РСІ зрабіла праверку савецкіх і каапэрацыйных установаў аб своечасовым зьяўленьні на службу. Усяго абсьледвана за адзін дзень 20 установаў. У некаторых установах спазьненьні даходзяць да 50 пра[illegible] агульнага ліку супрацоўнікаў[illegible] лы рад ёсьць выпадкаў, што [illegible] цаўнікі прыходзяць на [illegible] 10-11 гадзін.

Пераход на шм[illegible] ле[illegible]ся,

ВІЦЕБСК. (Уласны [illegible]) вымова чым годзе будзе [illegible]ирэджаньня шматпольле 2.1[illegible]ў да моваў 12,4 проц. больш [illegible] плюшчай ў 19[illegible]

Забясьпечыўшы хлебам, забясьпечым прамтаварамі

Тав. РЫКАЎ аб цяжкасьцях і пэрспэктывах нашага будаўніцтва

МАСКВА, 22. На вячэрнім пасяджэньні зьезду мэталістых 17-га лютага выступіў т. Рыкаў. Зазначыўшы на вялізарнае значэньне мэталюргічнай прамысловасьці ў нашым сацыялістычным будаўніцтве, т. Рыкаў падрабязна спыніўся на гострых пытаньнях і недахватах гаспадарчага будаўніцтва.

Сродкі прамысловасьці ў гэтым годзе павялічацца на суму каля 1.200 мільёнаў рублёў. У гэтым годзе на новых і рамонтных работах будзе занята звыш пастаянна працуючых па папярэдніх падлічэньнях, 1.200 тыс. чал. Нам трэба навучыцца найбольш мэтазгодна выдаткаваць сродкі. Самая галоўная прычына недахопаў капітальнага будаўніцтва заключаецца ў нашай тэхнічнай адсталасьці. Пытаньням капітальнага будаўніцтва неабходна ўдзяліць максымум увагі, каб пры даных асыгнаваньнях атрымаць найбольшыя вынікі.

Потым т. Рыкаў спыніўся на пытаньнях зарплаты. Ад павялічэньня зарплаты рабочы чакае зьмягчэньня яго кватэрнай патрэбы, паляпшэньня яго харчу, вопраткі, абутку, лепшага задавальненьня яго культурных патрэб. Для гэтага трэба ня толькі павялічыць зарплату грашыма, але і аднačасова павялічыць у краіне колькасьць абутку, тканін, прадуктаў харчаваньня — масла, лек, пабудаваць кватэры і г. д. Спажываньне рабочага значна ўзрасло. Паляпшэньне матар'яльнага дабрабыту рабочых зьвязана з адпаведным ростам і зьменамі ва ўсёй гаспадарцы саюзу, а ў адносінах да прадуктаў харчаваньня непасрэдна зьвязана з разьвіцьцём сельскай гаспадаркі.

Тав. Рыкаў далей адзначае скаргі з боку рабочых на тое, што гарады ня маюць зараз прамтавараў і што ў рабочай каапэрацыі часта няма самага неабходнага. Урад прымушан быў для забесьпячэньня ходу хлебазагатовак, бесперабойнага забесьпячэньня хлебам гарадоў і рабочых пасёлкаў, заставіць іх часова без прамтавараў. Гэтае мерапрыемства сябе апраўдала і ў сучасны момант у нас затрудненьняў у забесьпячэньні рабочых і гарадзкога насельніцтва хлебам ня будзе.

З пачатку вясны забясьпячэньне гарадоў і рабочых каапэратываў прамтаварамі павінна быць і будзе павялічана ў максымальна магчымых разьмерах. Але бліжэйшы год ці два—наўрад ці будуць лягчэйшымі, чым той, які мы перажываем цяпер. Гэта тлумачыцца тым, што тыя затраты, якія мы ўклалі ў мінулым годзе і ўкладваем у гэтым годзе, будуць даваць свае вынікі толькі праз некалькі год, калі новыя работы будуць закончаны. Значная частка затрат на капітальнае будаўніцтва, пераходзячы да насельніцтва ў выглядзе зарплаты і павялічваючы яго плацежаздольнасьць, павялічвае таксама і попыт на ўсялякага роду тавары асабовага спажываньня.

Адгэтуль вялікія труднасьці на працягу першага пэрыяду вялізарных укладаў у капітальныя работы. Іменна таму, трэба нашу работу палепшыць, тэмп работы не затрымліваць, не паддавацца страху, фарсаваць разьвіцьцё цяжкай індустрыі, забясьпечваючы гэтым шляхам перамогу сацыялістычнага будаўніцтва. (Зьезд праваджае т. Рыкава гучнымі воплескамі, якія пераходзяць у авацыю. Усе ўстаюць. Крыкі «ура»).

У Японіі

Банкет у гонар т. Траяноўскага

ТОКІЁ, 21. Таварыства савецка-японскага збліжэньня наладзіла банкет у гонар поўнамоцнага прадстаўніка СССР у Японіі т. Траяноўскага. На банкеце т. Траяноўскі і Гото абмяняліся прывітальнымі прамовамі. Траяноўскі абраны ганаровым старшынёю таварыства.

Афганскі падышах купляе зброю

КАБУЛ, 21. Паводле паведамленьня газэты „Аман-І-Афган", афганскі падышах у часе пабыўкі ў Італіі купіў 30 гармат з камплектам зброі па некалькі тысяч на кожную гармату.

Сеньня польскі фашызм распачынае судовую распраўу над Беларускай Грамадай

РАБОЧЫЯ І СЯЛЯНЕ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ ПРАТЭСТУЮЦЬ СУПРОЦЬ ЗЬДЗЕКАЎ НАД БЕЛАРУСКІМ НАРОДАМ

Суд над Грамадай—чарговая судовая камэдыя

ЦБ Сэкцыі Навуковых Працаўнікоў БССР, заслухаўшы даклад аб надыходзячым у Вільні працэсе Беларускай Грамады, разглядае гэта, як чарговую правакацыю польскай буржуазнай улады.

Гэтым сваім агідным учынкам польская ўлада ўпісала яшчэ адну ганебную старонку ў гісторыю цяжкога змаганьня Заходняй Беларусі за свае нацыянальныя і сацыяльныя правы. Абавязаўшыся па Рыскай умове задавальняць культурна-нацыянальныя запатрабаваньні нацменшасьцяй, польскі буржуазны ўрад ня толькі ня выконвае сваіх абавязаньняў, але ўсёй сыстэмай свайго дзяржаўнага кіраўніцтва імкнецца ў корані задушыць культурна-нацыянальны рух ня польскіх нацыянальнасьцяй. Польская палітыка на «крэсах»—гэта палітыка зьнішчэньня нацменшасьцяй, палітыка, у аснове якой ляжыць прагавіты польскі шавінізм, роўнага якому няма ў сьвеце.

У першую чаргу польская ўлада сканцэнтравала ў мэтах паланізацыі ў с ю м о ц свайго наступу на беларускую нацыянальнасьць. Пазачыняўшы беларускія школы, зруйнаваўшы культурна-нацыянальныя арганізацыі, аддаўшы беларускага селяніна ў поўную кабалу пана-абшарніка, цяпер польская ўлада распраўляецца з беларускім актывам—членамі Беларускай Грамады, інкрымінуючы ім віну нібы дзяржаўнай здрады, інсцэніруючы ў Вільні суд, пастановы для якога ўжо даўно напісаны ў Варшаве. Мы, навуковыя працаўнікі БССР, сочачы за разьвіцьцём падзей у Заходняй Беларусі і добра ведаючы сучасны стан беларускай нацменшасьці ў Польшчы, знаем цану гэтым судовым камэдыям польскага ўраду. Мы, навуковыя працаўнікі Беларусі, горача пратэстуем перад усім цывілізаваным сьветам супроць гвалтоўных і ганебных учынкаў польскай улады, якая ў XX веку ўваскрашае часы сярэднявякоўя, караючы вастрогам і катаргай за адно толькі дамаганьне вольнага культурна-нацыянальнага разьвіцьця. Тысячы невінаватых беларускіх пакутнікаў за ідэю культурна-нацыянальнага вызваленьня—членаў Беларускай Грамады, што пакутуюць цяпер у казэматах польскіх вастрогаў, хутка стануць перад польскім судом, як жывыя сьведкі польскага тэрару ў Заходняй Беларусі. Іх голас будзе голасам усёй прыгнечанай Заходняй Беларусі, якая зьмагае ў цяжкой і няроўнай барацьбе за свае чалавечыя правы, стогнучы пад польскім ярмом няволі. Мы, навуковыя працаўнікі Беларусі, заклікаем усіх, каму толькі дарагі прынцыпы гуманнасьці чалавецтва, узьняць голас свайго глыбокага абурэньня і рашучага пратэсту супроць заалёгічнага польскага шавінізму і тэй барбарскай палітыкі зьнішчэньня нацменшасьцяй, якая зараз праводзіцца ў Польшчы.

Змагайцеся ўпарта за свае правы!

Мы, сяляне вёскі Меліхава, Хадчанскага сельсавету, Сенінскага раёну (Віцебшчына), пратэстуем супроць дзікай расправы, якая ўчыняецца польскім фашызмам над барацьбітамі працоўнага народу Заходняй Беларусі.

Працэс «133», суд над рабоча-сялянскай Грамадой ёсьць адзінае зьвяно ў пляне польскіх пілсудчыкаў задушыць рэвалюцыйны рух беларускага прыгнечанага народу.

Мы пасылаем вам, нашы закардонныя браты, сваё шчырае прывітаньне і запэўняем у нашай дапамозе.

Дык змагайцеся-ж упарта за свае правы!

Мы пратэстуем супроць катаўскай расправы фашыстых над працоўнымі!

Мы кляймім ганьбаю польскіх паноў!

Мы патрабуем вызваленьня барацьбітоў за справу працоўных!

Далоў польскіх катаў

Сход членаў саюзу чыгуначнікаў ст. Полацак, заслухаўшы інфармацыю аб новай падрыхтоўцы ўладай Пілсудзкага расправы над рабочымі, работніцамі, сялянамі і сялянкамі Заходняй Беларусі, пратэстуе супроць зьдзекаў над працоўнымі Зах. Беларусі польскіх катаў, якія рыхтуюць расправу ня толькі над паасобнымі таварышамі, але адразу над некалькімі сотнямі, над цэлым народам.

Мы, рабочыя і служачыя, катэгарычна пратэстуем супроць расправы над «133» і членамі Грамады і з свайго боку заяўляем, што мы заўсёды гатовы даць дапамогу як маральную, так і матар'яльную.

Уступім усе ў рады МОПР'у!

Усе на дапамогу палітэьнявольным!

Далоў польскіх катаў!

Няхай жывуць рабочыя і сяляне Польшчы і Заходняй Беларусі!

Адкажам уступленьнем у МОПР

Заслухаўшы даклад аб тэрары і прасьледваньні правадыроў працоўных і ўсяго працоўнага прыгнечанага насельніцтва Заходняй Беларусі польскім урадам, якое выявілася ў заключэньні ў турму 133 барацьбітаў за свабоду Зах. Беларусі, у разгоне 100-тысячнай арганізацыі Беларускай Грамады і арыштах яе правадыроў і надыходзячым працэсе, мы, рабочыя гораду Жлобіну, пратэстуем супроць сваволі польскага ўраду над рабочымі і сялянамі Зах. Беларусі. Мы кляймім ганьбаю сацыял-здраднікаў—польскіх меншавікоў, якія падтрымліваюць фашысцкі ўрад Пілсудзкага.

Адначасова заяўляем, што на ўсялякую сваволю польскай буржуазіі над працоўнымі ў Зах. Беларусі мы адкажам масавым уступленьнем у міжнародную арганізацыю дапамогі барацьбітом рэвалюцыі!

Дапаможам сем'ям палітвязьняў

Мы рабочыя і служачыя, са- … справу і адначасова пастанаў-

Першая ўсебеларуская нарада юрыс-консультаў

Пасьля заслуханьні дакладу т. Сушчынскага аб мэтадах і формах работы прафсаюзных юрыдычных кансультацый Беларусі, спрэчкі разгарнуліся ў трох напрамках. Папершае, прысутныя выказаліся аб тым, што юрыс-консульты павінны выступаць па працоўных справах рабочых, г. зн. ня толькі тады, калі трэба абараняць заработную плату, але і ва ўсіх іншых выпадках, калі рабочы абараняе свае правы.

У сувязі з узьнятай у друку кампаніяй супроць цяганіны ў справах аб працы, у сучасны момант усе справы, датычныя працы, павінны будуць перш за ўсё прайсьці нізавую інстанцыю РКК. Таму надзвычайна важна, каб працаўнікі рабочай часткі РКК былі юрыдычна пісьменнымі. Аднэй з бліжэйшых задач юрыс-консультаў зьяўляецца —заняцца іх падрыхтоўкаю да выконваньня сваіх абавязнаў.

На нарадзе таксама абгаворвалася пытаньне аб прыцягненьні вопытных членаў калегіі абаронцаў да выездаў для працы на рабочыя прадпрыемствы з мэтаю прапаганды права, г. зн. наладжваць вечары пытаньняў і адказаў і юрыдычных парад.

Адкрыцьцё рабочай амбулаторыі на Ляхаўцы

1-га сакавіка на Ляхаўцы адкрываецца рабочая амбулаторыя. Для амбулаторыі пабудаваны і абсталяваны новы будынак. З яе адкрыцьцём будзе дэцэнтралізавана раённая доктарская дапамога, якая дагэтуль знаходзілася пры цэнтральнай рабочай амбулаторыі. Кожная раённая амбулаторыя будзе мець поўны кадр раённых дактароў.

●●● С У Д ●●●

Працэс 16-ці бандытаў

Допыт Прахарчука Апанаса

Хто такі Прахарчук Апанас?

Другі дзень цягнецца судовае пасяджэньне. Допытваецца памоцнік Паўлючэнкі Прахарчук Апанас. Ен таксама бандыт з вялікім размахам. Прахарчук паходзіць з сялян вёскі Пагулянка, Чэрвенскага раёну, мае за сабою два пабегі, адзін з Чэрвенскага, а другі з Менскага спраўдамоў. Злыя языкі кажуць, што Прахарчук быў замешаны ў бандзе Асташэнкі, якая апэравала ў 1919 годзе ў Чэрвеншчыне.

За бутэльку самагону Паўлючэнка падрабляе Прахарчуку дакуманты і ён вызваляецца ад вайсковай службы. За гэта яны трапляюць на лаўку падсудных і прыгаворваюцца да зьняволеньня ў Менскі спраўдом, адзін за фабрыкацыю дакумантаў, а другі—за ўхіленьне ад службы ў Чырвонай арміі. Потым абодва ўцякаюць з спраўдому і займаюцца бандытызмам.

Вось чаму ня дзіва, што і зараз на судзе Прахарчук у поўным паслушэнстве ў Паўлючэнкі. Відаць, яшчэ доўга да допыту паміж імі былі разьмеркаваны ролі—хто і што павінен адказваць на запытаньні суду.

У сваіх злачынствах Прахарчук сазнаецца і гаворыць аб грабяжох, як аб самай звычайнай „патрэбнай жыцьцёвай“ справе.

—Авечку ў Жданка вы забралі?

— Я.

—Два пуды мяса ў Крука Грыгора вы забралі?

— І гэта я.

— А Эпштэйна хто аграбіў?

— Не, гэта ня я, а Крук Лявон.

— А царкву ў вёсцы Грабянёўцы?

— Мы тут ня ўдзельнічалі,—Паўлючэнка грабіў адзін.

Паступова высьвятляюцца ролі і астатніх удзельнікаў гэтае банды: збываў крадзенае і дастаўляў бандытам самагон Аляксей Прахарчук, забясьпечваў бандытаў аружжам і патронамі Сьцяпан Знак, быў замешаны і Жданок Мікола, які прадаў бандытам патроны і вінтоўку.

Аграбіўшы больш 10 грамадзян, Паўлючэнка сфабрыкаваў 16 дакумантаў, пасьля чаго главары бандыцкае шайкі накіраваліся ў гор. Бярдзянск пад выдуманымі прозьвішчамі: Паўлючэнка—Патоцкі, Прахарчук—Шыманскі і Крук—Шыдлоўскі. Там яны думалі ўстроіцца на службу, але былі затрыманы крымвышукам.

Допыт пацярпеўшых

Адзін за другім праходзяць перад судом пацярпеўшыя. Тут і селянін Пятровіч Іван, у якога бандыты асабліва пажывіліся, забраўшы срэбраны гадзіньнік, залаты пярсьцёнак і шмат іншых рэчаў, Эпштэйн, якога аграбіў у лесе Крук Лявон з Прахарчуком. Блытаная

Выгавар Белсельсаюзу і Белкаап-

Цэрабсэкцыя да 10-годзьдзя Чырвонай арміі

Да дня сьвяткаваньня 10-годзьдзя Чырвонай арміі Белрабсэкцыя адкрывае 5 новых разьмяркоўваючых пунктаў пры вайсковых часьцях. Ва ўсіх вайсковых крамах будзе праверан асартымэнт тавараў і тавары, якіх не хапае чырвонаармейцам, будуць адпушчаны. Пры магазынах ЦРК у Віцебску і Бабруйску адкрываюцца вайсковыя куткі. Цэрабсэкцыяй асыгнавана для правядзеньня культработы ў гэтыя дні сярод вайсковых часьцей 952 р. Складзена 25 бібліятэчак для перадачы вайсковым часьцям.

Ільготы сем'ям чырвонаармейцаў

Менскай акруговай інспэкцыяй сацыяльнага забесьпячэньня праведзен падлік сем'яў чырвонаармейцаў і прадастаўленых ім ільгот па Менскай аркузе. Усяго па акрузе ўлічана 2.123 сем'яў чырвонаармейцаў. Грашовую дапамогу з іх атрымлівае 224 сям'і. Зволена ад сельгаспадатку 1.307 сем'яў. 84 сем'ям аказана дапамога заворваньнем зямлі. Выдана насеньня для засеву 257 сем'ям. Дармова выдана лесу для пабудовы 183 сем'ям і адпушчана лесу на ільготных умовах 209 сем'ям. Каапэравана па акрузе 396 чырвонаармейскіх сем'яў. Прэзыдыум акрвыканкому канстатаваў сваячасовае аказаньне дапамогі сем'ям чырвонаармейцаў акрсабесам і прапанаваў прыняць рад мер да больш поўвага падліку сем'яў чырвонаармейцаў па сельсаветах.

Дапамога інвалідам вайны

Па бюджэце на аказаньне дапамогі інвалідам вайны і сем'ям забітых на вайне адпушчана на гэты год па Менскай акрузе 118.200 руб., што па параўнаньні з мінулым годам дае павялічэньне на сто проц. Пэнсіі інвалідам па параўнаньні з мінулым годам таксама павялічаны на 20 проц. З 1-га студзеня 1928 г. колькасьць інвалідаў, якая атрымлівае пэнсыі, і іх сем'яй павялічана па Менску на 65 чалавек, а па акрузе—на 84.

Выстаўка вайсковай літаратуры

У азнаку юбілею 10-годзьдзя Чырвонай арміі Менскі акруговы габінэт палітасьветпрацы адкрывае вялізарную выстаўку пры габінэце вайсковай літаратуры.

Выстаўка адкрыта штодзенна ад 4 да 9 гадзін увечары.

Гурткі першай дапамогі

Акруговым аддзелам Чырвонага Крыжу вядзецца ўзмоцненая работа па арганізацыі ў Менску гуртвоў першай дапамогі. У сучасны момант у Менску ёсьць 43 гурткі першай дапамогі, якімі абхоплена звыш 2.000 чалавек.

У пятніцу, 24-га лютага у кіно „Інтэрнацыянал“ адбудзецца грамадзкі прагляд новага кіно-фільму „Работа гурт-

Ліквідацыя акруговага дысцыплінарнага суду

Прэзыдыум Менскага акрвыканкому на падставе пастановы ЦВК аб ліквідацыі акруговых дысцыплінарных судоў пастанавіў распусьціць Менскі акруговы дысцыплінарны суд.

За дзень

НОВЫ ФІЛЬМ БЕЛДЗЯРЖКІНО. Белдзяржкіно закончыла пастаноўку новага фільму „У вялікім горадзе“ на сцэнары тав. Данскога. Карціну ставіў рэжысэр Аўэрбах.

КУРСЫ ПА ЎДАСКАНАЛЕНЬНІ ДАКТАРОЎ. 1-га сакавіка ў Менску пры Камісарыяце Аховы Здароўя адкрываюцца курсы для ўдасканаленьня вясковых дактароў на 14 чал.

КРЭДЫТ РАБОЧЫМ. Выдача крэдыту рабочым і служачым МЦРК працягваецца. На 22-га лютага выдана крэдыту 320.000 руб.

Здарэньні

— **Абакралі школу.** На Лагойскім тракце абакрадзена сямігодка № 19. Украдзены былі кнігі і розныя школьныя прылады. Крымінальны вышук высьвятліў, што пакражу зрабіў злодзей Бабіцкі пры ўдзеле некаторых вучняў гэтай школы.

— **Затрыманьне зладзейкі.** Крымінальны вышук затрымаў зладзейку Жукаву, якая зрабіла пакражу розных рэчаў у грамадзянкі Ярашэвіч (Савецкая вул., 35).

— **„Леў Барысавіч“** Да М. Чыжун зьявіўся невядомы і, назваўшыся Львом Барысавічам, абяцаў дастаць ёй мануфактуры ва ўнівэрсальным магазыне без чаргі. Чыжун паверыла і дала невядомаму 30 рублёў. Афэрыст схаваўся.

„ПРАВАКАТАР“

(Кіно «Чырвоная Зорка»)

Гэты фільм пабудаваны на гістарычным факце забойства студэнтам Багровым міністра Сталыпіна. У карціне паказваецца жыцьцё студэнтаў у часы царскай тыраніі, рэвалюцыйныя арганізацыі сярод студэнцтва і змаганьне з гэтымі арганізацыямі царскай ахранкі, якая рознымі мэтадамі выкрывала рэвалюцыянэраў-студэнтаў. Добра паказаны спосабы выведваньня аб патаемнай рэвалюцыйнай арганізацыі студэнтаў ад студэнткі Хромавай. Жандары, карыстаючыся наіўнасьцю студэнткі Хромавай, падкладаюць у яе кнігу нелегальныя рэвалюцыйныя пракламацыі і абвінавачваюць яе ў рэвалюцыйнай дзейнасьці, аб якой гэта студэнтка ня мела ніякага паняцьця. Але жандары дабіваюцца свайго і атрымліваюць ад Хромавай адказ, што яна нічога ня ведае аб існаваньні рэвалюцыйнай арганізацыі, што можа хіба ведае Ніна Бахмецева. Гэта толькі і патрэбна было ахранцы.

Хромава была выпушчана з казэмату, а на яе месца садзяцца арганізатары рэвалюцыйнай арганізацыі. Таксама добра паказваецца ў фільме здрадніцкая роля правакатара—з пачатку студэнта, а потым адваката—Бароўскага, праз якога ахранка пазбавілася ад цэлага раду рэвалюцыянэраў-студэнтаў.

Забойства міністра Сталыпіна паказана слабавата.

Карціна „Правакатар“ ня вычарпала гэтага пытаньня, у ёй паказаны толькі паасобны выпадак з рэвалюцыйнага жыцьця студэнцтва царскай Расіі, ды нельга сказаць, каб і гэты выпадак быў паданы вельмі добра. Фільм ня можа прэтэндаваць на назву баявік і зьяўляецца звычайнаю карцінаю ў радзе іншых карцін савецкай вытворчасьці.

Ігра актораў нічым асаблівым не вызначаецца.

К.

БІБЛІЯГРАФІЯ

„Красноармеец“

Масавая двухтыднёвая часопісь ПУР'а і Асоавіяхіму

Дзяржвыдавецтва. 1927-28 год. Цана №—25 кап.

Прызначэньне часопісі „Красноармеец“ папулярызаваць ваенныя веды, знаёміць чытачоў з жыцьцём, бытам і вучобай Чырвонай арміі, з ваеннай тэхнікай у нас і ў замежных арміях, а таксама з пытаньнямі міжнароднай палітыкі і зьвязанымі з імі задачамі абароны краіны.

У апошніх нумарох часопісі паявіліся невялікія артыкулы тактычнага характару („Тактычная старонка“), якія маюць мэтай даць узгодненыя з існуючымі баявымі статутамі РСЧА практычныя ўказаньні па вывучэньні тэхнікі кіраваньня дробнымі падразьдзяленьнямі войск.

Значнае месца ў часопісі займаюць пытаньні вайсковай падрыхтоўкі грамадзянскага насельніцтва, праца Асоавіяхіму і яго арганізацый на мясцох.

Жвава і цікава вядзецца ў часопісі аддзел гумару і сатыры. Бязьлітаснаму высьмейваньню ў „Чырвонаармейскіх калючках“ і ў асобных невялікіх мастацкіх апавяданьнях падпадаюць усе слабыя бакі ў чырвонаармейскім быце і недахопы ў працы арганізацый Асоавіяхіму.

У кожным нумары часопісі вядзецца фота-газэта з 15-20 добрымі фатаграфіямі, якія асьвятляюць усе апошнія важнейшыя палітычныя падзеі ў СССР і за граніцай.

ПАВЕДАМЛЕНЬНІ

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМУНІСТЫЧНЫ КЛЮБ ІМЯ К. МАРКСА

Чацьвер. Вялікая заля—кіно „СВД“ (Саюз вялікай справы). 2 сэансы. Пачатак а 8 і 10 г.

Склікаецца І група дружыны парадку.

Пятніца. Вечар, прысьвечаны 10-ай гадавіне Чырвонай арміі. У праграме: 1) урачыстая частка, 2) канцэрт у 2-х аддзял. Пачатак а 9 гадз. Білеты дармовыя ў канцылярыі клюбу ад 6—9 гадз.

— **Дом асьветы.** Гэтым паведамляецца, што вечар, прысьвечаны дзесяцігодзьдзю Чырвонае арміі, адбудзецца ў суботу 25 лютага, а не 23-га.

Уваход па білетах, разьмеркаваных па групкомах і мясцкомах.

Пачатак роўна а 7 з пал. гадз.

Папярэджваецца, што а 7 гадзіне 45 мін. уваход у залю будзе зачынены.

— **Пэдгабінэт.** У пятніцу, 24-га лютага, а 7 гадзіне ўвечары, у пэдгабінэце на сходзе матэматыкаў і фізыкаў даклад праф. Сіроціна на тэму: „Асноўныя рысы сучаснага разьвіцьця фізыкі“.

— Сёньня, 23-га лютага, а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні Гаррайкому адбудзецца пашыраны пленум камітэту сумесна з сакратарамі ячэек гарраёну.

На пленум таксама запрашаюцца гаспадарнікі-партыйцы кіраўнікі прадпрыемстваў.

— 23-га лютага, а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні акругкому МОПР'у (Савецкая, 87, другі паверх) склікаецца нарада прэзыдыуму па пытаньні аб папярэдніх выніках кампаніі зімовай дапамогі і аб падрыхтоўцы да правядзеньня дня 8 сакавіка.

Далоў польскіх катаў!
Няхай жывуць рабочыя і сяляне Польшчы і Заходняй Беларусі!

...ларусі мы адказам масавым уступленьнем у міжнародную арганізацыю дапамогі барацьбітом рэвалюцыі!

Дапаможам сем'ям палітвязьняў

Мы, рабочыя і служачыя савецкай гаспадаркі імя Будзёнага, выносім гарачы пратэст супроць дзікай расправы над лепшымі братамі і сёстрамі Зах. Беларусі, якая ўчыняецца польскім урадам.

З свайго боку мы адказваем дружным і брацкім прывітаньнем барацьбітоў за рабочую справу і аднача сова пастанаўляем правесьці збор на карысьць сем'яў арыштаваных таварышоў, а зараз уносім 24 р. 25 к. і выклікаем пайсьці па нашым прыкладзе рабочых і служачых прыгародных савецкіх гаспадарак—Людамант Цівол і, Міхайлова, Лошыцу, Анцаловічы, Абчак і Горкі.

Пленум ЦКК КП(б)Бел.

склікаецца на 1 сакавіка 1928 году

ПАВЕСТКА ДНЯ ПЛЕНУМУ:

1. Аб рабоце ЦКК-НК РСІ ў сувязі з рашэньнямі XV Зьезду ЎсеКП(б)—дакладчык т. Калнін.
2. Скарачэньне 20 проц. адміністрацыйных выдаткаў—дакладчык т. Эльkінд.
3. Даклад аб рабоце Менскай АКК КП(б)Б—дакладчык т. Мундау.
4. Шляхі палепшаньня пастаноўкі ведамственнай рацыяналізацыі, дакладчык т. Ракаў.

Старшыня ЦКК КП(б)Бел. Калнін.

Выгавар Белсельсаюзу і Белкаапсаюзу

Ня гледзячы на неаднаразовыя папярэджаньні Белсельсаюзу і Белкаапсаюзу аб неабходнасьці сваячасовага прадстаўленьня НКГандлю Бел. статыстычных вестак аб ходзе загатоўч. апэрацый, аднак, Белсельсаюз і Белкаапсаюз сыстэматычна ўхіляюцца ад выкананьня гэтых указаньняў, што не дае магчымасьці НКГандлю БССР улічваць ход загатоўчых апэрацый і сваячасова рэгуляваць дзяржаўныя загатоўкі.

З гэтай прычыны РСІ абвясьціла выгавар старшыні Белсельсаюзу—т. Аксючыцу, старшыні Белкаапсаюзу — Наўлянскаму і суровы выгавар загадчыку статаддзелам Белкаапсаюзу—Разенгаузу і абавязала іх прыняць рашучыя меры да забесьпячэньня сваячасовага і поўнага прадстаўленьня статыстычных вестак НКГандлю Бел. і ўпарадкаваньня гэтай работы па лініі сельскай і спажывецкай каапэрацыі.

...да допыту паміж імі былі размеркаваны ролі—хто і што павінен адказваць на запытаньні суду.

Допыт пацярпеўшых

Адзін за другім праходзяць перад судом пацярпеўшыя. Тут і селянін Пятровіч Іван, у якога бандыты асабліва пажывіліся, забраўшы срэбраны гадзіньнік, залаты пярсьцёнак і шмат іншых рэчаў, Эпштэйн, якога аграбіў у лесе Крук Лявон з Прахарчуком. Блытаная справа з пацярпеўшым Тумолем, на якога самога падае падазрэньне, што ён дапамагаў утойваць бандытаў. Некаторым з пацярпеўшых суд тут-жа вяртае забраныя ў іх рэчы. Паўлючэнка і Прахарчук самі ня тояць і дапамагаюць разабрацца ў каго і якія рэчы былі ўкрадзены.

Допытам сьведак пасяджэньне закончылася. Далей распачнуцца спрэчкі старон.

Радыё-перадача

23-га, чацьвер

12.00—12.30—Даклад на тэму: „Чырвоная армія—пагроза супроць сусьветнага імпэрыялізму“.
12.35—1.40—Канцэрт: 1 аддзяленьне—духавы аркестр № палка.
1.40—3.00—II аддзяленьне: сымфанічны аркестр „РП“.

Перапынак да 6 гадзіны вечару

6.00—6.30—Даклад на тэму: „Дасягненьні Чырвонай арміі за 10 год“.
6.00—8.00—Урачысты № беларускай радыё-газэты № 34.
8.00—9.30—Канцэрт, I аддзяленьне.
9.30—10—Лёзунгі.
10—12—Канцэрт. II аддзяленьне.

Акруговым аддзелам Чырвонага Крыжу вядзецца ўзмоцненая работа па арганізацыі ў Менску гурткоў першай дапамогі. У сучасны момант у Менску ёсьць 43 гурткі першай дапамогі, якімі абхоплена звыш 2.000 чалавек.

У пятніцу, 24-га лютага у кіно „Інтэрнацыянал“ адбудзецца грамадзкі прагляд новага кіно-фільму „Работа гурткоў першай дапамогі“. Аднача сова вядзецца работа па павялічэньні колькасьці гурткоў па раёнах, якіх у сучасны момант налічваецца 21 гурток. Работай гурткоў першай дапамогі кіруюць па акрузе 70 дактароў.

416.000 сялян на кіно-сэансах

Белдзяржкіно закупіла цэлы рад новых фільмаў, прызначаных спэцыяльна для вясковых кіно-перасовак. Сярод гэтых фільмаў „Вадаварот“, „Бабы Разанскія“, культур. фільм «Сярод зьвяроў» і інш. У сучасны момант па Беларусі працуе 93 кіно-перасоўкі. На працягу 1927 г. па вёсках і насельных пунктах было дана 3.053 кіно-сэансы, якія наведала 416.197 сялян. Кожная кіно-перасоўка абслугоўвае пэўны раён і дае ў гэтым раёне ня менш 18 кіно-сэансаў у месяц.

Эпідэмія адру ў Беларусі

Камісарыят Аховы Здароўя атрымаў весткі аб выбуху ў Мазыршчыне эпідэміі адру. Зарэгістравана 52 выпадкі. Наркам. Аховы Здароўя адпусьціў 250 руб. на правядзеньне прышчэпнай кампаніі.

...быя бакі ў чырвонаармейскім быце і недахопы ў працы арганізацыі Асоавіяхіму.

У кожным нумары часопісі выдаецца фота-газэта з 15-20 добрымі фатаграфіямі, якія асьвятляюць усе апошнія важнейшыя палітычныя падзеі ў СССР і за граніцай.

Часопісь „Красноармеец“ і сваім зьместам і афармленьнем, малюнкамі, цікавы для шырокіх мас грамадзянскага насельніцтва. «Красноармеец» канечна патрэбен для працы ячэек і гурткоў Асоавіяхіму. Яго павінны чытаць усе актыўныя члены Асоавіяхіму, а таксама і тыя, што цікавяцца пытаньнямі абароны краіны. Часопісь тэхнічна выдаецца добра.

А.

...ўства.

— 23-га лютага, а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні акругкому МОПР'у (Савецкая, 87, другі паверх) склікаецца нарада прэзыдыуму па пытаньні аб папярэдніх выніках кампаніі зімовай дапамогі і аб падрыхтоўцы да правядзеньня дня 8 сакавіка.

Яўка членаў прэзыдыуму і членаў гаррайкомаў абавязкова.

Запрашаюцца гарадзкія актывісты МОПР'у.

— Сёньня, а 7-й гадзіне ўвечары, у Польскім клюбе адбудзецца чарговы сход польскага дэлегацкага сходу.

Яўка ўсіх дэлегатак абавязкова.

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ

Сеньня, 23 лютага г. г. роўна а 7 гадз. увечары ў памяшканьні кіно «КУЛЬТУРА» адбудзецца, прысьвечанае 10-годзьдзю існаваньня Чырвонае арміі,

УРАЧЫСТАЕ ПАСЯДЖЭНЬНЕ ПЛЕНУМУ МЕНГАРСАВЕТУ

сумесна з членамі ЦВК, СНК, ЦКК, ЦК КП(б)Б, ЦК ЛКСМБ, ЦСПСБ, АКК, АК, АК ЛКСМБ, АВК, прымацаванымі да Гарсавету дэлегаткамі, рабочымі прадпрыемстваў і прадстаўнікамі Чырвонай арміі.

Уваход у памяшканьне па членскіх білетах, дэлегацкіх картках і білетах, распаўсюджаных праз саюзы па прадпрыемствах.

АДЧЫНЕНЬНЕ ПЛЕНУМУ АК КП(б)Б

Чарговы Пленум Менскага Акруговага Камітэту КП(б)Б адчыніцца ў панядзелак, 27-га лютага, а 6-ай гадзіне ўвечары, у малой залі клюбу імя Карла Маркса.

Парадак дня:

1. Аб правядзеньні вясеньняй сельска-гаспадарчай кампаніі ў акрузе. 2. Аб ходзе работы па загатоўках, спагнаньні падаткаў і збораў і рэалізацыі пазыкі ўзмацненьня сельскай гаспадаркі. 3. Аб становішчы саўгаспадарак у акрузе. 4. Ітогі прапрацоўкі рашэньняў 15-га партзьезду, кастрычнікавы прызыў і далейшыя задачы партыйна-выхаваўчай працы.

Менакругком КП(б)Б.

ТЭАТР і КІНО

БЕЛАРУСКІ ДРУГІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.	НЯДЗЕЛЯ, 26 ЛЮТАГА „ЦАР МАКСЫМІЛЬЯН“, драма ў 2-х дзеях з інтэрмэдыяй. Пачатак, а 8 з пал. гадз. увеч.
ДЗЯРЖАЎНЫ ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР	ЧАЦЬВЕР, 23 ЛЮТАГА „БОТВІН“ Білеты ў касе тэатру і камісійным магазыне (уг. Ленінскай і Камуністычн., 9—2).

Кіно-тэатр „Культура“	Грандыёзны фільм „ХАЗ-ПУШ“. Зьмен праграмы «КРЫМ ЗОВЕТ» Землятрасеньне у Крыме. ХУТКА! „ПАРИЖСКИЙ САНОВНИК“
КІНО ...вона...	Гранд. мастацка-псыхалёгічны фільм „ПРОВОКАТОР“ («В ПАУТИНЕ») драма у 7 ч. *Пачат. сэансаў: а 6, 7½, 9 і 10½ г. веч. Каса—ад 5 гадз.*
	Вялікі бытавы фільм „ОРДЕР НА ЖИЗНЬ“, драма у 6 частк. Зьмен прагр. КІНО-ХРОНІКА СОВКІНО (апошні выпуск). Пачатак сэансаў: з 7 г., 8 г. 45 хв. і 10 г. 30 хв. Каса—ад 5 гадз.
	Новы мастацкі баявік „КОНЕЦ САНКТ-ПЕТЕРБУРГА“, драма ў 7 частках

...цыі і ...
...астацца ...
работы па ...
люцыі.

Пад уплывам...
гістарычных падзей
амэрыканскіх сацыя...

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

Падпісвайцеся на САКАВІК

на старэйшую ў Беларусі штодзённую газэту **ЗЬВЯЗДА** Орган ЦК КП(б)Б (дванаццаты год выданьня).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На год—9 р. 75 к.; на 6 мес.—5 р.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 1 мес.—90 к.

Для падпісчыкаў „ЗЬВЯЗДЫ“ ўстаноўлена ЛЬГОТНАЯ ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ЧАСОПІСЬ **БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ** на 1 мес.—15 к. (замест 25 к.)

Падпіска прымаецца:

У Менску: Галоўнай Канторай газэты «Зьвязда»—Савецкая, 63, 3-ці паверх,—штодзённа ад 9—3 гадз., упоўнаважанымі Галоўнай Канторы і разносчыкамі газэты.

У Віцебску: аддзяленьнем выдавецтваў «Известия» і «Правда» (Ленінская, 11).

У Гомелі: аддзяленьнем выдавецтваў «Известия» і «Правда» (Савецкая, № 17).

У Магілеве: Канторай газэты «Магілеўскі Селянін» (Ленінская, 35).

У правінцыі: аддзяленьнямі Белдзяржвыдавецтва, упоўнаважанымі Галоўнай Канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі канторамі.

Згубленыя і ўкрадзеныя

наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Сяброўскі біл. Катуна І. Г., выд. саюзам будаўнікоў. 1594
Каапэрац. кн. Сафонава С. В., выдан. МЦРК. 1595
Пасьведчаньне Індмана Л. Н., выд. Менваенкаматам. 1596
Каапэрац. кн. Веленцея А. І., выдан. МЦРК. 1597
Каапэрац. кн. Кузьміна І. І., выдан. МЦРК. 1598
Асабовае пасьведчаньне Ізатава І. Я., выд. Менваенкаматам. 1599
Сяброўская кн. Нячаева І. І., выд. саюзам Прапасьветы. 1600
Асабовая кн. Доўнара С. А., выд. Смалявіцкім РВК. 1601
Пашпарт Вознай А. С., выд. б. Кульчынскім ВВК. 1602

Кошт публікацыі аб згубе аднаго дакуманту **50 кап.**

Тыраж 10.000 экз. Менск, Галоўлітбел № 300